

ECHO

76

\$ 1.25

PUBLISHED

WEEKLY

IN TORONTO

13 - 19.IV.89

NIEZALEŻNY TYGODNIK POLSKI

TEKSTY OFICJALNYCH DOKUMENTÓW POROZUMIENIA POMIĘDZY STRONĄ
SOLIDARNOŚCIOWO-OPOZYCYJNĄ A PARTYJNO-RZĄDOWĄ PODPISANEGO W
WARSZAWIE • REFORMY POLITYCZNE • WYBORY DO SEJMU I SENATU
• URZĄD PREZYDENTA • SĄDOWNICTWO • STOWARZYSZENIA

POROZUMIENIE

STANOWISKO W SPRAWIE REFORM POLITYCZNYCH

Po latach kryzysu gospodarczego i konfliktów politycznych, Polska stoi przed wielkim zagrożeniem, ale i wielką szansą. Realna jest groźba pogłębienia się kryzysu. Jednakże istnieje szansa jego przezwyciężenia przez radykalną reformę państwa i równoczesną przebudowę systemu gospodarczego. W obronie przed kryzysem i w działaniach na rzecz reform, Polacy mogą i powinni się porozumieć.

Polityczny kompromis różnych sił wśród których są zarówno takie, które kierują się ideami demokratycznego pojmowania socjalizmu jak i takie, które czerpią inspirację z chrześcijaństwa, z dorobku ideowego "Solidarności", ruchu ludowego i z innych źródeł i tradycji ideowych, pozwoli urzeczywistnić wspólny cel: niepodległą, suwerenną, bezpieczną równoprawnymi sojuszami, demokratyczną i silną gospodarczo Polskę.

Podstawą porozumienia są zasady przyszłego systemu politycznego wpływającego z niezbywalnego prawa obywateli do życia w państwie, które w pełni urzeczywistnia suwerenność narodu. Oznacza to:

- pluralizm polityczny, znajdujący swój wyraz przede wszystkim w prawie do swobodnego zrzeszania się - w ramach demokratycznego ładu konstytucyjnego, w organizacjach politycznych, społecznych i zawodowych;
- wolność słowa, w tym stwarzania realnych możliwości do wszystkich rodzajów środków przekazu różnorodnym siłom politycznym;
- demokratyczny tryb powoływania wszystkich przedstawicielskich organów władzy państwowej tak by o tym, kto sprawować będzie władzę, rzeczywiście decydowali wyborcy;
- niezawisłość sądów i ich ustawowe uprawnienia kontrolne w stosunku do innych organów powołanych do strzeżenia praworządności i porządku publicznego;
- silny pełnia praw i swobodnie wybranego samorządu terytorialnego.

Strony uznały, że takie zasady powinny określać dalszą ewolucję polityczną i deklarują, że będą im udzielały poparcia.

Dojście do takiego stanu rzeczy będzie wymagało stanowczych działań, z których jedne są już podejmowane, inne powinny zostać podjęte w najbliższych miesiącach, inne w ciągu 2-3 lat, jeszcze inne w nieco dalszej perspektywie.

Nagromadziło się w naszym kraju wiele nieufności, którą usuwać mogą tylko działania podejmowane w poszerzającej się przestrzeni życia publicznego. Mamy nadzieję, że w działaniach tych wczorajsi wrogowie przekształcą się będą w uczestników demokratycznej

rywalizacji i współdziałania w ramach nowych reguł życia publicznego. Reguły te nie wynikają tylko z porozumień zawieranych w skali ogólnokrajowej, lecz powinny także rodzić się od podstaw w demokratycznym działaniu dawnych i nowych struktur społecznych i politycznych.

Trzeba będzie czasu, aby często anachroniczna organizacja struktur państwowych przekształcona została w nowoczesną i sprawną.

W toku obrad wystąpiły różnice zdań w sprawie "kalendarza" reform i decyzji politycznych. Strona solidarnościowo-opozycyjna uważa, że najważniejsze znaczenie ma wprowadzenie mechanizmów demokratyzacji o najbardziej powszechnym zasięgu i że dokonanie tego można decyzjami natychmiastowymi dotyczącymi sądownictwa, środków masowego przekazu, czy też samorządu terytorialnego, natomiast zmiany dotyczące wybieranych władz państwa mogłyby zostać wprowadzone w terminie późniejszym.

Strona koalicyjno-rządowa stoi na stanowisku, że pilny charakter noszą decyzje dotyczące najwyższych władz państwa, zaś dopiero od nowego parlamentu należy oczekiwać zmian w innych sferach życia publicznego.

Obie strony są jednak głęboko przekonane, że niezbędne reformy państwa powinny dokonać się - zgodnie z narodową racją stanu - na drodze ewolucyjnej.

Ewolucyjnemu sposobowi realizowania zmian zagrożić mogłyby działania zbyt radykalne lub też poczynania konserwatywnych przeciwników reform. Chodzi zarówno o bezpieczeństwo państwa, w tym wyjątkowo ważnym momencie w życiu naszego narodu, jak i o bezpieczeństwo każdego polskiego domu.

Ważnym stadium ewolucji politycznej są zmiany przeprowadzane już teraz: realizacja zasady pluralizmu związkowego i społecznego (w tym legalna działalność NSZZ "Solidarność", NSZZ RI "Solidarność", a także legalizacja NZS), uznanie prawa opozycji politycznej do legalnego działania, nowa ustawa o stowarzyszeniach, niezawisłość prawa i sądownictwa, zwiększenie zakresu swobody słowa, a także istotna demokratyzacja zasad wybierania ciał przedstawicielskich. Wybory tegoroczne wyłonią Sejm i Senat, w którym różne siły polityczne uczestniczyć będą w decydowaniu o losach państwa.

Jest to początek drogi do demokracji parlamentarnej. Zadaniem parlamentu wybranego w tegorocznych wyborach jest stworzenie nowej, demokratycznej konstytucji i nowej demokratycznej ordynacji wyborczej. Strony uczynią wszystko, aby skład następnego parlamentu był w pełni wyznaczony przez wolę wyborców.

Polska jest wspólnym domem

wszystkich obywateli. Jesteśmy zgodni, że wszystkim zamieszkującym Polskę mniejszościom narodowym przysługują pełnia praw. Świadomy jesteśmy odpowiedzialności za utrzymanie i rozwijanie więzi ze wszystkimi rodakami i z osobami polskiego pochodzenia żyjącymi poza granicami kraju, zarówno na Wschodzie, jak i na Zachodzie.

Podstawą demokratyzowania struktur na wszystkich szczeblach państwa będzie podział władzy na ustawodawczą, wykonawczą i sądowniczą.

Strona solidarnościowo-opozycyjna przedstawiła pogląd, że likwidacja systemu nomenklatury, jako uniwersalnej zasady rządzenia jest warunkiem powodzenia reform gospodarczych i politycznych, niezbędnym czynnikiem aktywizacji społecznej. Strona koalicyjno-rządowa stwierdziła, że już w chwili obecnej dokonuje się głęboka zmiana polityki kadrowej, a kryterium polityczne zostanie podporządkowane kryterium kompetencji zawodowej.

Obie strony uznają, że w życiu społecznym, kulturalnym i gospodarczym zasadą awansowania ludzi powinny być wyłącznie kwalifikacje moralne i zawodowe.

Wszędzie gdzie to tylko możliwe obsa-

KOMENTARZ

LESZEK MOCZULSKI

PO ZAKOŃCZENIU OBRAD OKRĄGŁEGO STOŁU

Porozumienie zawarte przy okrągłym stole ma zarówno plusesy i minusy. Plusy są niezależne od właściwego przebiegu obrad, a minusy wynikają z konkretnych porozumień. Są dwa podstawowe plusy. Pierwszy plus to taki, że okrągły stół ukazał to, że stan wojenny zakończył się całkowitą klęską. Wprawdzie dla wielu ludzi było to od dawna oczywiste, ja sam już dawno o tym mówiłem, ale przez niektórych jednak było to przyjmowane niewiarygodnie, gdyż władza najdalsza była od przyznania się do klęski. Wręcz przeciwnie robiła dobrą minę do złej gry.

Natomiast okrągły stół w czasie dwóch miesięcy swojego trwania pokazał, że ten sam rząd, który 13 grudnia ustami swojego szefa, premiera Jaruzelskiego, określił cel stanu wojennego jako likwidację opozycji w Polsce, że ten zabieg się nie powiódł, gdy usłyszeć

Tekst poprzedza wstęp, który ze względów technicznych opublikujemy w kolejnym numerze. Z tych samych względów fragmenty tekstu przekazane z Warszawy faxem ze źródeł oficjalnych, jako nieczytelne zaznaczyliśmy znakiem (...).

dzanie stanowisk należy oprzeć o otwarte konkursy. (...) Mówimy o tym otwarcie w umowie zawieranej przy okrągłym stole. Mamy jednak wspólną wolę takiego działania, która zagwarantuje Polsce demokratyczną i sprawną organizację życia państwowego, zapobiegania próbom hamowania i odwracania demokratycznych przemian.

ZASADY WYBORÓW DO SEJMU I SENATU

Wybory do Sejmu i Senatu w 1989 roku zostaną przeprowadzone według następujących zasad:

Znosi się wszelkie pozawyborcze procedury eliminacji kandydatów.

Dokończenie na str. 4

POSTANOWIENIA KONCOWE POROZUMIENIA OKRĄGŁEGO STOŁU

- patrz str. 14

można było generała Kiszcza, głównego wykonawcę stanu wojennego jak stwierdzał, że opozycja w Polsce jest i będzie trwałym składnikiem życia publicznego. Okrągły stół niejako ujawnił, że te ostatnie 7 lat, kiedy starano się zniszczyć całą opozycję, kiedy zdelegalizowano Solidarność, kiedy doprowadzono kraj do nędzy i ruiny, zniszczono gospodarke, zniszczono środowisko, kiedy dziesiątki tysięcy ludzi przeszło przez więzienia, że to wszystko skończyło się klęską władzy, tzn. że ona nie osiągnęła swoich celów.

Dруга rzecz jest taka, że okrągły stół przyniósł odbudowę Solidarności. Tzn. przywrócił taki stan, w którym miliony ludzi niezależnie od władzy mogą organizować się we własne struktury. Czy to we właściwej Solidarności, czy w Solidarności Rolników Indywidualnych - Ciąg dalszy na str. 6

ŚWIATOWIT NAMIBIA WALCZY O NIEPODLEGŁOŚĆ

1 kwietnia, zgodnie z rezolucją ONZ nr 435 oraz porozumieniem genewskim z ub. roku zawartym przez RPA, Angolę i Kube, w Namibii pod auspicjami sił pokojowych ONZ rozpoczął się proces przekazania Namibii przez RPA niepodległości. Tego samego dnia na teren Namibii wkroczyły z Angoli od-

działy SWAPO w liczbie około 5000, atakując policję namibijską. Było to całkowicie niezgodne z porozumieniem genewskim, które stanowi, że od 1 kwietnia oddziały SWAPO mają się znajdować w Angoli na północ od 16 równoleżnika, w oddaleniu minimum 200 km od

Ciąg dalszy na str. 8

• 9 kwietnia odbyła się w Waszyngtonie demonstracja zwolenników przerywania ciąży. W marszu ulicami Waszyngtonu pod gmach Sądu Najwyższego wzięło udział ponad 3000 tysięcy osób, w większości kobiet. Demonstracja została zorganizowana przez Krajową Ligę Walki o Prawo Przerywania Ciąży. Na czele pochodu maszerowało 250 mężczyzn i kobiet z branży artystyczno-rozrywkowej, w tym m.in. aktorki Kelly McGillis, Cybill Shepherd, Whoopi Goldberg i Morgan Fairchild. Kilkuset przeciwników przerywania ciąży zorganizowało kontrademonstrację. Przerywanie ciąży zostało zalegalizowane w USA w 1973 roku. Jednakże prezydent Reagan, a obecnie prezydent Bush prowadzi walkę o wprowadzenie zakazu przerywania ciąży. W styczniu br. prezydent Bush określił legalizację przerywania ciąży wprowadzoną w 1973 roku jako wielką amerykańską tragedię, podkreślając, że orzeczenie Sądu Najwyższego było złe i powinno zostać zmienione. Co roku w USA przeprowadza się około 1,5 mln zabiegów przerywania ciąży. Według sondażu opinii publicznej Harrisa ze stycznia br., 56% Amerykanów opowiada się za prawem do przerywania ciąży, natomiast 42% jest przeciwko przerywaniu ciąży.

• 9 kwietnia władze sowieckie posłużyły się czołgami i oddziałami żołnierzy, aby rozpedzić 10-tysięczną demonstrację na placu Lenina w Tbilisi. Pokojowa demonstracja została bezpardonowo zaatakowana. Według źródeł oficjalnych śmierć poniosło 16 osób, a 75 zostało rannych. Źródła dysydenckie podają, że liczba ofiar śmiertelnych przekroczyła 50. Demonstranci domagali się niepodległości Gruzji. Postulaty niepodległości Gruzji były zgłaszane przez ludność Gruzji podczas manifestacji w różnych miastach republiki od 4 kwietnia. Władze sowieckie podały,

że niepokoję społeczne w Gruzji mają podłoże etniczne. Rzecznik sowieckiego ministerstwa spraw zagranicznych G.Gierasimow powiedział, że manifestacje zostały sprowokowane przez wicherzycieli i podżegaczy, którzy także z premedytacją zaatakowali oddziały wojskowe, których jedyną misją było zaprowadzenie pokoju. Do Tbilisi został oddelegowany minister spraw zagranicznych E.Szewardnadze - Gruzin zajmujący najwyższe stanowisko w obecnym aparacie władzy. Gruzja jest trzecią republiką w ciągu ostatniego roku, w której władze sowieckie zdecydowały się posłużyć czołgami i wojskiem w celu stłumienia demonstracji. Poprzednio uczyniły to samo w Armenii i Azerbejdżanie.

• Rebelianci SWAPO zdecydowali, że opuszczają Namibię w ciągu najbliższych 6-12 dni. Został oni broni w 18 nadzorowanych przez wojska pokojowe ONZ punktach, po czym zostaną odwiezieni do Angoli. Rebelianci SWAPO wkroczyli do Namibii 1 kwietnia, atakując miejscową policję. Do akcji przystąpiły oddziały południowoafrykańskie. W ciągu tygodnia zginęło kilkuset rebeliantów.

SWAPO (South West Africa People's Organization) jest prosowiecka organizacja komunistyczna (komentarz powyżej).

• Agencja TASS podała, że podczas katastrofy sowieckiej atomowej łodzi podwodnej, znajdującej się na Morzu Północnym około 160 km od Wyspy Niedźwiedziej, zginęło 42 marynarzy. Łódź atomowa klasy Mike - jedyna tego typu w sowieckim arsenale, zatonała po wybuchu i pożarze. Według agencji, nie ma niebezpieczeństwa radioaktywnego skażenia, gdyż nuklearny reaktor napędzający łódź został przed jej zatonięciem wyłączony. Natomiast 2 torpedy z głowicami nuklearnymi, znajdujące się na pokładzie łodzi nie zostaną uszkodzone przez wysokie głębi-

nowe ciśnienie wody. Agencja nie podała jak zginęło 42 marynarzy (od wybuchu, pożaru czy zatoneń). Zachodni eksperci określili zatonięcie łodzi atomowej klasy Mike jako poważny uszczerbek dla prestiżu sowieckiej marynarki wojennej. Władze norweskie pobierają próbki wody z rejonu wypadku, aby stwierdzić czy nastąpiło skażenie. Według ich oceny, pierwsze próbki nie wykazały napromieniowania.

• Prezydium Rady Najwyższej w ZSSR przyjęło 8 kwietnia dekret, według którego za publiczne nawoływanie do obalenia państwa i systemu sowieckiego bądź też publiczne podważanie tego państwa i systemu grozi kara do 3 lat więzienia. Za wielokrotne angażowanie się w działalność antypaństwową grozi kara do 7 lat więzienia. Dekret mówi także o karach wobec osób, które obrażają bądź znieważają najwyższe organa władzy państwowej i rządowej oraz powołane przez nie organizacje i instytucje.

• Prezydent Korei Południowej Roh Tae Woo przeniósł na emeryturę bądź na stanowiska nie mające centralnego znaczenia 49 generałów południowokoreańskich sił zbrojnych za krytykowanie podjętych przez niego prób nawiązania więzi z Koreą komunistyczną oraz jego miękkiej postawy wobec dysydentów.

• Przywódca ZSSR Gorbaczow złożył w Londynie wizytę królowej brytyjskiej Elżbiecie II. Przyjęła ona jego zaproszenie do odwiedzenia ZSSR.

• W proteście przeciwko nieprzestrzeganiu praw człowieka przez Rumunię RFN odwołała swego ambasadora w tym kraju. Rząd zachodniemiecki utrzyma stosunki dyplomatyczne z Rumunią, by chronić interesy etnicznych Niemców. Podobny krok rozważają

inne państwa członkowskie EWG. Rumunia odrzuciła protest EWG w sprawie naruszania układu helsińskiego. Ambasador RFN Terfloth został odwołany z chwilą, gdy rumuńskie władze bezpieczeństwa nie pozwoliły mu na złożenie wizyty byłemu ministrowi spraw zagranicznych C.Monescu, jednemu z 24 dysydentów, którzy ostatnio zaprezentowali przeciwko nieprzestrzeganiu praw człowieka przez N.Ceausescu. Francja wycofała swego ambasadora z Rumunii w marcu i odwołała zapowiadane wcześniej wspólne rozmowy.

• Premier Japonii Noboru Takeshita znajduje się pod naciskiem opinii publicznej, opozycji oraz własnej Partii Liberalno-Demokratycznej, aby ustąpił. Przeciwnicy premiera wskazują, że 64-letni Takeshita jest uwikłany w aferę giełdowo-korpucyjną, na skutek której nastąpiło już wiele dymisji osób zajmujących najwyższe stanowiska w rządzie. Według sondaży opinii publicznej, Takeshita jest najbardziej niepopularnym i nielubianym premierem w powojennej historii Japonii.

• Partyzanci afgańscy podali, że przystąpią do ataków na Kabul - stolicę Afganistanu po stopieniu śniegów, z chwilą gdy minie zagrożenie powodziowe.

• Przywódca komunistów węgierskich K.Grosz podał oficjalnie w prasie węgierskiej, że podczas swego pobytu w Moskwie w dniach 23-24 marca przywódca ZSSR M.Gorbaczow wyraził zaniepokojenie wzrostem ruchów demokratycznych na Węgrzech i podkreślił, że Węgry powinny zastosować wszelkie dostępne środki, aby nie dopuścić do interwencji sił zewnętrznych w sprawy krajowe.

• Zaostrzając walkę z handlem narkotykami amerykański Sąd Najwyższy orzekł, iż policji wolno zatrzymywać i przesłuchiwać ludzi wyglądających na przemytników narkotyków. Sąd Najwyższy obalił decyzję Sądu Apelacyjnego, który w listopadzie ub.r. orzekł, że policja postąpiła niezgodnie z prawem aresztując na lotnisku w Honolulu zachowującego się podejrzanie A.Sokołowa (m.in. zapłacił za 2 bilety lotnicze gotówką ponad 1200 dol. banknotami 20-dol., wyciągniętymi z grubego zwitka pieniędzy, miał tylko podręczny bagaż i zacho-

wywał się nerwowo). W uzasadnieniu wyroku Sąd Najwyższy stwierdził, że pomimo tego, iż żaden z wymienionych czynników z osobna nie stanowi powodów do zatrzymania, to biorąc je jednakże pod uwagę razem policja miała uzasadnione powody potraktowania Sokołowa jako przemytnika narkotyków. Policja w jego bagażu znalazła 1 kg kokainy. Sąd Najwyższy jednogłośnie opowiedział się za utrzymaniem przepisów w niektórych klubach w Dallas zakazującym wstępu do nich dorosłym. Część klubów tanecznych w Dallas zezwała na wejście tam tylko młodzieży w wieku 14-18 lat. Ograniczenie to zostało uznane przez Sąd Najwyższy za zgodne z Pierwszą Poprawką do Konstytucji USA. Zwiększenie kontaktów młodzieży z osobami dorosłymi może przyczynić się do tego, że młodzie ludzie będą bardziej podatni na złe wpływy jak np. nadużywanie alkoholu bądź narkotyzowanie się - stwierdził Sąd Najwyższy.

• Sowieccy Niemcy wystąpili z żądaniem przywrócenia im autonomicznej republiki w granicach i na wzór tej, jaką posiadali do roku 1941. Republika została zniesiona przez Stalina po ataku hitlerowców na ZSSR. Stalin podejrzewał, że spośród jej 600 tysięcy mieszkańców tysiące osób kolaboruje z hitlerowcami. Niemcy w ZSSR zawiązali obecnie Wszechzwiązkowe Stowarzyszenie Niemców i zagrozili władzom sowieckim masową emigracją do RFN, jeśli nie otrzymają własnej autonomicznej republiki. Oblicza się, że obecnie żyje w ZSSR około 2 mln Niemców. Większość z nich żyje w Kazachstanie i na Syberii. W tym roku wyemigrowało z ZSSR 12 tysięcy osób niemieckiego pochodzenia. Podania o emigrację złożyło ponad 200 tys. etnicznych Niemców.

• Japończycy - specjaliści z koncernu "Mitsui Electric" wymyślili gwoździe ze szkła, których zasadniczą zaletą jest to, że nie rdzewieją. Gwoździe zrobione są ze szkła borokrzemowego i chociaż nie są tak mocne jak gwoździe stalowe, to można je z powodzeniem wbijać młotkiem w drewno.

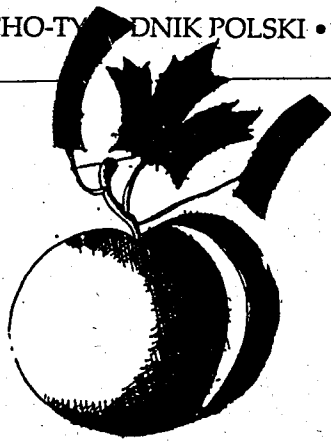
**UWAGA! ECHO
ZOSTAŁO
PRZEDSTAWIENIEM
WYDAWNICTWA "KONTAKT"
NA KANADĘ**
Przyjmujemy zamówienia na książki:
Zbigniewa Herberta "Barbarzyńca w ogrodzie", cena \$12 + \$2,50 przesyłka
i Jacka Fedorowicza "Felietyony i dialogi" -
cena \$12 + \$2,50 przesyłka

ECHO-TYGODNIK POLSKI - wydają: Grażyna i Zbigniew FARMUS
Adres pocztowy: 51A Thistle Down Blvd., REXDALE, Ont. M9V 4A6, TEL. 747 - 6034 FAX: 748 8046

Redaktor naczelny: Grażyna Farmus; Dyrektor działu reklamy: Inż. Zdzisław Wójcik 891-1342; Redaktorzy działów: Świat, Kanada, Polska - Zbigniew Farmus; Czytane między wierszami & Lektury nieobojętne: Karolina Jankowska, Korespondencje z dalekiego Kraju: Bolesław Ślesieński; Poradnia Zaufanie: dr Zofia Bończa; Pokochać kapitalizm: dr Krzysztof Ostaszewski; Horoskop, Kalendarium, korekta: Ewa Rewkowska, Apteka Natury: dr Zofia Górnicka; Współpracują: prof. dr Ewa Brantley, Leszek Szaruga, Waclaw Liebert, dr Tadeusz Pruss, Wojciech Wojnarowicz, Bogusław Rzepecki, Andrzej Stawicki, Lech Jamka, Janusz Pietrus, Adam Tomaszewski, S.Cech, Iwona Majewska, Adela Dymska, M.M. Czyżycki, Nina Geysztor-Zawirska
Classified Ads: \$5 (up to 25 words), Job Ads FREE, Special: minimum 3 months' advertising (12 issues) 1 col. 1 1/2 inch \$65.00, 2 cols - 1 1/2 inches \$130.00, 2 x 3 inches: \$260.00, photo extra \$5.00.

SUBSCRIPTION/PRENUMERATA: PÓLROCZNA \$25.00, ROCZNA \$50.00, dla nowo przybyłych wg kolejności zgłoszeń (12 numerów) bezpłatna.

BĘDIEMY PŁACIĆ WIĘCEJ PODATKU

Minister finansów M. Wilson potwierdził oficjalnie 11 kwietnia, że Kanadyjczycy będą płacić więcej podatku. Wilson przemawiając w Toronto na spotkaniu z byznesmenami nie podał szczegółów swego budżetu, który przedstawi 27 kwietnia, ale podkreślił, że rząd obetnie wydatki i zwiększy podatki w celu redukcji deficytu budżetu państwowego, który osiągnął już, jego zdaniem, "stan krytyczny". Wilson powiedział, że wzrost podatków nie oszczędzi prawie nikogo, dodając, że jest to droga bolesna, ale konieczna, jeśli nie chcemy przetrzymać pokrywania naszych długów na barki naszych dzieci i wnuków. 31 marca br. stan zadłużenia rządowego wynosił 320 mld dol. Rząd musi płacić od tej sumy rocznie 33 mld dol. procentów. Konserwatyści otrzymali ten olbrzymi deficyt budżetowy w spadku po rządach liberałów. Zdaniem źródeł dobrze poinformowanych, *budżet Wilsona przewiduje na bieżący rok fiskalny zwiększenie podatków na łączną sumę 3 mld dol. oraz obcięcie wydatków państwowych na sumę 2 mld dol.*

PORWANIE AUTOBUSU

32-letni Libańczyk Charles Yacoub z Montrealu porwał w piątek 7 kwietnia z bronią w ręku o godzinie 12.15 po południu autobus linii Greyhound wyjeżdżający z Montrealu do Nowego Jorku. Porywacz wypuścił z autobusu jednego zakładnika nakazując mu poinformowanie policji o porwaniu, a następnie zmusił kierowcę do jazdy pod parlament federalny w Ottawie. Autobus zatrzymał się na trawniku przed parlamentem. Porywacz oddał dwa strzały w ziemię, a następnie wypuścił zakładniczkę, która przekazała policji list porywacza, w którym stwierdził on, że autobus jest porwany. Policja ewakuowała wszystkie osoby z parlamentu.

KANADA

Po godzinie, od momentu przybycia autobusu, porywacz oddał jeden strzał w stronę budynku ambasady amerykańskiej. Po dwóch godzinach potem porywacz uwolnił następną zakładniczkę, która przekazała policji list, w którym porywacz domaga się zakończenia syryjskiej interwencji w Libanie i wypuszczenia więźniów politycznych - chrześcijan przetrzymywanych w Syrii. Następnie policja nawiązała łączność telefoniczną z porywaczem. W dwie godziny potem porywacz wypuścił kolejną trzecią zakładniczkę. Przekazała ona policji obszerny list. Była ona czwartym zakładnikiem wypuszczonym przez porywacza od czasu, gdy incydent się rozpoczął. O 19.50 porywacz uwolnił kierowcę, a o 19.56 piątkę pozostałych zakładników i oddał się w ręce policji. Yacoub powiedział, że należy do Chrześcijańskiego Frontu Wyzwolenia Libanu. Organizacja ta utrzymuje, iż zwalcza syryjską okupację Libanu i domaga się uwolnienia libańskich więźniów politycznych w Syrii. Przybył on do Kanady w 1976 roku. Mieszka pod Montrealem. Jest obywatelem kanadyjskim. Jest żonaty i ma dwoje dzieci. Jego sąsiedzi powiedzieli, że jest on wyjątkowo dobrym i spokojnym człowiekiem. Na kilka dni przed porwaniem autobusu Yacoub otrzymał od swej matki mieszkającej z mężem, dwiema siostrami i bratem Yacouba w Bejrucie taśmę magnetofonową, na której matka opisała mu trudny i niebezpieczeństwa związane z codziennym życiem w Bejrucie, zwłaszcza w kontekście niezwykle krwawych, nowych walk, które wybuchały pomiędzy chrześcijanami i muzułmanami. Według ciotki Yacouba, która sprowadziła go do Kanady, Yacoub popadł w obsesję słuchania taśmy, wykazując głębokie objawy depresji z powodu ciężkiej sytuacji w jakiej znalazła się jego rodzina w Bejrucie. Ponadto jeden z jego krewnych znajduje się w więzieniu w Syrii. Yacoub miał taśmę - list swej matki z sobą podczas porwania. W przeddzień porwania autobusu przez Yacouba przed parlamentem w Ottawie odbyła się demonstracja Libańczyków żądających zaprzestania okupacji Libanu przez Syrię. Yacoub nie wziął w niej udziału. Po zaarrestowaniu

Yacoub został skierowany na obserwację psychiatryczną. Jeśli zostanie uznany za osobę mogącą stanąć przed sądem, wówczas grozi mu kara dożywotniego więzienia. W związku z tym, że policja nie zatrzymała autobusu na trasie z Montrealu do Ottawy RCMP zarządziła śledztwo mające wyjaśnić jak doszło do tego, że autobus bez problemów dojechał przed budynek parlamentu. Według wstępnych ustaleń policja montrealaska nie poinformowała policji prowincjonalnej Ontario (OPP) o porwaniu.

Linie Greyhound podały, że nie przewidują antyterrorystycznej kontroli pasażerów. Greyhound zatrzymuje się w Ameryce Północnej na 12 tysiącach przystanków i zdaniem linii chociażby z tego powodu wprowadzenie odpowiedniej kontroli na wzór kontroli pasażerów i bagażu, mającej miejsce na lotniskach, przekracza możliwości finansowe linii. Greyhound wyraził przekonanie, że porwanie autobusu przez Yacouba pozostanie incydentem izolowanym.

WAŁĘSA ZAPROSZONY DO KANADY PRZEZ KANADYJSKI KONGRES PRACY

Shirley Carr, przewodnicząca CLC (Canadian Labour Congress) wystosowała oficjalne zaproszenie do Lecha Wałęsy do odwiedzenia Kanady w tym roku. Carr wyraża nadzieję, że do wizyty tej dojdzie i zapewni Wałęsę, że będzie miał zapewnione spotkanie z czołwymi przedstawicielami CLC, przedstawicielami rządu kanadyjskiego oraz przedstawicielami zorganizowanej społeczności polsko-kanadyjskiej.

Carr wyraża się z uznaniem o podjęciu przez Wałęsę historycznych negocjacji z władzami PRL i podkreśla, że trudno sobie wyobrazić bardziej wartościowy wkład w sprawę pokoju i wolności na świecie niż system pluralizmu politycznego w Polsce służący za model dla Europy Wschodniej.

SALOMONOWA DECYZJA?

Sąd Najwyższy w Ontario zdecydował, że w przypadku, gdy do pobrania nagrody pieniężnej w lotto 6/49 jest 7 bezspornych kandydatów i jeden sporny, należy podzielić sumę na 8 części i przyznać po 1/8 każdemu z siedmiu bezspornych kandydatów, 1/8 zaś zdeponować i przyznając zgodnie z decyzją sądu bądź zgodnie ze zgodą stron. Niedawno grupa pracowników Toronto Star wygrała 3,8 mln dol. 7 pracowników zostało uznanych za bezspornych udziałowców wygranej, gdyż wszyscy oni opłacili swoją część płatności nabytego przez nich kuponu. Jednakże ósmy pracownik utrzymuje, że grał od dwóch lat do spółki z pozostałymi, a był przekonany, że nadal gra, gdyż pożyczył jednemu z grających

kolegów 100 dol. i sądził, że kolega ten oddaje mu dług, opłacając jego udział w zakupionych kuponach Lotta 6/49. Kolega-dłużnik nie zaprzecza, że jest zadłużony, twierdzi jednakże, że nie było nigdy mowy o tym, że ma dług oddać w formie opłacania części przypadającej na kolegę-wierzyciela w kupowanych zakładach. Co więcej, utrzymuje, że podjął decyzję o opłaceniu części zwolnionej przez kolegę wierzyciela na własną rękę i jemu należy się pozostała 1/8 nagrody. Zdaniem prawników, jeśli sprawa oprze się o Sąd Najwyższy, na jej rozwiązanie trzeba będzie poczekać około 2 lat.

CIEŻARÓWKI NIEBEZPIECZNE

OPP podało, że około 40% wielkich ciężarówek jeżdżących po drogach Ontario ma jakiś defekt, większość defekt systemu hamulcowego. Ponadto ponad 25% wywrotek jeździ przeładowanych. Szef OPP Bill Closs podkreślił, że wielka ciężarówka poruszając się z szybkością 100 km/godz. potrzebuje 140 m, aby się zatrzymać w idealnych warunkach. Droga hamowania zwiększa się, gdy samochód jest przeładowany bądź ma uszkodzony system hamulcowy. OPP stara się sprawdzić jak największą liczbę ciężarówek. Główny jednak obowiązek spoczywa na kierowcach i właścicielach, którzy powinni dbać o to, aby samochody były zawsze pełnosprawne i załadowane w zgodzie z ładownością. Specjalista od wielkich ciężarówek W. Gough z Kingsway Transport Ltd. powiedział, że wiele ciężarówek ma problemy z systemem hamulcowym, ale że są to problemy drobne, nie zwiększające niebezpieczeństwa na jezdniach. Zdaniem Gougha w przypadku poważnego uszkodzenia systemu hamulcowego droga hamowania wydłuża się o 9-12 m.

LOS TUBYLCÓW NARODOWA TRAGEDIA

Kanadyjska Komisja Praw Człowieka opublikowała raport za rok 1988, w którym podkreśliła, że traktowanie w Kanadzie tubylców - Indian, Metyśów i Eskimosów jest narodową tragedią. Max Yalden, przewodniczący komisji powiedział w Ottawie, że jest rzeczą smutną, iż w tak bogatym, rozwiniętym i rzekomo cywilizowanym kraju istnieje tak zaniedbana grupa ludzi jak tubylcy, nie mogąca się doczekać dialogu w sprawie samorządu i własnego systemu sprawiedliwości. Yalden zauważył, że w ubiegłym roku zrobiono wiele w sprawie tubylczych roszczeń wobec ziemi, ale generalnie nadal o wiele więcej jest do zrobienia niż zrobiono. Powiedział także, że ostatnio najlepszą ilustracją zaniedbania i niezrozumienia tubylców jest ograniczenie subsydiów federalnych dla tubylców pobierających średnie wykształcenie. Stwierdził, że

nie można obcinać subsydiów na wykształcenie tubylców, gdy nadal młody Indianin ma większe szanse dostać się do więzienia niż skończyć uniwersytet. Według danych Stowarzyszenia Prawników Kanadyjskich, tubylcy stanowią 2% populacji kanadyjskiej i 10% więźniów wśród mężczyzn oraz 13% wśród kobiet. Komisja podkreśliła także, że nadal istnieją m.in. różne niesprawiedliwości w stosunku do osób kalekich (np. brak odpowiednich skrzynek pocztowych, brak odpowiednich telefonów), utrzymuje się poważna różnica pomiędzy płacą mężczyzny i kobiety - kobieta zarabia przeciętnie 65% tego, co przeciętnie zarabia mężczyzna. Komisja rekomendowała wyeliminowanie przepisu nakazującego obowiązkowe przejście na emeryturę z chwilą ukończenia 65 roku życia oraz dodanie do listy cech na podstawie, których nie można dyskryminować także upodobań seksualnych, przekonań politycznych oraz przeszłości kryminalnej, jeśli nie można pokazać związku pomiędzy popełnionym przestępstwem a pracą.

9:8! TORONTO NIE BĘDZIE MIASTEM BLIŹNIACZYM WOŁGOGRADU

Rada Miejska Toronto odrzuciła jednym głosem (9:8) propozycję uczynienia z Toronto bliźniaczego miasta Wołgogradu. Idea zaproponowana kilkakrotnie przez wizytujących oficjalnie Toronto gości z Wołgogradu została podtrzymana i propagowana przez grupę lewicujących radnych Toronto na czele z należącym do NDP radnym J. Laytonem. Przeciwno idei zaprotestowała m.in. licząca ponad 3 mln członków Kanadyjska Koalicja Obywatelska oraz liczne społeczności etniczne Toronto. Wśród nich nie zabrakło Ukraińców, Czechów, Słowaków, Białorusinów, Litwinów, Estończyków, Łotyszów, Węgrów, Chorwatów, Rumunów, Bułgarów i Polaków. Spora liczba przeciwników uczynienia z Toronto miasta bliźniaczego Wołgogradu zjawiała się w Ratuszu Miejskim w dniu, w którym radni dyskutowali projekt, a następnie głosowali. Podczas dyskusji przeciwko propozycji wypowiedzieli się m.in. radny W. Boytchuk oraz dwaj radni polskiego pochodzenia Chris Korwin-Kuczyński oraz Tom Jakobek. Mówcy zwrócili m.in. uwagę na istnienie w pobliżu Wołgogradu wielu obozów koncentracyjnych i obozów pracy wypełnionych przez więźniów sumienia, podkreślając, że uczynienie z Toronto bliźniaczego miasta Wołgogradu (dawniej Stalingradu) byłoby całkowitym zaprzeczeniem ideałów kanadyjskiej wolności i demokracji. Przeciwno podpisaniu porozumienia z Wołgogradem wypowiedział się także burmistrz Toronto Art Eggleton.

UWAGA NOWY PUNKT SPRZEDAŻY ECHA NA PÓŁNOCY TORONTO

w dogodnym komunikacyjnym punkcie -
w pobliżu Yonge i Finch, przy stacji metra Finch.
SALAD PLUS CAFE
5754 Yonge Street
Nowa restauracja i kawiarenka
Obsługa po polsku, rosyjsku i angielsku.
Wystawy, spotkania, polskie gazety.
L.C.C.B. wino i piwko.
W środy wieczorem od 7:00 spotkania samotnych rodziców.
TEL. 222-4267 Wiktor i Sława

Dokończenie ze str. 1

Liczba kandydatów do każdego mandatu poselskiego oraz kandydatów na senatorów jest nieograniczona i zależy tylko od ilości prawidłowo dokonanych zgłoszeń. Prawo zgłaszania kandydatów na posłów przysługuje nie tylko PZPR, ZSL, SD, PAX, PZKS, UChS, ale także występującym niezależnie od tych organizacji obywatelom w liczbie co najmniej 3000.

Do zarejestrowania kandydata niezależnego, niezależnie od tego czy zgłasza go partia, stronnictwo czy grupa obywateli niezbędny jest wniosek podpisany przez 3000 wyborców z danego województwa. W wyborach do Senatu z każdego województwa wyłania się po dwóch senatorów, a w województwie stołecznym i katowickim po trzech. (...)

W wyborach do Sejmu (...) Wyborca otrzymuje tyle kart do głosowania, ile jest mandatów w jego okręgu i na każdej z tych kart pozostawia tylko po jednym kandydacie, na którego oddaje swój głos. (Pozostałych skreśla).

W wyborach do Senatu wszyscy kandydaci w danym okręgu wpisani są na jedną kartę do głosowania. Wyborca pozostawia tych kandydatów, na których oddaje swój głos (pozostałych skreśla).

Swoboda wyborów do Sejmu X kadencji będzie ograniczona przez uzgodniony przy okrągłym stole podział mandatów. Umowa o podziale mandatów poselskich dotyczy tylko wyborów do Sejmu X kadencji. Zgodnie z tym podziałem 60% mandatów poselskich przypadnie na koalicję PZPR, ZSL i SD, a dalsze 5% na PAX, PZKS i UChS. Kandydaci bezpartyjni zgłoszeni przez niezależne grupy obywateli rywalizować będą między sobą o 35% ogólnej liczby mandatów poselskich. Część mandatów koalicji zostanie obsadzona z listy krajowej obejmującej do 10% ogółu miejsc w przyszłym Sejmie.

Podział mandatów między poszczególne okręgi, a w ich ramach na sześć i bezpartyjnych dokońca Rada Państwa. Na mocy ustaleń okrągłego stołu w każdym okręgu wyborczym powinien być przynajmniej 1 mandat dla bezpartyjnych, a postanowienia dotyczące mandatów na kandydatów koalicji PZPR, ZSL, SD, PAX, PZKS, UChS, którzy zostaną zgłoszeni na podstawie wniosku podpisanego przez 3000 obywateli będą rejestrowani jako kandydaci do mandatów poselskich przewidzianych dla ich macierzystej organizacji politycznej.

Swoboda wyborów do Senatu nie jest ograniczona żadnym uzgodnieniem, dotyczącym podziału mandatów. Liczba miejsc w Senacie jaką uzyskują poszczególne ugrupowania zależy będzie wyłącznie od decyzji wyborców w poszczególnych okręgach.

Wszyscy kandydaci na posłów i senatorów prowadzą swoją kampanię wyborczą korzystając z przysługujących im równych praw: wolności słowa, publikacji, zgromadzeń i dostępu do państwowych środków masowego przekazu.

Strony zawierające niniejsze porozumienie zobowiązują się utrzymać swoje programy wyborcze i treści głoszone w wyborczej kampanii w granicach umowy zawartej przy okrągłym stole. Podejmą niezbędne wysiłki, aby postawa wyborców przyczyniła się do kształtowania tolerancyjnej, demokratycznej kultury politycznej w naszym kraju. Ewentualne spory i konflikty jakie mogłyby powstać, strony będą starały się rozwiązać w drodze negocjacji ustalonej przez okrągły stół Komisji Porozumiewawczej.

W pierwszym terminie wyborów posłami lub senatorami zostaną ci kandydaci, którzy uzyskają w swoim okręgu wyborczym ponad 50% oddanych głosów wolnych. Jeśli pierwsze głosowanie nie przyniesie rozstrzygnięcia, przeprowadza się wybory w drugiej turze, odznaczając liczbę kandydatów do dwóch na każdy mandat poselski i senatorski.

Do drugiej tury wyborów stają ci, którzy w pierwszym terminie uzyskali

najwięcej głosów. Po dwóch kandydatów na mandat. W drugim terminie wybór następuje większością głosów. Nazwiska kandydatów umieszcza się na jednej karcie do głosowania w przypadku wyborów do Sejmu, podzielonej na mandaty.

W skład wszystkich komisji wyborczych wejdą przedstawiciele koalicji rządzącej oraz osoby zgłoszone przez stronę solidarnościowo-opozycyjną.

Każdemu kandydatowi na posła lub senatora przysługuje prawo delegowania swojego męża zaufania do okręgowych i obwodowych komisji wyborczych. Mężowie zaufania - na podstawie uprawnienia okręgowej komisji wyborczej mają prawo asystować w lokalu wyborczym przy plombowaniu urny wyborczej, głosowaniu, otwieraniu urny i obliczaniu głosów. Uwagi swoje mężowie zaufania zgłaszają do protokołu komisji wyborczej.

Inne szczegółowe ustalenia zawarte są w ordynacji wyborczej do Sejmu i Senatu, której zasady zostały uzgodnione między uczestnikami okrągłego stołu.

SEJM, SENAT, PREZYDENT, SĄDY

Reforma instytucji państwowych obejmuje Sejm, Senat, urząd prezydenta i sądy.

Sejm pozostaje najwyższym organem władzy ustawodawczej. Będzie obradował w sposób ciągły, a obecność posłów opozycyjnych zmieni sposób jego działania. Istotnym umocnieniem władzy ustawodawczej będzie nowa instytucja Senatu. Senat będzie miał inicjatywę ustawodawczą oraz będzie rozważał ustawy uchwalone przez Sejm i jeśli wyrazi sprzeciw wobec danej ustawy, i jej ponowne uchwalenie przez Sejm będzie wymagać 2/3 większości głosów. Ponadto kandydatury powoływane przez Sejm, rzecznika praw obywatelskich oraz prezesa Najwyższej Izby Kontroli będą wymagały zgody Senatu. Senat, będzie wraz z Sejmem uczestniczył w nowelizowaniu i uchwalaniu Konstytucji.

Senat powołany z Sejmem w zgrupowaniu narodowe dokona wyboru prezydenta w pierwszej kadencji bezwzględnej większością głosów. Kandydata na prezydenta zgłosić może 1/4 posłów i senatorów.

Wybrany prezydent woła narodu będzie sprawował istotną kontrolę w szczególności praw człowieka i praworządności oraz życia społeczno-politycznego.

Ustanowienie urzędu prezydenta, uzasadnione zostało potrzebą utrzymania stabilności państwa oraz podejmowania decyzji w przypadku zablokowania prac w Sejmie i w Senacie na drodze przewlekłego kryzysu rządowego. Kadencja prezydenta będzie trwała 6 lat. Uprawnienia będą szerokie w zakresie reprezentowania władzy (...) może on też odmówić podpisania ustawy i z umotywowanym wnioskiem przekazać Sejmowi do ponownego rozpatrzenia. Sejm może uchylić weto prezydenta większością 2/3 głosów. Akty prezydenta o istotnym znaczeniu (akty władcze) z wyjątkiem aktów realizujących uprawnienia w dziedzinie polityki zagranicznej i obronnej kraju będą wymagały kontrasygnaty potwierdzenia prezesa Rady Ministrów.

Prezydent będzie mógł wprowadzić na 3 miesiące stan wyjątkowy, w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa lub klęski żywiołowej. Przedłużanie na 3 następne miesiące mogą uchwalić tylko jeden raz zgodną decyzją Sejm i Senat. W okresie stanu wyjątkowego nie można rozwiązać Sejmu i Senatu ani zmienić Konstytucji i ordynacji wyborczej.

Prezydent może rozwiązać Sejm, jeżeli Sejm w ciągu 3 miesięcy nie może powołać rządu, uchwalić wieloletniego planu społeczno-gospoarczego oraz jeżeli ustawa sejmowa godzi w konstytucyjne prerogatywy prezydenta. Po rozwiązaniu parlamentu prezydent ogłasza nowe wybory.

Niezawisłości sędziowskiej strzec będzie Krajowa Rada Sądownictwa składająca się w większości z sędziów delegowanych przez Zgromadzenie

Ogólne Sądu Najwyższego, Naczelnego Sądu Administracyjnego i sądów powszechnych. Będzie ona przedstawiała prezydentowi do powołania na stanowisko sędziego lub awansowania do wyższego sądu jednego z dwóch kandydatów zgłoszonych przez Zgromadzenie Ogólne z okręgu, w którym powstała potrzeba powołania sędziów. Niezawisłość sędziowska będzie opierać się na zapisanej w konstytucji zasadzie nieusuwalności sędziów (poza przypadkami określonymi w ustawie) i nieprzeniesienia sędziów, wbrew ich woli na inne miejsce urzędowania.

Dokonywane reformy władz państwowych stanowią ważny krok na drodze tworzenia nowego ładu demokratycznego, którego integralnym elementem będzie (...) stowarzyszeniowa, swoboda obiegu informacji, samorząd terytorialny, zreformowana nauka i oświata - szczegółowe uzgodnienia za-

warte są w dokumentach podzespołów.

Przed obywatelami stoją nowe możliwości wywierania wpływu na układ sił ustawodawczych, które powinny decydować o losach państwa i społeczeństwa.

Na końcu dokumentu sygnatariusze stwierdzają, że uzgodnione porozumienia mają być wstępem do dalszych przeobrażeń, które powinny być udziałem wszystkich uczestników życia publicznego.

Całość dokumentu o "nazwie Stanowisko w sprawie reform politycznych" obejmującego rozdziały pt. "Wstęp", "Stanowisko w sprawie reform politycznych", "Zasady wyborów do Sejmu i Senatu", "Sejm, Senat, prezydent i sąd" podpisali
Za stronę solidarnościowo-opozycyjną
BRONISŁAW GEREMEK
Za stronę koalicyjno-rządową
JANUSZ REJKOWSKI

KORESPONDENCJA Z WARSZAWY

WIELKA IMPROWIZACJA

Od tej chwili Komitet Obywatelski przy Lechu Wałęsie przyjmuje nazwę "Komitet Obywatelski "Solidarność" i powołuje 5 zespołów organizujących kampanię wyborczą: zespół do spraw organizacji, do spraw radia i telewizji, do spraw koordynacji listy kandydatów (składzie otwartym do uzupełnienia na zasadzie kooptacji), do spraw gazety wyborczej, oraz radę nadzorczą funduszu wyborczego i radę programową.

Komitet Obywatelski "Solidarność" wystawia po 1 kandydacie na 162 miejsca w Sejmie i 100 w Senacie, lista kandydatów ma wyraść oddolnie. Fundusz wyborczy pochodzić będzie ze zbiorów od Polaków zarówno w kraju, jak i za granicą. Lista wyborcza w myśl prawa wyborczego obowiązującego w Polsce musi być podana na miesiąc przed wyborami. Komitet Obywatelski

zabiegać będzie o przedłużenie tego terminu, bowiem czasu jest bardzo mało: Doświadczenie w sprawie wolnych wyborów żadne. Jak oświadczył Janusz Onyszkiewicz, doświadczenie zostanie zastąpione wielką improwizacją. Może się uda! Wybory dla Solidarności - chociaż częściowo tylko demokratyczne - mają znaczenie prestiżowe. Od czasów międzywojennych organizujemy je po raz pierwszy. Spodziewany jest też dostęp do radia i telewizji bez cenzury. Podobnie jak w sprawozdaniach z okrągłego stołu, cenzor nie będzie interweniował w wypowiedzi ze strony społecznej.

Krajowa Komisja Wykonawcza NSZZ Solidarność wydała oświadczenie w sprawie trudności kooptacji NZZ i Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej, oraz potępiła akcję ZOMO w Poznaniu.

Rejestracja NSZZ Solidarność nastąpi najprawdopodobniej w środę 12.04. w sądzie wojewódzkim w Warszawie. Stawi się tam 40 osób będących sygnatariuszami wniosku. Siedzibą władz naczelnych będzie nadal Gdańsk, a Mazowsze ma powrócić na stare śmiecie, czyli na Mokotowską.

W.CZAPIŃSKA

7 kwietnia 89

UCHWAŁA KRAJOWEJ KOMISJI WYKONAWCZEJ NSZZ "SOLIDARNOŚĆ"

Krajowa Komisja Wykonawcza NSZZ "Solidarność" po szczegółowej dyskusji, postanowiła zająć następujące stanowisko w sprawie wyborów do Sejmu i Senatu:

1. Uważamy za sprawę pierwszorzędnej wagi, aby w najbliższych wyborach maksymalnie wykorzystać powstałe możliwości, mimo że nie będą to jeszcze wybory w pełni demokratyczne. Uważamy za niezbędne, aby wszystkie struktury związku i wszyscy członkowie związku uznali, że Solidarność będzie wchodzić do legalnego życia publicznego w trakcie kampanii wyborczej.

2. KKW zwraca się do Komitetu Obywatelskiego przy przewodniczącym NSZZ "Solidarność" o objęcie patronatu nad kampanią wyborczą jako Komitet Obywatelski "Solidarność". KKW zaleca regionalnym strukturom związku podjęcie inicjatywy zorganizowania na czas wyborów we współpracy NSZZ "Solidarność" wojewódzkich czy regionalnych Komitetów "Solidarność".

Zadaniem ich będzie formowanie regionalnych list kandydatów, wystawianie przedstawicieli do komisji wyborczych oraz prowadzenie kampanii wyborczych.

KKW oczekuje, że Komitet Obywatelski "Solidarność" na podstawie list regionalnych uformuje zbiorową listę krajową kandydatów na wszystkie dostępne w wyborach mandaty. Tej liście "Solidarność" i jej przewodniczący udzieli pełnego poparcia.

3. Wyrażamy nadzieję, że na kandydatów wystawione zostaną osoby reprezentujące różne środowiska społeczne i różne orientacje polityczne, kontynuujące solidarnościową tradycję odpowiedzialności za losy ludzi pracy w Polsce i za losy kraju. Oczekujemy, że wśród kandydatów znajdą się działacze naszego związku.

4. Mamy świadomość, że wybory będą przeprowadzone w bardzo trudnym terminie, i że Komitet Obywatelski stanie przed ogromnymi trudnościami, liczymy jednak na szeroką aktywność społeczną. Liczymy też na aktywny udział w wyborach i ich przygotowaniu środowisk młodzieżowych i studenckich, w szczególności NZZ. Apelujemy do ludzi pióra, artystów, do dziennikarzy, zwłaszcza prasy niezależnej do plastyków i ludzi nauki o ofiarny udział przy prowadzeniu kampanii wyborczej.

ECHO wita nowego współpracownika z Kraju. Jest nim znany publicysta społeczny i kulturalny **RAFAŁ MARSZAŁEK**. Będziemy publikować Jego felietony pt. "LISTY Z PIASKÓW".

"LISTY Z PIASKÓW"

MIODOWICZ I HAENDEL

Telewizja w Polsce ma status niepewny, a Polacy w pewnym sensie unikają telewizji. Owszem przeciętny rodak po wyjściu z pracy, zatłoczonym autobusem, i po odstaniu w sklepowych kolejkach, ów rodak z ulgą wali się przed telewizorem. Przed zmęczonym telewidzem płyną znowu wiadomości o przejściowych kłopotach na rynku, by ustąpić miejsca prognozom dalszego dynamicznego rozwoju. Wieczorną porą telewizyjny Polak po raz pierwszy upodabnia się do obywatela świata, stłumiwszy przykre wspomnienia powtarzanej niedawno rodzimej komedii sprzed lat 20 "Nie lubię poniedziałku" (niewiasta objuczona papierem toaletowym, więc pijana ze szczęścia, blokuje ruch na wielkomiejskim skrzyżowaniu), telewidz nasz szybuje w stronę nacierzy z "Dallas", cudownie przedsiębiorczej Stefani Harper, pożeranej przez krokodyla, albo bohaterki brazylijskiego serialu "W kamiennym kręgu": Laurę objawiającej się jako duch i esesmanki podstępnie udzielającej się jako wychowawczyni. Pod względem repertuaru i związanej z nim wizji świa-

ta mieszkaniów warszawskich Piasków znajduje wspólnotę z obywatelem Turynu czy Ottawy. Inaczej rzecz się ma z problemem występowania w telewizji.

W większości krajów "everyman" musi raczej zabiegać o to, by znalazły się dla niego skrawek miejsca i chwila czasu na małym ekranie, miejsce i czas kosztują, a nie tak łatwo znaleźć powód, dla którego miliony ludzi miałyby koncentrować uwagę na anonimowym milion pierwszym osobniku. Śmiałek szturmujący telewizję, staje więc przed ambitnym zadaniem tzw. wyjścia z siebie, a telewizja mniej lub bardziej dobrotliwie patronuje temu szczególnemu wysiłkowi. W Polsce odwrotnie. Dziennikarze telewizyjni nerwowo bobrują wśród ludności nasłuchując głosu opinii publicznej. Gotowość do wypowiedzi okazuje się jednak mizerna. Z polowań ulicznych wyłania się obraz przechodniów uciekających chyłkiem, byle tylko nie narazić się na pytanie telewizyjnego reportera. Nieliczne ofiary pochwycone w sidła kamery, opędzają się chytrenką odpowiedzią "Albo ja wiem". Nieśmiałość przemienia się w obcesowość, gdy tylko wzrasta napięcie społeczne. Straj-

kujący górnicy - z przyczyn zagadkowych i szeroko rozstrząsanych przez publikatory - w ogóle nie wpuszczają do siebie telewizji. Wygląda na to, że nikt z szarych ludzi do telewizora się nie pcha.

Nie lepiej jest z tymi, którzy powinni na małym ekranie eksponować swoje talenty i wyrażać przekonania.

Krótko rzecz ujmując, potencjalny gwiazdor telewizyjny nigdy nie wie, co z niego w telewizji zrobią i jak go przeobrażą. Długi "spicz" wybitnego historyka o starożytności został kiedyś zredukowany do odkrywczego zdania głoszącego, że skarabem Egiptu są piramidy. Pewien krytyk sztuki ujrzał się w okienku wiele miesięcy po nagraniu, w dziwnym sąsiedztwie i w nie najweselszym czasie, kiedy "inter armae silent musae". Na podobnym podłożu wyrósł w stanie wojennym aktorski bojkot telewizji. W książce "Komedianci" Zygmunt Huebner wspominał o rozterkach aktorów, którzy chcieliby przecież być po staremu użyteczni dla swoich widzów. Przeważała jednak obawa, "aby bez własnej wiedzy i zgody nie trafić z Teatru do Dziennika", żeby - jak to ujął Tadeusz Łomnicki - uniknąć konkurencyjnej sytuacji, "w której ja po południu okazał się bardzo dobry, a Urban wieczorem genialny". Manipulacji czasem uniknąć się nie da. Gdy podczas obrad okrągłego stołu reporter faryzeusz komplemencował Bogdanę Lisę za pojawienie się przed kamerami, gdańszczanin trzeźwo odparł, że z telewizją miał do czynienia już trzykrotnie. Raz w relacji z aresztu śledczego, drugi raz podczas sprawozdania z procesu, trzeci raz przy opuszczaniu więzienia, gdy kwitował odbiór sznurowadeł, filmowany tak, jakby podpisywał deklarację lojalności. To mu na razie wystarczy.

Na tle dość powszechnej nieufności wyróżnia się "korzystnie" postawa zajęta przez szefa odnowionych związków Alfreda Miodowicza. Występując poza ustaloną kolejnością na ostatnim zebraniu okrągłego stołu doprowadził do tego, że transmisja telewizyjna opóźniła się o 2 godziny. Telewidzom skracano czas oczekiwania nadając muzykę Haendla i Vivaldiego, kibice piłkarscy psioczyli na zasłużonego związkowca, że przez jego upór stracą transmisję meczu Real Madryt - AC Milan, sprawozdawcy polityczni prześcigali się w domysłach. Geremek powołując się na polską rację stanu, ustąpił Miodowiczowi pola, a ów wygłosił przemówienie, z hasłem "nie wiadomo do końca, co nas jutro czeka". Zmasowana krytyka Miodowicza pozostawia mnie w mniejszości jako jego kibica. Miodowiczowi, sprawcy ogólnopolskiego skandalu, kibicuję z dwóch powodów. Po pierwsze związkowiec ten bezkompromisowo dowiódł, że telewizja jest wartością godną pożądania. Po drugie dostarczył kapitalnego dowodu na homogenizację kultury masowej. Polska to, jak dotychczas, jedyny kraj na świecie, w których Georg Friedrich Haendel służy jako telewizyjny przerywnik Alfredowi Miodowiczowi.

RAFAŁ MARSZAŁEK

(ez)

KRONIKA

• **ANDRZEJ Gwiazda**, członek Grupy Roboczej NSZZ Solidarność, powiedział 11 kwietnia w wywiadzie dla RWE, że nadal jest przeciwnikiem okrągłego stołu. Zawarto porozumienie co prawda, ale niepokoi go to, że brak w nim konkretnych faktów, brak danych. "W gazetach jest bardzo dużo pięknych słów wspaniałych przemówień, ale brak twardych faktów. Tylko fragment dotyczący indeksacji - powiedział Gwiazda - pozwolił mi włączyć kalkulator". Wynika z rachunków, że jeśli inflacja osiągnie w tym roku jak przewiduje KC 400% to przy przyjętej indeksacji płac stopa życiowa społeczeństwa polskiego pogorszy się o 64%. Gwiazda zgodził się z RWE, że konkretem jest legalizacja Solidarności, zwłaszcza że działacze związku dostaną swoje gazetki, swoje pokoje, swoje telefony i swoje radiowęzły. To jest konkret. Niepokoi go jednak w tym konkretnie rozerwanie ciągłości związku, tj. stwarzanie związku od nowa i to, że nie doczytał się jak jest z prawem do strajku. • **PRYMASOWSKA Rada Społeczna** wydała 12 kwietnia oświadczenie, w którym wezwała katolików do poparcia wymaganymi podpisami zgłoszenia kandydatów do Sejmu i Senatu, gwarantujących swoją postawą staranie o dobro wspólne w myśl społecznego nauczania Kościoła. Rada wezwała również wszystkich katolików czujących się na siłach do zgłaszania swych kandydatur do Sejmu i Senatu, aby mogli kształtować zgodnie z wolą katolickiego społeczeństwa życie społeczne na gruncie wartości chrześcijańskich oraz działać na rzecz obrony życia, godności osoby ludzkiej i praw człowieka. Rada podkreśliła, że umowy zawarte przy okrągłym stole wciąż nie dają narodowi jeszcze pełnego prawa do decydowania o swoim losie. Stwarzają jednak szanse na uzyskanie wpływów na dalszy bieg spraw. Prymasowska Rada Społeczna wyraziła jednocześnie pogląd, że nie można odstąpić od poczynienia w bliskiej przyszłości następnych kroków na drodze demokratyzacji kraju i na drodze do oparcia ładu społecznego w Polsce na chrześcijańskich zasadach etycznych. • **RZECZNIK Solidarności Janusz Onyszkiewicz** powiedział 12 kwietnia, że wybory do Senatu będą wyborami całkowicie wolnymi, takimi o jakie się zawsze Polacy upominali. Solidarność traktuje je jako test dojrzałości politycznej, a także zdolności organizacyjnych. Jest to bardzo trudne, gdyż jednocześnie trzeba organizować Solidarność "Solidarności", podkreślił Onyszkiewicz, nie można położyć na uboczu wyborów. Rzecznik Solidarności poinformował także, że obecnie toczy się wielka debata w związku czy w wyborach do Sejmu bądź Senatu powinni wziąć udział najwyżsi przedstawiciele związku. Generalna opinia przeważa taka, że powinni kandydować, ale wielu z nich twierdzi, że po prostu nie może podzielić swego czasu na działalność w związku i na działalność w Sejmie bądź w Senacie. Zdecydują indywidualne decyzje.

• **15 WRZEŚNIA** mają się rozpocząć rozmowy pomiędzy przedstawicielami władz i członkami Tymczasowej Krajowej Rady Rolników Solidarność na temat tego jak wyciągnąć polską wieś z kryzysu. Na wsi polskiej od kilku tygodni trwa fala strajków obejmując coraz szersze regiony kraju.

• **10 KWIETNIA** przy-

był do Warszawy z wizytą oficjalną przywódca Organizacji Wyzwolenia Palestyny Yaser Arafat. Na lotnisku powitał go generał W. Jaruzelski.

OD NASZEGO KORESPONDENTA Z WARSZAWY

ZWYCIĘŻYŁY WIDŁY...

Padł śnieg, było przenikliwie zimno, ciemno i nieprzyjemnie. Kamiennie lwy, stojące przed Pałacem Namiestnikowskim - niemi świadkowie zdarzeń na Krakowskim Przedmieściu doczekały chwil niezwykłych. Krąg mężczyzn, przeniesiony jak gdyby z czasu przeszłego to ożywał, to trwał znieruchomiał. Trzymali w dłoniach kosy, grabie, cepy i widły. Na ogół na świecie relikty przebrzmiały i dawno minionej przeszłości. U nas zaś codzienne narzędzia pracy. Było w tej scenie coś z Wyspiańskiego i coś z Mrożka zarazem.

Punktualnie o 10:00 w dniu czwartego kwietnia rolnicy zrzeszeni w Solidarności Wiejskiej przybyli pod siedzibę Rady Ministrów, gdzie właśnie odbywało się kolejne posiedzenie Rady Ministrów, aby zmanifestować swoje niezadowolone z sytuacji gospodarczej na wsi, a zarazem swoją troskę o los kraju. Towarzyszył im wielki transparent z napisem "Solidarność Rolników Indywidualnych. Biedna wieś - biedne miasto".

"Sytuacja wsi polskiej staje się dramatyczna, aktualne warunki ekonomiczne zagrażają podstawom produkcji rolniczej i egzystencji rodzin chłopskich. Cały kraj ogarnia fala uzasadnionych protestów przywiedzionych do ostateczności rolników. Zagroża nam najpoważniejsze w okresie powojennym załamanie produkcji rolnej i drastyczne pogorszenie zaopatrzenia ludności w żywność. Uznanie konieczności priorytetowego potraktowania rolnictwa leży w interesie całego społeczeństwa. Domagamy się włączenia uzgodnień zawartych przy stoliku rolniczym w tekst porozumień okrągłego stołu i dostoso-

wania rozwiązań ekonomicznych do potrzeb rolnictwa i gospodarki żywnościowej.

Oświadczamy, że niezrealizowanie powyższego grozi nieobliczalnymi następstwami ekonomicznymi i społecznymi oraz obarczy odpowiedzialnością wszystkich sygnatariuszy porozumień, odbieranych powszechnie jako ostatnia szansa obecnego kryzysu".

Tyle oświadczenie Tymczasowej Krajowej Rady Rolników "Solidarność". Swoim uporem, swoją nieugiętą postawą w trosce o losy kraju rolnicy doprowadzili do spotkania, w którym wzięli udział przedstawiciele: Ministerstwa Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej, Finansów, Pracy i Spraw Socjalnych oraz Urzędu Ministra d/s Związków Zawodowych.

O godz. 17:00 Jacek Szymanderski - Rzecznik Prasowy R.T. "Solidarność" wybiegł z gmachu URM z triumfem powiewając komunikatem ze spotkania.

Komunikat podpisany przez Józefa Ślisza - Przewodniczącego TKRR Solidarność i ministra rolnictwa Kazimierza Oleksiaka informuje, iż "rząd zamierza w pełni realizować porozumienie zawarte przy stole rolniczym".

Ten protest rolników zakończył się zwycięstwem. Stwierdzono również, że rozmowy na temat realizacji postanowień stolika rolniczego i innych spraw wsi rozpoczęte zostaną nie później niż do 15 kwietnia br.

Grupa już mocno zmęczonych i zmarzniętych rolników zabrała swoje kosy, widły, grabie i cepy i... "Zwyciężyły widły" - powiedział jeden z uczestników.

LESZEK Moczulski, przywódca KPN powiedział, że KPN przystępuje do wyborów do Sejmu i Senatu z programem konfrontacyjnym wobec władzy komunistycznej. Kandydaci wysunięci przez KPN będą starali się pozyskać mandat

społeczny do walki toczony nie tylko z ekipą Jaruzelskiego, ale z całym nieludzkim, totalitarnym systemem PRL. Jeśli władze PRL uniemożliwią KPN udział w wyborach wówczas KPN przystąpi do bojkotu czynnego.

PO ZAKOŃCZENIU OBRAD OKRĄGŁEGO STOŁU

Dokoń,
ze str. 1

LESZEK
MOCZULSKI

nych, czy w innych niezależnych organizacjach jak NSZ itd. Otóż to nie szczegółowe ustalenia okrągłego stołu o tym zadecydowały, ponieważ w momencie, w którym okrągły stół się zaczynał to jasne było, że ten problem po prostu jest już rozwiązany. To jest drugie wielkie osiągnięcie okrągłego stołu, które okrągły stół nie tyle stworzył co ujawnił.

A mianowicie przywrócenie Solidarności.

Natomiast jest bardzo wiele spraw, które były przy okrągłym stole omawiane i które zostały omówione w sposób niedobry. W sposób, który nie przynosi pożytku, a przynosi szkodę. Przede wszystkim ekipa Wałęsy podkreślając to, że nie ma mandatu społeczeństwa ani całej opozycji, podjęła równocześnie decyzje, które dotyczą nie tylko całej opozycji - przynajmniej formalnie, ale dotyczące też całego społeczeństwa.

W szczególności ta ekipa podjęła decyzję o wyborach, w których zgodziła się na ograniczenie praw obywatelskich w Polsce. Te prawa są gwarantowane w Polsce przez przepisy ustawowe, przez takie przepisy jak pakt Praw Człowieka i Obywatela, które są częścią ustawodawstwa wewnętrznego w PRL i przez taki przepis jak Konstytucja, która przewiduje jedynie pełne wybory bez żadnej możliwości ich ograniczeń. Która mówi, że cała władza należy do Sejmu wybranego w wyborach powszechnych, to jest artykuł 1 i artykuł 2 Konstytucji, a w artykule 96 jeszcze władza określa, jakie te wybory mają być i jakie prawa mają obywatele. Otóż porozumienie przy okrągłym stole jest rezygnacją z zastosowania tych przepisów. Ja rozumiem, że Solidarność zrobiła to z powodów taktycznych, ponieważ Solidarność zdawała sobie sprawę, że w tej chwili jeszcze do wyborów rzeczywiście wolnych nie może dojść, przynajmniej oni tak uważali. I jeżeli nawet przyjmujemy, że te założenia taktyczne są słuszne, to wcale nie wymagały podpisu Solidarności. Solidarność po prostu mogła zgodzić się, że rząd ustali jakieś wybory, te wybory będą oparte na złamaniu praw obywatelskich w Polsce i Solidarność mogła w tych wyborach wziąć udział lub nie brać udziału.

Natomiast inna jest kwestia, jeśli Solidarność zawiera układ z rządem, z góry przewidując ograniczenie praw obywatelskich. Został stworzony niesłychanie niebezpieczny precedens. Mianowicie, że grupa ludzi, nawet cieszących się dużym autorytetem społecznym, ale grupa ludzi, która nie ma mandatu w rokowaniach pozaprawnych pozakonstytucyjnych podejmuje decyzję na szkodę swoich współobywateli. Co się próbuje uzasadniać względami taktycznymi. Ale nie można odejść od podstawowej zasady. A tu nastąpiło odejście od podstawowej zasady.

Taktyka Solidarności w istocie przynosiła niewielkie korzyści, wyrządziła bardzo wielką szkodę. Niewielkie korzyści, ponieważ od tej sprawy nie zależał los Solidarności. Bo sprawa Solidarności i tak była przesądzona. Najwyżej gdyby Solidarność odrzuciła te wszystkie propozycje rządowe, to sprawa

odbudowy Solidarności opóźniłaby się - no powiedzmy - o trzy miesiące. Jeżeli nie było legalnej Solidarności ponad siedem lat, to trzy miesiące można było jeszcze poczekać. Po prostu rząd musiał już się zgodzić na Solidarność, ponieważ władza komunistyczna w Polsce bez porozumienia się z Solidarnością nie może dalej rządzić. Rząd był w sytuacji przymusowej i nie trzeba było mu płacić czymś, co jest rezygnacją z praw. Można było oczywiście zrobić ustępstwa taktyczne i milcząco przyjąć do wiadomości, że coś tam rząd robi, milcząco się nie sprzeciwić. Natomiast zupełnie czymś innym jest położenie podpisu pod dokumentem, który stwierdza, że rezygnuje się z podstawowych zasad i wartości, także tych zasad i wartości, o które walczyła Solidarność. A tu stały się one przedmiotem targu i to targu dokonanego przez ludzi, którzy nie mają mandatu społecznego. To jest pierwsze wielkie niebezpieczeństwo.

Druga wielka groźba okrągłego stołu wyszła z tego samego. Tutaj zresztą zadziałała taktyka rządu. Ponieważ władza musiała zgodzić się na Solidarność, wysunęła koncepcje okrągłego stołu, żeby swojemu przyznaniu się nadać charakter mniej dramatyczny i skonwencjonalizowany, żeby stworzyć tutaj pozór rokowań i żeby uzyskać za to jakąś zapłatę, jakąś cenę. Rząd wiedząc, że się musi zgodzić na Solidarność chciał coś tu wygrać i pierwsza rzecz, którą wygrał to jest ta sprawa wyborcza, a druga rzecz, którą wygrał jest to, że w tej chwili w Polsce opozycja jest bliska zasadniczo podziału. Nie jest powiedziane, że ten podział musi nastąpić w 100%, choć tak jak się orientuję, znaczna część tej ekipy Wałęsy jest przekonana o tym, że podział opozycji musi nastąpić i ugrupowania skrzydła najbardziej radykalnego też są o tym przekonane. W tej chwili właściwie chyba tylko Konfederacja Polski Niepodległej prowadzi jeszcze działania zmierzające do tego, żeby do rozłamów opozycji nie dopuścić.

A ten rozłam opozycji będzie bardzo prosty. Część opozycji tzw. opozycja konstruktywna, czy jak się o nich w tej chwili w Polsce mówi konstruktywistów, otóż konstruktywistów zawrą porozumienie z rządem, wejdą w wyniku tzw. niekonfrontacyjnych wyborów do Sejmu tzn. wejdą do Sejmu prowadząc kampanię wyborczą, która nie będzie wymierzona przeciwko rządowi. Wejdą do Sejmu po kampanii wyborczej, w której oni nie będą opozycją, tylko będą wchodzili jako współpracownicy władzy. Tego rodzaju postawa będzie w znacznej mierze tej konstruktywnej opozycji odbierała charakter opozycji autentycznej. Natomiast reszta opozycji, która chce pozostać przy formule opozycyjnej, tzn. przeciwko rządowi, a nawet jeszcze więcej, przeciwko systemowi, to między jedną a drugą częścią nastąpi głęboki rozłam. Być może nawet obie te części zaczną toczyć między sobą walkę polityczną. W każdym razie na pewno rządowi o to chodzi. I rząd do tego jakby bez przerwy podjudza.

Tutaj wynika z tego zupełnie inne zachowanie rządu w stosunku do konstruktywistów i do reszty opozycji, chociażby KPN. Podczas manifestacji w

Poznaniu, gdzie KPN współorganizował manifestacje w niedzielę doszło do pobicia ludzi. W poniedziałek uczestnicy naszej manifestacji wyborczej w Lublinie też zostali zaatakowani. We czwartek w Toruniu też odbyła się manifestacja wyborcza KPN. Wprawdzie milicja nie była w stanie tej manifestacji przerwać, ale milicja wjeżdżała samochodami w tłum, żeby zmusić tłum do rozejścia się. Złapano tam kilku naszych ludzi. Zawieźli ich na komendę i grożą im odpowiedzialnością karną. Nie pobito na szczęście nikogo, więc to już jest postęp, ale wjeżdżanie samochodami w tłum, po prostu pokazuje jak władze zachowują się wobec nas.

Przy czym oni nie zachowują się w ten sposób wobec Konfederacji. Oni robią to, żeby zobaczyć czy opozycja konstruktywna zareaguje czy nie. Wystawiają ją po prostu na próbę. Tamci oczywiście nie reagują, a ponieważ nie reagują to opozycja radykalna zaczyna tym ostrzej patrzeć na konstruktywistów. To są te taktyki władzy zmierzające do podziału opozycji.

Podział opozycji jest dla nas wszystkich groźny dlatego, że przez ten podział nastąpi przynajmniej przejściowo poważny spadek siły opozycyjnej. Na jakiś czas na pewno. Tylko, że zagrożeniem dla władzy nie jest opozycja. Zagrożeniem dla władzy jest przede wszystkim społeczeństwo w Polsce.

Oslabienie pozycji i pewne skompromitowanie ugrupowań konstruktywistycznych powoduje, że mogą nastąpić w Polsce masowe wystąpienia. Jeżeli dojdzie do takich wystąpień, to opozycja radykalna wcale nie będzie się siliła na to, żeby je jakoś opanować i skonwencjonalizować. Natomiast grupa Wałęsy prawdopodobnie w tej sytuacji nie będzie miała dość autorytetu, żeby je powstrzymać. Już w czasie okrągłego stołu apele Wałęsy, żeby nie było strajków, żeby nie było demonstracji, nie przynosiły efektów. Natomiast decyzją Konfederacji z końca lutego: należy przerwać demonstracje w Krakowie, ta decyzja została natychmiast spełniona. Dlatego, że my mamy zaufanie wśród tej gorącej radykalnej młodzieży.

Natomiast to ugrupowanie, które było przy okrągłym stole tego zaufania nie ma. Jeżeli dojdzie do wielkiej eksplozji, to należy się liczyć, że wpływ Wałęsy i jego ludzi na opanowanie tej eksplozji będzie ograniczony. Tu widzimy pierwsze niebezpieczeństwo wynikające z podziału opozycji.

Niewykluczone są także jakieś starcia wewnątrz opozycji. W ciągu kilku miesięcy rzecz się wyrówna, ponieważ po kilku miesiącach wszyscy ludzie będą się musieli zdecydować, czy są w opozycji przeciwko rządowi, czy są za współpracą z rządem tzn. nie są w opozycji. Bo nie można realizować polityki współpracy z rządem i mówić, że jest się w opozycji.

W tej chwili plusem przeważają nad minusami. Minusy są bardzo poważne, ale plusem przeważają. Ludzie w tej chwili wiedzą jedną rzecz i okrągły stół to dowiódł: stan wojenny przegrał. Jeśli stan wojenny przegrał, to pękają bariery strachu. To jest rzecz niesłychanie ważna. Druga rzecz. Jeśli się zbiorą na nowo milionowe struktury, to jeżeli przywódcy nie będą odpowiedzialni tym strukturą, to te struktury potrafią zmienić przywódców. Jeżeli będą milionowe struktury, to ta władza za trzy miesiące będzie się słać. Nawet gdyby wygrała wybory, o co zresztą bardzo zabiega.

Tekst niepublikowany. Udostępniony w ramach kontraktu pismu Echo-Tygodnik Polski przez Independent Polish News Service (IPNS).

Warszawa, 10 kwietnia 1989

APEL DO POLAKÓW W KRAJU I NA OBCYZYŃNIE Rodacy!

Zbliża się kolejny ważny moment w walce Polaków z totalitarną władzą. W czerwcu 1989 r. odbędą się w PRL wybory. Nie będą to wolne wybory, bowiem uzurpatorska władza z góry zagarnęła dla siebie 65% mandatów do Sejmu. Niemniej jednak opozycja ma szansę wprowadzić do Sejmu i Senatu znaczącą grupę swych przedstawicieli.

Konfederacja Polski Niepodległej postanowiła wziąć udział w tych wyborach. Występujemy z programem konsekwentnie opozycyjnym. Naszym celem jest poszerzenie frontu walki politycznej i przeniesienie jej również na teren Sejmu. Chcemy wyborów konfrontacyjnych z rządem i niekonfrontacyjnych z Solidarnością. Uważamy, że w interesie społeczeństwa jest, aby w Sejmie i Senacie znaleźli się przedstawiciele tego nurtu opozycji, który porozumiewa się z rządem, jak też przedstawiciele tego nurtu, jest w nim KPN, który chce z rządem walczyć. Obok tych, którzy liczą na dobrą wolę komunistycznej władzy, w Sejmie powinni znaleźć się również i ci, którzy wiedzą, że komuniści zawsze oszukiwali i chcą oszukiwać i tym razem.

Udział w wyborach przeciwko PZPR i jej sojusznikom wymaga determinacji, dobrze zorganizowanych struktur i pieniędzy. Konfederacja Polski Niepodległej jest zapewne jedyną z większych ugrupowań opozycyjnych, które nie jest subwencjonowane przez nikogo. Utrzymujemy się wyłącznie ze składek członkowskich, z naszych wydawnictw oraz z datków od osób prywatnych z kraju i na obczyźnie. Posiadane przez nas środki nie są jednak dostateczne, aby przeprowadzić kampanię wyborczą.

Dlatego zwracamy się z gorącą prośbą do wszystkich Polaków w kraju i na obczyźnie, oraz do wszystkich ludzi dobrej woli, którym los Polski leży na sercu. Pomóżcie! Przekażcie dar na cele akcji wyborczej KPN. Od waszej pomocy w znacznej mierze zależy nasz sukces. Walczymy z możliwym przeciwnikiem, który od 45 lat gnębi nasz kraj. Od waszej pomocy zależy bardzo wiele.

Rada Polityczna
Konfederacji Polski Niepodległej

11 kwietnia 1989

INFORMACJA PRASOWA BIURA KPN W NOWYM JORKU

W dniu dzisiejszym w Nowym Jorku zostało otwarte konto, na którym będą gromadzone środki na akcję wyborczą Konfederacji Polski Niepodległej.

Czeki lub Money Orders wystawione na AKCJA WYBORCZA KPN prosimy nadsyłać na adres:

KPN
34 Hillside Ave., Suite 2AA
New York, NY 10040

Osoby, które nie życzą sobie ujawniania ich nazwiska przy drukowaniu potwierdzeń, proszone są o wyraźne tego zaznaczenie i ewentualne podanie pseudonimu.

Po dodatkowe informacje prosimy dzwonić (212) 567-6099

KARTKI Z BERLINA

LESZEK SZARUGA

Malownicze obrazki ściągania źle zaparkowanych samochodów należą w Berlinie raczej do rzadkości, szczególnie jeśli chodzi o samochody zagraniczne - w mieście zdobycie miejsca do parkowania jest sztuką trudną i policja z zasady przymyka oczy, gdy ktoś pozostawi samochód w nieodpowiednim miejscu. Co najwyżej za wycieraczką pozostawia obcokrajowcowi karteczkę, na której wydrukowano powiadomienie, że jest mile widzianym gościem w Berlinie i że oto właśnie źle zaparkował, przy czym prosi się go, by więcej takich wykroczeń nie popełniał - ot wszystko: nawet nie mandat. A tu naraz ostatnio aż trzy razy zaobserwowałem nadjeżdżanie specjalnego wozu do ściągania źle zaparkowanych aut. Może bym i nie zwrócił na to uwagi, gdyby nie fakt, że we wszystkich trzech wypadkach były to samochody na polskiej rejestracji.

Policja działa, oczywiście, w całkowitej i bezwzględnej zgodzie z przepisami, nie można więc mieć do nikogo pretensji - co najwyżej do samego siebie. Operacja oznacza, oczywiście, wyciągnięcie właścicielom z kieszeni ładnych paru marek, co dla polskich turystów oznacza poważną wyrwę z kieszeni. I o to właśnie chodzi. Nikt bowiem nie powie wprost, że Polacy są tu źle widziani. Berlin jest miastem gościnnym i otwartym - tego nikt nie powinien kwestionować. A jednocześnie jednak zalew Polaków, zwłaszcza w końcu tygodnia, jest zjawiskiem oszałamiającym i wyraziście odczuwalnym. W związku z tym robi się, co tylko można, by pobyt naszym rodakom uprzykrzyć. Stąd też owo ściąganie samochodów.

Ale nie tylko. Na wszystkich pchlich targach, gdzie zaroilo się od przybyszy znad Odry i Wisły, odbywają się na nich regularne polowania. W zeszłym tygodniu pochwycono ponad 160 osób, którym do paszportów wbito czerwone pieczęcie - z takim znacznikiem będzie właścicielom tych paszportów niezwykle trudno uzyskać jakąkolwiek wizę zachodnią, nie mówiąc już o tym, że Berlin jako miejsce odwiedzin mają z

głowy. Polowania nie obejmują wszystkich - tych jedynie, którzy handlują niezgodnie z regulami, to znaczy tych, którzy nie mają zamiaru płacić placowego, a takiego zamiaru nikt z naszych rodaków na ogół nie ma.

W okolicy największego pchlego targu odbywa się regularna bieganina: w momencie najazdu policji Polacy zwiatają towar i przenoszą się z nim do okolicznych bram, na podwórka i stacje kolejki. Co sprzedają? Czytaliśmy już o tym w Echu. Kabanosy, wódkę, papierosy, jaja, dziecięce ubranka, sprzęt radiowy - właściwie wszystko, co da się w Polsce kupić. Przebiecia cen olbrzymie. I tak dla przykładu - jeśli tu paczka papierosów kosztuje przeciętnie 4 marki, to na pchlim targu można je kupić "u Polaka", jak mówią, tylko za jedną.

W związku z tą inwazją czy jakimś specyficznym Drang-nach Westen uprawianym obecnie przez Polaków, zaczęły się mnożyć w telewizji i radio coraz liczniejsze audycje temu zjawisku poświęcone. Polska zaczyna się przeciętnemu Niemcowi kojarzyć głównie z koczującym w czasie z soboty na niedziele gronem handlarzy niż z Wałęsą i "Solidarnością", nie mówiąc już o Choppinie i Pendereckim. Jak cię widzą, tak cię piszą - stare to przysłowie nabiera dziś nad Szprewą nowej wyrazistości.

Właśnie zjechał tu kolega, inżynier, buduje się w Polsce - ma już postawione fundamenty, chce domek jak najszybciej wykończyć. Miał już wcześniej załatwioną pracę w pewnym tureckim warsztacie samochodowym - przyjechał więc odłożyć trochę na zakup materiałów budowlanych. Pracuje 10-12 godzin na dobę. Stawka dzienna - 50 marek. Opowiada, że nie ma dnia, by nie zgłosiło się w tym warsztacie 2-3 rodaków gotowych podjąć pracę za jeszcze niższą stawkę. Polacy mieszkający tu na stałe przestają już reagować na napływających wielką falą krewnych, znajomych i znajomych znajomych, którzy co prawda nie żądają wiele, właściwie nie poza prośbą o przenocowanie - "stary, mogę spać nawet na podłodze, mam dymany

materac". Przy czym do reguły należy najazd, czyli wizyta niespodziewana. Po prostu rano telefon i rozkoszne "Jestem na dworcu, właśnie przyjechałem" - tych przyjemności na ogół nie przeżywają rodacy rozsiani poza Europą, tutaj zaś należą one do zjawisk codziennych.

Nie mam zamiaru poddawać tego wszystkiego ocenie. Chcę jedynie rzecz z obowiązku kronikarskiego - odnotować.

...

Poważnie wzrasta ostatnio nasz krajowy dorobek. Dorobiliśmy się właśnie senatu (co wskazuje, że stajemy się niemal Ameryką), prezydenta (Ameryka bliżej), klubów i organizacji, które mają szansę przekształcenia się (kiedyś...) w partie polityczne i mnóstwa innych rzeczy, jak choćby oficjalnie działającej "Solidarności". Brakuje korony dla orla, ale to niedopatrznie zostanie prawdopodobnie szybko naprawione. I wszystko to przy jednym okrągłym stole. Droga do niego nie była co prawda usłana różami, ale w końcu jest i - jak powiadają polityczni realisci - tylko to się liczy. Jednakże, gdy słucha się wypowiedzi społecznych negocjatorów, trzeba przyznać, że nie ma w nich specjalnie optymistycznej tonacji. O wiele jej mniej w wypowiedziach ludzi, którzy te rozmowy obserwowali lub tylko o nich słyszeli, gdyż nie wszyscy mają czas na wysłuchiwanie i czytanie tego wszystkiego. Uderza wzajemne podkreślanie przez obie strony dialogu odwagi współpartnerów. Na czym ta odwaga miałaby polegać, nie bardzo wiadomo. Gdy podziwiałem odwagę ukrywającego się działającego w podziemiu Zbyszka Bujaka, nie miałem wątpliwości, że mam do czynienia z odwagą. Jakiej natomiast odwagi wymaga siedzenie przy stole - nawet, jeśli rozmówcą jest policjant - tego nie jestem sobie w stanie uświadomić. Jakiej odwagi wymaga ustalanie czegoś i podpisywanie wspólnych oświadczeń? Może ja się zresztą po prostu na tym nie znam i nie umiem docenić. Ale jednocześnie

obserwuję pewne bardzo podobne procesy na Węgrzech i tam jakoś nikt o odwadze nie truje, a sprawy posuwają się naprzód w zawrotnym tempie. To, co tam uderza, to rzeczowość i skromność. Nikt nie mówi, że opozycja ryzykuje utratą swego autorytetu: ryzykowanie należy do podstawowych zadań polityka, który chce coś rzeczywiście załatwić. Nikt tam się nie nasadza osiągnięciami; lecz raczej myśli o tym, co i jak dalej robić. Nie tylko zresztą myśli - robi.

Daleki jestem od tego, by powątpiewać w rzeczywiste osiągnięcia obu stron przy okrągłym stole. Ale jeśli założyć, że obu chodzi o przyszłość kraju, to oceniam to w kategoriach pracy politycznej, a nie zwycięstw i porażek. Jest tylko jedno poważne ryzyko w tym wszystkim - polega ono na tym, że jeśli opozycja z władzą nie doszłyby jakichś konkretnych ustaleń, wówczas obie te siły straciłyby kontrolę nad społeczeństwem, a to by mogło oznaczać wybuch. W zasadzie od początku jestem więc przekonany, że obie strony skazane są na porozumienie: innego wyjścia, które byłoby wyjściem rozsądnym i dla kraju, i dla władzy oraz opozycji, po prostu nie ma. Warunki tego porozumienia zależą nie tyle od odwagi, ile od zdolności negocjacyjnych. Ocena porozumienia będzie możliwa nie teraz, ale za jakiś czas, gdy poznamy jego skutki w gospodarce i życiu społecznym. Ot i cała filozofia.

Pozostaje jeszcze pytanie o tę część opozycji, która siedzi pod stołem i nie ma zamiaru stamtąd się wynurzać. Wchłonięcie obozu solidarnościowego przez zreformowany system (a o tym, że to, co ustalono, oznacza reformę, chyba wątpić nie należy) nie oznacza likwidacji sił, które w układ nie weszły. Czy to KPN, czy Solidarność Walcząca najprawdopodobniej ze swych celów i programów nie zrezygnują. Pytanie także, co się stanie z opozycją wewnątrz Solidarności - przede wszystkim z Grupą Roboczą. Czy będzie to oznaczało rozłam Związku? Są to pytania ważne. Znalezienie na nie odpowiedzi już dzisiaj, a przynajmniej postawienie ich jako pytań ważnych, gdyż dotyczących politycznej przyszłości Polski, wydaje się niezbędne. Nie można bowiem całych grup z góry skazywać na polityczny niebyt. Prędzej czy później dadzą one znać o sobie, a przede wszystkim dadzą znać o sobie problemy, z którymi te grupy występują. Nie można poważnie traktować narzucanych przez władze podziałów na opozycję "konstruktywną" i "ekstremistyczną" - a właśnie ten podział niepostrzeżenie i jakby z cichym przyzwoleniem części "strony społecznej" zaczyna się utrwalać.

Chciałbym być dobrze rozumiany - nie jestem zwolennikiem ani Kornela Morawieckiego, ani Leszka Moczulskiego. Nie występuję w obronie interesów ich organizacji, jako ich rzecznik. Uważam jednak, że nie powinni oni być traktowani przez część opozycji jako piąte koło u wozu. Są takimi samymi rzecznikami i obrońcami niepodległości Polski, jak inni - wyznaczyli sobie po prostu inne metody urzeczywistniania swych celów. Należy z nimi podjąć dyskusję i współdziałanie na takiej płaszczyźnie, jaką wyznacza hasło demokracji, do którego wszyscy chętnie się w słowach odwołują. Jest tylko jeden warunek - że i oni tę płaszczyznę przyjmą. Że wszyscy ją przyjmą. Bo można mieć wątpliwości, gdy obserwuje się stosunek do Grupy Roboczej, czy te ideały demokracji, w imię których tworzone ruch opozycyjny, ostaną się w praktycznym działaniu.

HUMBERVIEW INSURANCE BROKERS LTD.

337 Roncesvalles Ave. Toronto, Ont.
TEL. 531 - 4647

WYCIECZKI

ZAPROSZENIA - \$ 40.00

WIZY

WYMIANA PASZPORTÓW

UBEZPIECZENIA SZPITALNE

DLA ODWIEDZAJĄCYCH -

100 dni TYLKO \$ 135.00

BILETY SAMOLOTOWE

HUMBERVIEW TRAVEL

TEL.: 531 - 4648

INSURANCE NA:

DOMY

SAMOCCHODY

KOMERCYJNE

SKLEPY

NAMIBIA

Dokończenie ze str. 2

północnej granicy Angoli z Namibią. SWAPO co prawda nie było sygnatariuszem porozumienia genewskiego, ale odpowiednio zobowiązania przyjęła Angola. Ponadto szef SWAPO 59-letni Sam Nujoma zapewnił w liście sekretarza generalnego ONZ J. Perezę de Cuellara, że SWAPO będzie stosować się do postanowień genewskich. W tych okolicznościach wkrocze-

nie do Namibii oddziałów SWAPO zostało uznane przez ONZ za pogwałcenie porozumienia genewskiego, a oddziały pokojowe ONZ w Namibii otrzymały polecenie zachowania pedantycznej bezstronności. Oczywiście inaczej zachowała się RPA, której siły zbrojne przystąpiły do natychmiastowej rozprawy ze SWAPO. W ciągu tygodnia zostało za-

bitych kilkuset żołnierzy SWAPO. Jednocześnie RPA, która podjęła swą zbrojną kontrakcję za zgodą ONZ ostrzegła, że w przypadku nasilenia się akcji wywrotowych SWAPO zawiesi problem niepodległości Namibii i nakaże opuścić Namibię wojskom pokojowym ONZ. Gdy zbrojna inwazja SWAPO okazała się szybko całkowitym niewypałem, Kuba i Angola zgodziły się na podjęcie negocjacji z RPA w sprawie wycofania SWAPO. W charakterze obserwatorów wystąpiły USA i ZSSR. Zawarto odpowiednią

umowę zgodnie z którą, wycofywanie się SWAPO rozpoczęło się 11 kwietnia (od razu pojawiły się trudności - SWAPO chce się wycofać z bronią, RPA utrzymuje, że broń ma zostać złożona na punktach kontroli nadzorowanych przez siły pokojowe ONZ - zgodnie zresztą z zawartym porozumieniem o wycofaniu SWAPO).

Wkroczenie SWAPO do Namibii spotkało się z krytyką w wolnym świecie. W końcu było jawnym pogwałceniem międzynarodowej umowy. Charakterystyczny jest jednak ton komentarzy wyjaśniających

te "awanturę". Obciąża się nią przywódcę SWAPO Nujoma określając go nierzadko głupcem. Prawda jest tymczasem inna. Wkroczenie SWAPO do Namibii było ruchem wykonanym z premedytacją, przygotowanym kilka miesięcy wcześniej przez Angolę i Kubę z błogosławieństwem ZSSR. Skądinąd silne oddziały SWAPO czekały w pobliżu granicy z Namibią już od 23 marca. SWAPO jest organizacją komunistyczną, prokubańską i prosowiecką. Co prawda walczy o niepodległość Namibii od 29 lat, ale na sztandarach tej organizacji jest wypisany marksizm-leninizm wraz z ideą wprowadzenia do niepodległej Namibii monopartyjnego systemu komunistycznego. Gdy okazało się, że RPA zgadza się na niepodległość Namibii, ale m.in. pod warunkiem przeprowadzenia wolnych wyborów dozorowanych przez siły pokojowe ONZ i obserwowanych przez RPA, cel SWAPO - wprowadzenie komunizmu znalazł się w zagrożeniu. Komuniści boją się autentycznych wolnych wyborów jak diabeł święconej wody. Z drugiej strony są mistrzami w organizowaniu wyborów komunistycznych i przedstawianiu ich jako wolnych. Wkraczając do Namibii SWAPO chciało sprawić wrażenie, że znajduje się w Namibii od dawna. Siły pokojowe ONZ miały być poddane presji wyrażenia zgody na utworzenie zbrojnych obozów SWAPO w Namibii. Zbrojna obecność SWAPO w Namibii miała być wykorzystana do takiego urobienia wyborców bądź takiego zorganizowania wyborów, by SWAPO odniosło druzgocące zwycięstwo.

SWAPO wraz z kubańskimi, sowieckimi i angolańskimi doradcami nie wykluczało także możliwości wywołania przez oddziały SWAPO tzw. rewolucji wyzwoleniczej, której końcowym efektem byłoby usadowienie się komunistów u steru władzy bez oglądania się na coś takiego jak wolne wybory. Komuniści liczyli także na to, że ONZ i opinia zachodnia opowiedzą się przeciwko zbrojnej kontrakcji RPA - państwu bądź co bądź uznawanemu przez ONZ za państwo rasistowskie i potępianemu przy byle okazji. Co prawda szereg państw afrykańskich, w większości klientów Moskwy i Hawany potępiło bezstronne stanowisko sił pokojowych ONZ jako całkowitą zdradę narodu namibijskiego, ale hałas ten został odebrany właściwie jako czerwona propaganda. RPA podkreśla, że utrzymywanie protektoratu nad Namibią kosztuje ją dziennie 2 mln dol. i że chętnie pozbedzie się tego ciężaru, jeśli w Angoli nie będzie ani jednego żołnierza kubańskiego, a w samej Namibii zostaną przeprowadzone wolne wybory i powstanie system, w którym władzę będzie sprawował demokratycznie wybrany rząd.

Po raz pierwszy w barwach PLL LOT samolot szeroko-kadłubowy **BOEING-767** non-stop do Warszawy

- Najnowocześniejszy produkt amerykańskiego przemysłu lotniczego
- Najwyższy komfort podróży ■ Po raz pierwszy luksusowa klasa business ■ Filmy i muzyka stereo na pokładzie
- Zwiększona pojemność dla przewozów cargo

Już dzisiaj zaplanuj podróż do Polski w 1989 roku! Twój polonijny agent podróży i Polskie Linie Lotnicze Lot zapraszają!!!

POLISH AIRLINES

LOT

CARRYING THE NEW SPIRIT OF POLAND
AROUND THE WORLD.

ŚWIATOWIT

OSKARY 88

Wręczanie Oscarów to doprawdy dziwna impreza: nikt jej specjalnie nie chwali, większość wręcz żył się, że wieje z niej nudą i szmirą, a jednak mimo wszystko tylko nieliczni widzowie trzymają się tego kwietniowego wieczoru z dala od odbiorników.

Nie trzeba być wielbicielem kina, żeby mieć ochotę na obejrzenie prawdziwej rewii gwiazd, które na dodatek ten jeden jedyny raz w roku są sobą... no albo prawie sobą. Patrzymy więc z zainteresowaniem jak nam się te gwiazdy starzeją, jakie noszą kreacje, kto im towarzyszy; lubimy oglądać ich mniej lub bardziej udawane wzruszenie, ich ekscentryczność. A że dzieje się to przeważnie w zgoła jarmarcznej oprawie, przy akompaniamencie chórów i chórków, pośród sztucznych ogni i wszechobecnych cekinów... - no cóż, wszak jest to Hollywood.

Tego roku Allan Carr, który był reżyserem całego widowiska odszedł nieco od dotychczasowej formuły - jednego mistrza ceremonii i wielu prezydentów. Zamiast więc stałego gospodarza jakimiś niegdyś bywali Bob Hope, Johnny Carson czy Chevy Chase, mieliśmy istne zatrzesienie rozmaicie kojarzonych par. Niektóre z nich śmieszyły jak torontończyk Martin Short noszący identyczną... sukienkę co jego partnerka Carrie Fisher (księżniczka Leja z "Gwiezdnych wojen"), inne nastrajały nas sentymentalnie, jak dawna para z dreszczowców Hitchcocka: James Stewart i Kim Novak, a jeszcze inne po prostu nudziły jak choćby Dudley Moore i Bo Derek - bohaterzy filmu "10", który niewiele lat temu wzbudzał wrzenie wśród stróżów moralności (sic!).

Mieliśmy także pary rodzinne m.in. bodaj najślawniejszy obecnie aktor kanadyjski Donald Sutherland z synem Kieferem, kilka małżeństw oraz kilka par wiecznych kochanków: Goldie Hawn z Kurtem Russelem, Ryan O'Neil z Farah Fancett, Melanie Griffin z Don Johnsonem (gwiazda serialu "Miami Vice" i... pierwszej strony "National Enquirer").

Innymi słowy ten (ponad) miliard ludzi w 91 krajach (m.in. w Polsce, Chinach i - po raz pierwszy - w Związku Sowieckim) nie mógł w zasadzie uskar-

żyć się na brak wrażeń. Momentem koszmarnym, vide: podstarzała Królewna Śnieżka nucała piosenkę w towarzystwie Roba Lowe (bożyszcze nastolatków), można by na szczęście przeciwstawić fragmenty bardzo ciekawe, z których ja osobiście najbardziej cenię sobie występ Michaela Keatona, jednego z najzabawniejszych aktorów dzisiejszego kina.

Naturalnie, nie piosenki, tańce, ani też dowcipy, trzymały ludzi przed telewizorami. To były jedynie przerywniki w tym, co tutaj jest najważniejsze, a co zwykle sprowadza się do rozerwania koperty i wyciągnięcia kartki z nazwiskiem (bądź tytułem) zwycięzcy. W trakcie tych prawie czterech godzin oskarowej gali owe koperty rozdzielano dokładnie 23 razy, przy czym te najważniejsze, jak zwykle zostawiono na koniec.

Nie zamierzając wyklądać Państwu historii Oscara, którą opisano dokładnie w kilkudziesięciu książkach, zaznaczę jedynie, że liczba laureatów nie zawsze była tak imponująca. Pierwsze Oscary, te z 1927 roku, przydzielono jedynie w 6 kategoriach i dopiero później w miarę upływu czasu zwiększono krąg nagradzanych, zgodnie zresztą z tym, jak postępowała ewolucja samego kina.

Pomimo dość dużej rzetelności osądu, komu należy przyznać Oscara, nie zawsze i nie wszyscy zgadzają się z decyzjami jurorów z Academy of Motion Picture Arts and Sciences (AMPAS). Bodaj najbardziej kontrowersyjne wydawało się zawsze to, czy zasłużenie ignoruje się tzw. filmy "akcji", filmy proste, filmy w których nie ma ciężkich alegorii, symboli, ludzkich dramatów itp. Owszem, w ciągu minionych 61 lat, zdarzało się, że wygrywał film komercyjny, jak chociażby ciągle niepokonany w liczbie zdobytych Oscarów (11) - "Ben Hur", albo "Ojciec Chrzestny"; znacznie częściej jednak bywało tak, iż film, który bił rekordy powodzenia, nie zyskiwał nawet nominacji, nie mówiąc już o wygranej. Inna sprawa, że w ciągu ostatnich kilku lat eksperci z AMPAS głosują bardzo rozsądnie i raczej niemożliwy jest dzisiaj przypadek niezauważenia filmu wybitnego, co dawno temu przy-

trafiło się "Obywatelowi Kane" Orsona Wellesa. Może jedynie Steven Spielberg psuje tutaj wszelkie statystyki, jako że najwyraźniej weksluje się jego dokonania na boczny tor, i to niekoniecznie mam na myśli kasowe przeboje w rodzaju "E.T." czy "Indiana Jones" (w 1985 roku "The Color Purple" mając 11 nominacji, nie wygrał ani jednej nagrody).

Z drugiej strony, trzeba przyznać, że zadanie tych kilku tysięcy sędziów z AMPAS jest ostatnio jakby łatwiejsze. Od 1983 roku, czyli od triumfu filmu Jamesa Brooksa "Terms Of Endearment" ("Czułe słówka"), występuje zdumiewająca zbieżność między gustami widzów i krytyków filmowych. "Amadeus", "Out Of Africa", "Platoon", "The Last Emperor", czyli filmy hojnie obdarowywane Oskarami, miały równie imponujące rezultaty w kasach kinowych.

Nie inaczej było i tym razem. "Rain Man" Barry Levinsona wydawał się niemal pewnym zwycięzcą zanim nawet zgłoszono listy nominowanych i to bynajmniej nie tylko dlatego, że od wielu tygodni zarabia najwięcej pieniędzy. W finale obeszło się bez niespodzianki: film wygrał 4 główne nagrody i wątpliwe czy ktokolwiek mógłby podważyć ten werdykt; szczególnie jeśli uwzględni się fakt, że inni pretendenci, nie byli tego roku najmocniejsi. Zarówno "Mississippi Burning" jak i "Dangerous Liaisons" - a więc najpoważniejsi rywale "Rain Mana" to niewątpliwie dobre filmy, ale jednak nie na miarę Oscara. Nawiasem mówiąc, szkoda, że w stawce zabrakło filmu Kaufmana (wg książki Milana Kundery) "The Unbearable Lightness Of Being"; jurorzy mieli w ten sposób ogromnie ułatwione zadanie.

Z wytypowaniem najlepszych aktorów i aktorek, też chyba nikt nie miał większych kłopotów, aczkolwiek nie do końca mógłbym się ze wszystkim zgodzić. To znaczy, wygrana Dustina Hoffmana (już po raz drugi) nie podlega najmniejszym wątpliwościom - to prawdopodobnie jedna z najlepszych kreacji ostatnich kilku lat. Sęk jednak w tym, że dokładnie to samo można by powiedzieć o roli Sigourney Weaver w filmie "Gorillas In The Mist"; tymczasem Oskarem obdarzono Jodie Foster, aktorkę też wspaniałą, tym niemniej...

Jeśli chodzi o tzw. "rodzime akcenty" oskarowego wieczoru, to niestety nie mieliśmy ich zbyt wiele. O Polakach nie było najmniejszej wzmianki, natomiast Kanadyjczycy otrzymali honorową na-

grodę dla swojego National Film Board za całokształt 50-letniego dorobku. Szczytem nietaktu uznano odbieranie tej nagrody przez ministra kultury Marcela Masse. Otóż parę tygodni wcześniej tenże minister poważnie zredukował budżet NFB, co w praktyce oznacza śmierć wielu filmowych projektów. Na dodatek, istniała ponoć precyzyjnie opracowana lista osób desygnowanych do wyjścia na scenę. Masse arbitralnie zmienił tę listę przydzielając sobie główną rolę...

- A oto lista głównych zwycięzców:
- Najlepszy Film:** Rain Man
  - Najlepsza Aktorka:** Jodie Foster - "The Accused"
  - Najlepszy Aktor:** Dustin Hoffman - "Rain Man"
  - Najlepsza Aktorka Drugoplanowa:** Geena Davis - "The Accidental Tourist"
  - Najlepszy Aktor Drugoplanowy:** Kevin Kline - "A Fish Called Wanda"
  - Najlepszy Reżyser:** Barry Levinson - "Rain Man"
  - Najlepszy Scenariusz:** Ronald Bass i Barry Morrow - "Rain Man"
  - Najlepszy Film Zagraniczny:** "Pelle The Conqueror" (Dania)

JANUSZ PIETRUS

Polsko-Kanadyjskie Towarzystwo Muzyczne
The Polish Canadian Society of Music

zaprasza na koncert zatytułowany:

HYMNY ŻAŁOBNE I RADOSNE

w programie między innymi:

Henry Purcell - Funeral Music for Queen Mary
Antonio Vivaldi - Beatus Vir
wykonawcy:
Chór Kameralny
MUSICA ANTIQUA
Zespół Smyczkowy
i Zespół Instrumentów Dętych Blaszanych
pod dyktando
Macieja Jaskiewiczza

Piątek, 21 kwietnia 1989, godz. 20,
Church of the Redeemer, 162 Bloor St. W. (przy Avenue Rd.).
Bilety: \$9 i \$7 dla członków towarzystwa.
Dodatkowe informacje można uzyskać dzwoniąc pod 421-7416

ECHO POLECA:

- Na ekrany kin w Toronto weszły w tym tygodniu: baseball dla kibiców i nie tylko w filmie "Major League", w reż. Davida S.Warda, w rolach głównych: Tom Berenger, Charlie Sheen i Cornin Bernsen; kryminał o bardzo mrocznej i zagadkowej treści "Grievous Bodily Harm" w reż. Marka Joffe, w rolach głównych Colin Friels i Bruno Lawrence.

- The National Ballet of Canada proponuje: światową premierę Glena Tetleya "Tagore" - balet inspirowany przez poezje hinduskiego laureata Nagrody Nobla Rabindranatha Tagore. O'Keefe Centre, tel. 872-2262. 27-30 kwietnia godz. 20.

- "What the Butler Saw" farsa Joe Ortona w Bluma Appel Theatre, Premiere Dance Theatre, 207 Queens Quay W., tel. 973-4000. Od 20 kwietnia.

- "Design for Living" to tytuł komedii Noela Cowarda wystawianej przez Theatre Plus. Premiera 20 kwietnia. Jane Mallet Theatre, St.Lawrence Centre, 27 Front St.E., tel. 236-7723.

- Britannia '89 celebryje wszystko co brytyjskie. Jedną z głównych atrakcji jest spotkanie z bohaterami brytyjskiego serialu telewizyjnego - "Coronation Street" - Derek i Mavis. 27-30 kwietnia, Automotive Bldg., Exhibition Place, tel. 699-3035.

I DZIECIOM:

- Mimo Theatre ze sztuką "Patolino and Patolini" prezentowane jest przez The Puppet Centre, 171 Avondale Ave., rezerwacja biletów tel. 222-9029. 22 kwietnia o godz. 14.

KRZYSZTOF ZAKRETA PRZEDSTAWIA

IDOLE W GRAJDOLE

CZYLI PROGRAM KABARETOWY

"SEX SOLARIUM"

RUDI SCHUBERTH GRZEGORZ BUKALA + WAŁY JAGIELLOŃSKIE
KRYSZYNA GIŻOWSKA
ANDRZEJ ZAORSKI

DZAMP
zespół baletowy

W programie kabaretowym SEXSOLARIUM zobaczymy to, czym żyje cała Ameryka, ludzkość od zarańia, i my: Zobaczymy PLOTKĘ! Zobaczymy gwiazdy "szół-byznesu" od strony kulis, od strony kuchni. Więcej: Wleziemy im... pod łóżko i podstuchiwać będziemy co gwiazdy robią w nocy...

Jednym słowem: SEXSOLARIUM, czyli "kto z kim i za ile!"

Zeby nas zadowolić - pracować nad tym będzie piętnastoosobowa ekipa, a w niej tacy specjaliści jak: Rudi Schuberth z Wałami Jagiellońskimi, Andrzej Zaorski, Krystyna Giżowska i zespół girls. Rudiego i Wałów przedstawiać nie musimy. Andrzej Zaorski, przeszedłszy (jak sam to mówi) "ospe" w dzieciństwie i Odrę w Zgorzelcu" na wieki nam się wpisał w pamięć jako pan w złotych sandałach z "Gallux-Show" i Jędrusz z "60 minut na godzinę". Krystyna Giżowska, wyplakawszy za nas (i za siebie) wszystkie nasze żale małżeńskie (i poza małżeńskie), w piosenkach "Nie było ciebie tyle lat", i "Przeżyłam z tobą tyle lat" - opowie wreszcie jak to było naprawdę w jej małżeństwie przy pomocy nowego tekstu "Minęło znowu kilka lat", czyli stworzy tym samym piosenkową Trylogię. A zespół girls?... To po prostu Zespół Tańca Współczesnego DZAMP z Gdańska, niejednokrotnie nagradzany już w kraju i zagranicą.

WYSTĘPY:

3 maja, 8 pm.	MONTREAL,	Westmount High School, 4350 St. Catharines W. Int.: (514) 786-1362
4 maja, 8 pm.	OTTAWA,	Notre Dame High School, 250 Holland Ave., Int.: (613) 748-6612
6-7 maja, 7 pm.	TORONTO,	Bloor Collegiate Institute, 1141 Bloor Str. W. Bilety w Solaris Pharmacy
10 maja, 8 pm.	KITCHENER,	Polski Legion, 601 Wellington N., Int.: (519) 745-4800
11 maja, 8 pm.	ST. CATHARINES,	Polski Legion, 184 Vine Str., Int.: (416) 935-3242

Bilety można także nabyć na godzinę przed koncertem w kasie

Zdecydowaliśmy się na publikację tego kontrowersyjnego tekstu, ponieważ zawiera jasne tezy i prezentuje nietypowe dla polskiego środowiska stanowisko w kwestii stosunków polsko-ukraińskich. Na tyle nietypowe, że nawet redakcja nie podziela opinii autora co do rozmiaru odpowiedzialności Polaków za dramat stosunków na polskich Ziemiach Wschodnich.

Tekst zamieszczamy z niewielkimi skrótami.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ

JERZY SŁUBICKI

70 lat minęło od czasu obrony Lwowa, kiedy patriotyczna młodzież krwią i życiem broniła granic nowo powstającego państwa. Dziś urządzamy akademie i piszemy artykuły wspominając te Orleńskie i ich bohaterstwo. Patrzymy przez barykadę sprzed 70 lat i ciągle widzimy wraże karabiny. Ale kiedy przebrzmiała już lwowska pieśń akademii i kiedy otrząsnęliśmy się z mitów wspomnień, przychodzi chwila zastanowienia. Gdyby tak spojrzeć na tę dawną barykadę z boku, to zobaczylibyśmy z drugiej strony taką samą młodzież walczącą w imię takiej samej idei obrony swojej ojczyzny. Co więcej, jeden i drugi chłopak, z przeciwnej strony mogli być do siebie bliźniaczko podobni. Co nie byłoby dziwne, bo mogli być spokrewnieni. Jakże znamienni byli rodzeni bracia Szeptycy, z których jeden był typowany na następcę Piłsudskiego, a drugi był metropolitą ukraińskim.

To spojrzenie z boku zmusza do zadania pytań. Pytań o których najwygodniej jest zapomnieć. Pierwsze, to jak do tego doszło, że dwa bratnie narody chwyciły za broń przeciw sobie pierwszego dnia, gdy skończyła się okupacja. Drugie pytanie jest jeszcze bardziej wymowne: kto był za to odpowiedzialny?

Odpowiedzialność - pojęcie prawie obce polskiej historiozofii.

Historia polsko-ukraińska zaczyna się w 1569 roku, kiedy król Zygmunt August przyłączył Podole, Wołyń i Kijowszczyznę do Korony. Powody przyłączenia były dwa. Król chciał zmusić sejm i możnowładztwo Litwy do podpisania unii z Polską. Chciał też stworzyć granicę Polski z Moskwą. Gwarantowało to bezpośrednie zaangażowanie Korony w konflikty wschodnie, które stawały się coraz groźniejsze dla Litwy.

Przyłączony kraj był jeszcze spustoszony przez okupację i napady mongolskie. Ale tym niemniej miał swoją tradycję, język, religię i świadomość narodową. Przyłączenie było historycznym błędem. Trzeba było uznać Ruś i stworzyć trzeci człon federacji Polsko-Litewsko-Ruskiej. Ale stało się

inaczej i Ukraina stała się polską odpowiedzialnością. Dodatnim zjawiskiem było, że pusty kraj zaczął się dość szybko zaludniać emigracją z rdzennej Polski. Przedsiębiorczy element, często zbiegli chłopcy, osiedlali się na wschodzie, przyjmowali język, religię i stawali się Rusinami.

Wśród wyższych warstw tendencja była odwrotna. Możliwość ruskie było już w dobie przyłączenia kulturalnie polskie. Do polskości też grawitowała warstwa średnia, ze starszą koczowniczą włącznie. Gdyby na czas zrozumiano te tendencje i gdyby nobilitowano całą tę klasę społeczną, w ciągu krótkiego czasu mówiliby i uważali się za Polaków, podobnie jak szlachta litewska. A ponieważ szlachta w Polsce stanowiła 15% całego społeczeństwa, podobny stosunek można było zachować na Rusi. Błędem, jeszcze większym od pierwszego, było odrzucenie tych ludzi i to z dozą pogardy. Za jednym pociągnięciem z pobratymców zrobiono wrogów.

Administracja polska na Ukrainie działała źle, a ustawy sejmowe są dziś trudne do zrozumienia. W roku 1590 sejm oddał Wiśniowieckim kraj po obu stronach rzeki Soly. Ten sam sejm uchwalił "Porządek ze strony Niżowców i Ukrainy". Trzy lata później, od następnego sejmu, Ostrogski otrzymał starostwa białocerkiewskie, bohusławskie, braclawskie, korsuńskie i perejasławskie. Tworzono prawie udzielne, prywatne państwa z własnym wojskiem, prawami i administracją, nad którymi władza króla i sejmu stawała się problematyczna. A jednocześnie ludzie, którzy uważali się za wolnych, chcieli obrócić w pańszczyźnianych chłopów.

Skutki nie dały na siebie długo czekać. Pierwszy bunt kozacki, pod wodzą Kosińskiego, wybuchł w roku 1593, czyli w 24 lata po przyłączeniu Ukrainy do Korony. Dalsze następowały ze wzrastającą siłą. W roku 1596 prowadził Kozaków przeciw władzy Semen Nalewajko.

Historia chocimska jest szczególnie wymowna. Po klęsce pod Cecorą

Polska była w ciężkim położeniu. Trzeba było zatrzymać napór turecki, a wojska było mało. Kiedy poseł królewski prosił Kozaków Siczowych o pomoc, wielka rada kozacka w Fastowie uchwaliła wspomóc Rzeczpospolitą. Wystawiono 40,000 armię posiłkową, która razem z 35,000 wojskiem polskim pod wodzą Chodkiewicza, okopała się pod Chocimem. Można snuć domysły co by się stało gdyby nie pomoc Kozaków.

Może jeszcze wtedy był czas by pozyskać tę wzrastającą siłę. Na Sejmie, podniosły się głosy posłów prawosławnych, by zmienić dotychczasową politykę. Wspomniano krzywdy i poniżenie Rusinów. Ale "pilność nuncjusza i pobożność króla Zygmunta III sprawiły, że nic nie dokazali". Sejm nie stanął na wysokości zadania. Kozaków, wracających z potrzeby chocimskiej, postanowiono "obrócić w chłopów". Skutkiem były, oczywiście, nowe powstania. W latach 1629-30 przywoził Zaporozżom, przeciw Polakom, Taras Fedorowicz. W roku 1638, po buncie Pawluka, hetman Potocki krwawo spacyfikował Ukrainę. Pomogło na 10 lat. A później przyszedł tragiczny rok 1648 - powstanie Chmielnickiego. W wojnie tej straciło życie ponad milion ludzi, a kiedy się skończyła "wilcy wyli na zgłiszczach dawnych miast i kwitnący niegdyś kraj był jakby wielki grobowiec". (Ogniem i Mieczem).

Omawiając polskie rządy na Ukrainie od 1569 do 1648 roku, nie można pominąć dwóch zasadniczych i tragicznych w skutkach uchwał. Pierwsza, to kościelna Unia Brzeska, a druga to tzw. Rejestr. Są dane po temu, by sądzić, że uznanie prawosławia i dopuszczenie biskupów prawosławnych do senatu, zjednałoby Polskę prawosławny kler. Byłby to silny czynnik stabilizacyjny, który obróciłby przeciw sobie. Wojna o cerkwie i wielokrotne przesładowania Unitów, spowodowały w ciągu wieków, wiele krzywd i cierpień. A konfrontacja polsko-kozacka spotęgowała się o nowy religijny wymiar. Polityka zwiększania i kolejnego zmniejszenia

szania rejestru, powodowała nadawanie i odbieranie pewnej pozycji społecznej. Musiało to wywoływać wiele niezadowolonych, a co za tym idzie - buntu.

Jak przyznanie się do winy brzmią paragrafy Unii Hadziackiej w 1658 r. Miały one bratać "Równych z równymi, wolnych z wolnymi i zacnych z zacnymi". Z każdego pułku wojsk zaporoskich miało być nobilitowanych 100 Kozaków. Ale na to było już za późno. "Zacni" obydwóch stron leżeli pomordowani, Ukraina była zniszczona, a Polska znalazła się na drodze do politycznego niebytu.

Kto był winny i kto ponosi odpowiedzialność za tę straszną i krwawą wojnę? Odpowiedź może być tylko jedna, bo czyż my, którzy dumnie na sztandarach piszemy "Za naszą i waszą wolność", możemy mieć komuś za złe, że chciał być wolnym?

270 lat po powstaniu Chmielnickiego, powstała znów linia bojowa, gdzie z jednej strony mówiono po polsku, a z drugiej po ukraińsku. I znów trzeba zapytać jak do tego doszło i kto był za to odpowiedzialny? Historia się w pewnym sensie powtórzyła. Żeby zrozumieć co się stało, trzeba pewnej uczciwości myślenia. Nie można myśleć skrótami i sloganami.

W drugiej połowie XIX wieku, na terenach które dziś nazywa się Europą Wschodnią, postępowało uświadomienie narodowe i polityczne szerszych warstw społecznych. W powstaniu 1863 r. brała udział tylko jedna warstwa społeczna. W 1920 r. walczył cały naród, świadomy swojej polskości. Uważaliśmy to, i słusznie, za zjawisko bardzo korzystne. Dlatego Drzymała i dzieci we Wrześni urastały do rangi bohaterów, jako przedstawiciele ludu, który walczył o swoją tożsamość narodową.

To samo zjawisko zachodziło wśród Rusinów, którzy dla wyraźnego odróżnienia od Rosjan, przyjęli nazwę Ukraińców. Jak bardzo równoległe postępowała emancypacja polityczna, świadczy fakt, że pierwsza partia polityczna ukraińska i pierwsza partia polsko-chłopska powstały prawie jednocześnie, na początku ostatniej dekady ubiegłego stulecia.

Polacy nie rozumieli, czy nie chcieli zrozumieć co się dzieje w społeczności ukraińskiej. A było to istotne z dwóch powodów: Po pierwsze nieli silniejszą górną warstwę społeczną, a po wtóre, władza w Galicji była w polskich rękach. Sejm galicyjski, który powstał w 1861 r. po klęsce Austrii pod Sadową w 1866 r., nabrał większego znaczenia. Od roku 1873 cała administracja, oświata i władze municypalne były polskie. Gubernatorem Galicji był zawsze Polak, a o wpływach w Wiedniu świadczy fakt, że wielu Polaków, tak jak Balcredi, Gołuchowski, Potocki, Badeni, byli premierami federalnego rządu cesarsko-królewskiego.

Niestety dorobek polskich rządów w Galicji nie był okazały. Była to władza ziemiaństwa i arystokracji, która nie była zainteresowana w postępie i zmianie istniejącego status quo. Obawiano się, że uprzemysłowienie kraju i podniesienie oświaty, podważą ich dotychczasową uprzywilejowaną pozycję społeczną. Skutki były opłakane. Na początku stulecia, kiedy analfabetyzm w Czechach spadł do 4%, ponad 60% ludności Galicji nie umiało czytać i pisać. Brak uprzemysłowienia powodował biedę, która stała się przysłowiowa. Doprowadziło to do masowej emigracji. Oblicza się, że 433,000 Polaków i 146,000 Ukraińców wyjechało za Ocean.

KRONIKA

INNYCH WYDARZEŃ Z POLSKI

• LECH Wałęsa w wywiadzie dla RWE powiedział, że jest zadowolony z podpisanego porozumienia, gdyż włożył w to całkiem dużo siły, aby pokojowo, bez żadnych strat doprowadzić do tego, co jest oczywiste i niezbędne dla Polski, a więc do organizacji, które będą niezależne, samorządne, pluralistyczne. I to zaznaczył Wałęsa - wydaje się, że już mamy w rękę". Wałęsa powiedział także, że nie jest w pełni zadowolony, gdyż to, co osiągnięto to już było i że trzeba dla Polski więcej, a jednocześnie czeka strasznie dużo problemów ze wszystkich stron. Gdy się pomyśli, ile

jeszcze trzeba zrobić, to nie można być w pełni zadowolonym. Najważniejsze jest w naszych czasach, aby wykorzystać szansę na reformy, aby jej nie zmarnować. • PPS-Rewolucja Demokratyczna oznajmiła 11 kwietnia, że będzie bojkotować wybory.

• WŁADZE PRL wyraziły nadzieję, że w wyniku podpisania porozumień okrągłego stołu otworzą się nowe możliwości pozwalające na zniżenie zadłużenia kraju za granicą. Rzecznik ministerstwa spraw zagranicznych powiedział 10 kwietnia na konferencji prasowej w Warszawie,

że rząd chce opracować z wierzycielami rozwiązanie problemu spłaty zadłużenia Polski. • WŁADZE PRL oskarżyły RFN o pogwałcenie międzynarodowych porozumień praw człowieka przez zacieśnianie przepisów wizowych dla obywateli polskich, chcących udać się do RFN. Rzecznik ministerstwa spraw zagranicznych PRL oświadczył, że nowe przepisy są sprzeczne z zaleceniami przyjętymi w Wiedniu na pohelskiej konferencji przeglądowej. Władze RFN podały w ubiegłym tygodniu, że polscy turyści będą musieli posiadać co najmniej 50 marek zachodniemieckich na każdy dzień pobytu w RFN oraz ważne ubezpieczenia drogowe. • 9 KWIETNIA odbyła się w Gdańsku demonstracja młodzieży. Demonstranci nieśli transparenty Solidarności Walczącej domagające się bojkotu wborów i potępiające Lecha Wałęsę za rozmowy okrągłego stołu. W demonstracji wzięło udział około 1000 osób.

Taki stan rzeczy uderzał zarówno w chłopów polskich jak i ukraińskich z tym że budząca się aktywność polityczna i społeczna ukraińska, napotykała dodatkowe trudności. W sejmie galicyjskim mieli Ukraińcy nieproporcjonalnie mało głosów, a wszelkie starania w Wiedniu o równouprawnienie, były zawsze skutecznie zwalczane przez polską stronę.

W polskiej publicystyce politycznej odzywały się różne głosy. Socjaliści proponowali współpracę, konserwatyści i narodowcy zalecali politykę silnej ręki. Jedną z charakterystycznych jest wypowiedź Romana Dmowskiego, który w 4 rozdziale "Myśli Nowoczesnego Polaka", zaleca Rusinów polonizować albo "hartować w ogniu walki". Za takie rady zapłaciliśmy krwią lwowskich Orłąt. Działalność narodowo-polityczna Ukraińców musiała być dla wszystkich widoczna. W roku 1888 ukazała się pierwsza gazeta ukraińska. W tym samym roku mianowano nowego regenta Galicji, hr. Badeni, z zadaniem ulagodzenia "sprawy ukraińskiej". Jego osiągnięciem na tym polu było utworzenie katedry historii ukraińskiej na uniwersytecie lwowskim. Plany zmiany ordynacji wyborczej, które by dały liczbę posłów na sejm bardziej odpowiadającą proporcji narodowej wyborców, upadły. Sprzeciwili się konserwatyści i Kościół katolicki.

Narodowy ruch ukraiński stawał się coraz bardziej aktywny i coraz bardziej antypolski. Dramatycznym przykładem było zastrzelenie regenta Potockiego przez ukraińskiego studenta Mirosława Sicińskiego w 1908 roku. Ukraińcy szukali też pomocy od polskiej strony. Przykładów na to jest wiele. W roku 1878 ruch socjalistyczny uważany był za wywrotowy, a działalność karalna sądownie. Na rozprawie 4 socjalistów, 2 Polaków Kobylańskiego i Lima-

nowskiego i 2 Ukraińców Pavlika i Franka, oskarżeni silnie podkreślali wspólność sprawy.

My, Polacy, dużą wagę przywiązywaliśmy zawsze do literatury, która kształciła i odzwierciedlała nastroje społeczeństwa. Ciekawe może być przyjęcie tej samej miary i spojrzenie na literaturę ukraińską. Dla wielu może być zaskoczeniem silne powiązanie z literaturą polską i co ważniejsze, bardzo silne propolskie akcenty. Wielki poeta ukraiński Sevcenko, w poemacie "Hajdamaki", opisuje wojny polsko-kozackie. Polskie tłumaczenie, dokonane przez Sowińskiego, oburzyło część polskiej opinii. Byli jednak i tacy, którzy uważali, że mimo potępienia polskiego postępowania, poemat zawiera dużo historycznej prawdy. Ważne jest to, że Sevcenko kończy nadzieją na lepszą i zgodniejszą przyszłość. Potwierdził to w utworze "Poljakom", w którym przewiduje przyjaźń.

Z okresu poromantycznego najważniejszą pozycją literatury ukraińskiej jest "Knyhy bytije ukrajinkoho narodu" Kostomarova. Dzieło to, które stało się manifestem nowej ukraińskiej świadomości narodowej, jest ściśle wzorowane na "Księgach Narodu i Pielgrzymstwa" Mickiewicza. Oczywiście nie cała i nie zawsze literatura ukraińska była propolska. Po upadku powstania 1863 roku, odezwały się głosy krytykujące Polaków. Ale w niewiele lat później wystąpiło wznowione zainteresowanie polską literaturą. Przykładem są Habowskiego tłumaczenia Asnyka i Konopnickiej i Franka tłumaczenie Mickiewicza.

Jedną z najciekawszych postaci tego okresu jest Ivan Franko. Przyjaciel Orzeszkowej, Kasprowicza, Żeromskiego, pisał po polsku i po ukraińsku. W obydwu językach przedstawiał

ukraiński punkt widzenia. Ciekawa jest jego krytyka "Ogniem i Mieczem", prawie analogiczna z poglądem B.Prusa. Narastające tarcia stawiały Franka w trudnej sytuacji. Prześladowany przez konserwatywne władze Galicji, z którymi walczył politycznie, nie unikał oskarżenia o zdradę za kontakty z polskością.

Pięknym przykładem wpływów i współpracy był prąd modernizmu w końcowych latach XIX i początku XX wieku. Młoda Polska, z Wyspiańskim, Tejmajerem, Kasprowiczem, znalazła odpowiednik w ukraińskiej "Moloda Muzo". Łączyły je nie tylko artystyczne, ale i ideologiczne więzi walki o lepszy byt ludu. Znamienna była przyjaźń polskiego poety Władysława Orkana z ukraińskim pisarzem Vasilem Stefanykiem. Owocem była antologia współczesnych poetów ukraińskich, wydana na parę lat przed I wojną.

Wszystko to dowodzi, że współpraca była możliwa i miała szanse powodzenia. Jeżeli uznanie autonomii terenów, na których Ukraińcy stanowili większość nie było do przyjęcia, to trzeba było uznać, że obywatele dawnej, a może i przyszłej Rzeczypospolitej, mówili i będą mówić wieloma językami. Języki te i kulturę trzeba było popierać, a nie zwalczać. Byli wówczas ludzie, którzy tak myśleli. W artykule "Janosiki" w piśmie Wędrowiec, Siedlecki omawiając poetów narodowych, którzy tworzą literaturę ludową, wylicza Orkana, Stefanyka, Lepkyja, Jedlisa. Dziś nazywamy to polityką wielokulturowości. Jeśli nawet w ostatecznym rozrachunku wielokulturowość nie zaspokoiliby aspiracji ukraińskich, to na pewno stworzyłaby szansę pokojowego rozwiązania.

Ci, co sprawowali władzę w Galicji, jak struś, chowali głowę w piasek. To, że Galicja była taka biedna, to że kraj nie uprzemysłowiono, to że szkolnic-

two podstawowe było na tak niskim poziomie, obarcza odpowiedzialnością polską administrację. Niezrozumienie i wrogi stosunek do Ukraińców był jedną z tych win. Ostatecznie, kiedy odrzucono współpracę, a nawet dialog, Ukraińcom pozostał tylko jeden argument - karabin. I za to my, polskie społeczeństwo, musimy przyjąć jakąś odpowiedzialność. To, co pisał Dmowski brzmi dziś jak oskarżenie. Odezwa biskupów katolickich, wydrukowana w piśmie "Czas", w kwietniu 1913 roku, odzwierciedla ten sam tragiczny punkt widzenia.

Ale odpowiedzialność narodowa nie polega na tym, że tak pisano, ale przede wszystkim na tym, że znalazło to poklask w dużej części polskiego społeczeństwa.

Na nasze polskie szczęście, 70 lat temu, nowo powstałe państwo znalazło dość siły i preżności, by walczyć na kilku frontach. W wojnie polsko-ukraińskiej odnieśliśmy wojskowe zwycięstwo. Ale była to klęska moralna i ogromna strata sił i krwi. Sił i krwi, które można było skierować przeciw wspólnym wrogom. Domysły co by było gdyby, leżą w strefie hipotez. Ale odpowiedzialność jest rzeczywista.

Dziś, po 70 latach, urządzi się akademie i pisze o obronie Lwowa. Możliwe, że warunki tak się zmieniły, że to, co mówimy nie jest ważne. Ale jeśli my, mimo wszystko, przekazujemy polską kulturę, tradycję i myśl polityczną następnym pokoleniom i jeśli nasz głos ktoś słyszy, to pisanie o "zdradzie napadzie na Lwów", tych, którzy mieszkali na tych terenach 500 lat dawniej niż my, jest nieodpowiedzialnym szykowaniem następnego konfliktu.

Tyle autor, a od redakcji dla równowagi mapka aspiracji terytorialnych Ukraińców. Jak widać z niej sięgają one głęboko w terytoria uznawane za rdzennie polskie. Odpowiedzialność rozkłada się na obie nacje.

KALENDARIUM

13 kwietnia - czwartek

Wschód Słońca: 05.22 Zachód Słońca: 18.46
Wschód Księżycy: 11.18 Zachód Księżycy: 02.21

Imieniny obchodzą: Ida, Hermenegild, Marcin i Przemysław

PATRONI:

Św. Hermenegild był synem króla Wizygotów, Leowigilda, znanego ze swoich sympatii ariańskich. Sprzeciwił się swemu ojcu, gdy ten zażądał od niego wyrzeczenia się katolicyzmu, grożąc pozbawieniem go następstwa tronu. Na skutek zdrady został pobity w walce z wojskami ojca i osadzony w więzieniu, gdzie ścięto go w 595 r. Św. Marcin I był papieżem w latach 649-656. Zginął męczeńsko, prześladowany przez cesarza nie uznającego jego autorytetu.
Św. Ida z Louvain była zakonnicą-cysterką. Zm. ok. 1300 r.

Hermenegild - imię pochodzenia germańskiego. Marcin - łac. martius (należący do Marsa, boga wojny).
Ida - skrót germ. od imienia biblijnego Judyta. Przemysław - imię to nie ma patrona; od: prze(z) + (u)mysł.

1957 - Ołtarz Wita Stworza (wywieziony przez Niemców podczas wojny) wrócił po konserwacji do Kościoła Mariackiego w Krakowie.

14 kwietnia - piątek

Wschód Słońca: 05.20 Zachód Słońca: 18.47
Wschód Księżycy: 12.27 Zachód Księżycy: 02.49

Imieniny obchodzą: Berenika, Bernardyna, Justyna, Maksym, Tybercjusz i Walerian

PATRONI:

Św. Walerian był bratem św. Tybercjusza i narzeczonym św. Cecylii. Zginął męczeńsko w II lub III w.
Św. Tybercjusz był męczennikiem, który zginął w Rzymie w tym samym czasie.

Walerian i Tybercjusz to imiona starorzyskie.

966 - Chrzt Mieszka I i jego dworu będący początkiem chrześcijaństwa na ziemiach polskich.

15 kwietnia - sobota

Wschód Słońca: 05.18 Zachód Słońca: 18.48
Wschód Księżycy: 13.34 Zachód Księżycy: 03.11

Imieniny obchodzą: Anastazja, Bazylisa, Ludwina, Świętosław i Wacława

PATRONI:

Św. Anastazja była Rzymianką i poniosła śmierć męczeńską za czasów Nerona. Razem z nią zginęła wówczas św. Bazylisa.
Św. Ludwina z Schiedan (koło Rotterdamu) była znaną z wielkiej urody i doznała mistycznych. Żyła w latach 1380-1433.

Anastazja - grec. anastasis (zmartwychwstanie). Bazylisa - grec. basilissa (żona króla-basileusa). Ludwina - germ. liud (liud) - win (przyjaciel).

Radosław - imię to nie ma patrona.

16 kwietnia - niedziela

Wschód Słońca: 05.16 Zachód Słońca: 18.49
Wschód Księżycy: 14.39 Zachód Księżycy: 03.29

Imieniny obchodzą: Benedykt, Bernadetta, Cecylia, Julia, Lamberta i Ksenia

PATRONI:

Św. Bernadetta Soubirous urodziła się w 1844 r. w Lourdes, małym miasteczku francuskim położonym u stóp Pirenejów. Jako kilkunastoletnia dziewczynka została najęta do pasania bydła i owiec. 11 lutego 1858 r. wyprawiwszy się z gromadką dzieci do lasu, spotkała koło grotty Massabielle "Białą Dziewczynę nie większą ode mnie", z którą odmówiły różaniec; w ten sposób objawiła się Bernadecie po raz pierwszy Matka Boska. W następnych dniach objawienia się powtarzały, wokół zaś grotty gromadziły się coraz większe tłumy. W tym samym czasie zanotowano pierwsze cudowne uzdrowienia w Lourdes. Sama Bernadetta przebywała najpierw w przytułku, a w 1866 r. wstąpiła do kongregacji sióstr Miłości i

Wychowania Chrześcijańskiego w Saint-Gildard. Jako siostra Maria Bernarda, wiele chorując, przebywała tam aż do śmierci, 16 kwietnia 1879 r.

Św. Benedykt Labre żył w latach 1748-1783 r. Był najstarszym synem kupca francuskiego; miał czternaścioro rodzeństwa. Kilkakrotnie nie został przyjęty do zakonu trapistów, został więc "świętym żebrakiem" i jako człowiek świecki praktykował cnoty chrześcijańskie, umartwiając się i pielgrzymując do miejsc świętych. Przez sześć ostatnich lat swego życia nocował na schodach Koloseum.

Bernadetta - zdrobnienie od imienia Bernarda; germ. bero (niedźwiedź) + hard (mocny). Benedykt - łac. bene-dictus (błogosławiony).

17 kwietnia - poniedziałek

Wschód Słońca: 05.15 Zachód Słońca: 18.51
Wschód Księżycy: 15.43 Zachód Księżycy: 03.46

Imieniny obchodzą: Aniceta, Elias, Patrycy, Robert, Rudolf, Salwator i Stefan

PATRONI:

Św. Elias był kapłanem i został zamęczony w 856 r. w Kordobie razem z dwoma mnichami: Pawłem i Izydorem.

Św. Robert był założycielem i opatem zakonu cystersów, Francuz. Zmarł w 1067 r. Pierwsza siedziba utworzonej przez siebie wspólnoty powstała w Citeaux (łac. Cisterium - stąd nazwa zakonu). Cystersi przybyli do Polski w 1149 r. i osiedlili się w Jędrzejowie, gdzie do dziś jest ich siedziba.
Św. Stefan Harding, Anglik, żył w latach 1060-1134 i także był cysterszem.

Elias - imię biblijne, znaczy "Bóg mój wielki" Robert - germ. rot, ród (sława) + berth (znakomity). Stefan - grec. stephanos (wieniec, korona).

1794 - Wybuch insurekcji w Warszawie; w uwolnieniu stolicy od wojsk rosyjskich dużą rolę odegrało pospólstwo miejskie pod wodzą szewca Jana Kilińskiego, późniejszego pułkownika.

18 kwietnia - wtorek

Wschód Słońca: 05.13 Zachód Słońca: 18.52
Wschód Księżycy: 16.46 Zachód Księżycy: 04.02

Imieniny obchodzą: Alicja, Apoloniusz, Bogusław, Gościśław i Werner

PATRONI:

Św. Apoloniusz był senatorem rzymskim. Wydany przez własnych niewolników, został ścięty za wiarę ok. 190 r.

Apoloniusz - grec. apolonios (należący do boga Apollina).
Gościśław - imię to nie ma patrona.

19 kwietnia - środa

Wschód Słońca: 05.11 Zachód Słońca: 18.53
Wschód Księżycy: 17.50 Zachód Księżycy: 04.18

Imieniny obchodzą: Adolf, Ekspedyt, Jerzy, Konrad, Leon, Leontyna, Malwin i Tymon

PATRONI:

Św. Tymon to jeden z pierwszych siedmiu diakonów. Zginął w I w. jako męczennik ukrzyżowany w Koryncie.
Św. Ekspedyt był również męczennikiem i zginął w 303 r. Znano go jako dzielnego dowódcę legii rzymskiej.
Leon IX (1002-1054) należy do najwybitniejszych papieży. Walczył z symonią, inwestyturą świecką i małżeństwami księży, zreorganizował też kurie watykańską. Pochodził z Alzacji.

Tymon - imię pochodzenia greckiego. Ekspedyt - łac. ekspeditu (swobodny, szybki); wersja polska tego imienia brzmi: Wierzyn. Leon - grec. leon (lew).

1943 - W getcie warszawskim wybuchło powstanie, na którego czele stanął Mordechaj Anielewicz.

W Pierwszą Bolesną Rocznicę Zgonu **Ś.P. BARBARY GERTLER VON GERTLER FALKOWSKIEJ**, żony Stefana Falkowskiego, przewodniczącego Centralnego Komitetu Polskich Organizacji Weterańskich Toronto-Oshawa, zostanie odprawiona Msza Św. w kościele Św. Teresy, przy 10th Street w Etobicoke dnia 26.IV. (środa) 1989 r. o godz. 18. (6 wieczór).
O czym zawiadamia pogrążony w żalu Stefan Falkowski

ADAM TOMASZEWSKI

NA SZLAKACH ODYSA

TAORMINA - KRÓLEWNA WIECZNEJ PRIMAVERY

Dokończenie
z poprzedniego numeru

Piękna autostrada Messyna - Katanina obrzeżona pasami kwitnących oleandrów. Przy miejscowości Acireale autokar skręca na Lavinaio, Monterosso, Pedare. Śpiące w upale domki Nicolosii. Sady, winnice, to tu na wulkanicznej lawie wyrastają grona dające wino o dostalym, bogatym bukicie. Boczna droga, jeszcze winnice, jeszcze pagórki okryte bujnym matercem krzewów z drobnymi zębami kolców. To rodzaj ostu, ukrywającego w zbitym gąszczu wiele innych roślin właściwych tym okolicom. Pojedyncze brzoźki, kępy "Szczotki Etny", rodzaj trawy - miotły, czasem żywa palma koloru - cała łączka fiołków. Droga kończy się na wysokości 1900 metrów. Szaro-czarne ostro dźwigające się w górę zbocza. Nad głowami okryte śniegami szczyt, skąd bije w niebo wysoki ślup dymu. Etna największy wulkan Europy, jeden z najczynniejszych wulkanów świata, przed kilku laty zaledwie posyłający w doliny strumienie śmiercionośnej lawy. Autobus zatrzymuje się przed obszernym budynkiem, gdzie mieści się restauracja, pomieszczenia gospodarcze, magazyny. Oziębiło się znacznie. Tam gdzie podwiozą nas za chwilę, panuje już dotkliwie zimno. Wydają ciepłe nylonowe kurtki, rodzaj fufajek. Za chwilę w dziesięcioosobowych pojaz-

dach przypominających jeepy, wspijamy się wirami prymitywnej drogi, prawie do wysokości 3000 metrów. Dalej już teren zagrodzony linami dostępnym tylko dla naukowców i nielicznych śmiarków-amatorów, udających się do samego szczytu pod opieką doświadczonych przewodników.

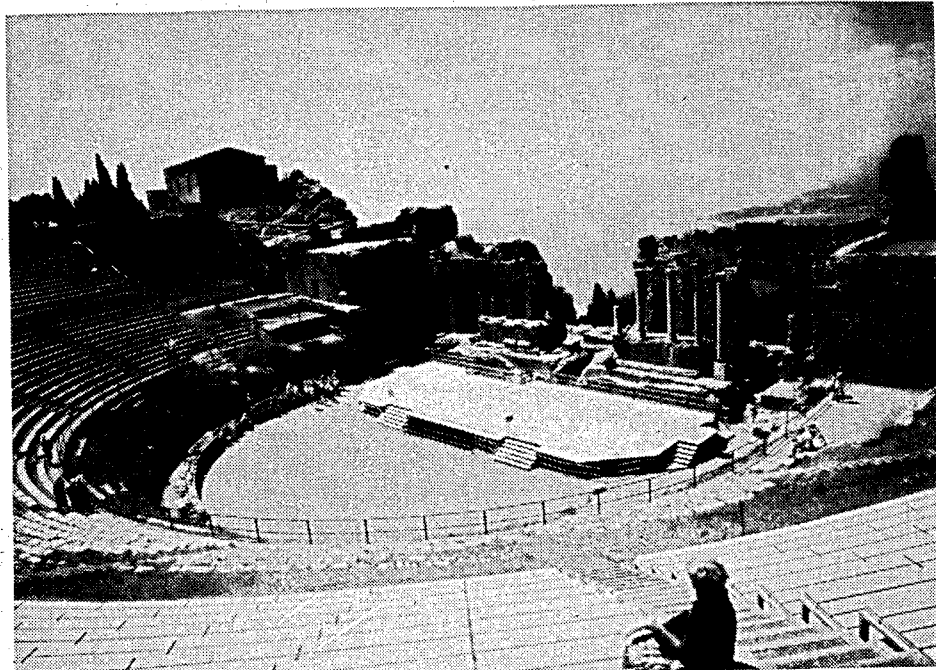
Widok i stąd wspaniały i groźny. Obok głównego krateru, dziesiątki pomniejszych, zagłębień i otworów powstających konwulsjami ustawicznych wybuchów. Perkoce tam jak w garnku, pryskają w powietrze rozpalone kamienie, snują się dymy, okrywające całą górę jakby parującymi mgłami.

Według mitologii biją we wnętrzu młoty Hefajstosa, w ukropach wrzącej lawy zwiwają się Cyklopi, gotują ludziom śmiertelnym groźne niespodzianki. Historia naliczyła 137 zarejestrowanych w kronikach wybuchów, często połączonych z gwałtownymi wstrząsami ziemi. Po wiele razy ogniste potoki docierały aż do Katanii. Oglądaliśmy w tym mieście wiele pagórków, całe usypiska czarnej lawy, ślady po kataklizmach, które pożarły miasto i tysiące ludzi.

Straszliwe rzeki wylewały się z krateru (3350 metrów); płomienie otaczające wstrząsany eksplozjami szczyt góry, stwarzały obraz inferna opisywanego przez wielu podróżników. Niekiedy lawa zatrzymywała się u podnóża, tworząc później żyzną wulkaniczną glebę, na której wyrastała bujna roślinność. W czasie wybuchu Etny w roku 1971 lawa płynęła 69 dni, zatrzymując się siedem kilometrów od morza. Ostatnia eksplozja wulkanu: rok 1983.

W drodze powrotnej kierowca zatrzymuje się na którymś z wirażów. Turyci rozsypują się po polach zastygłej może od wieków lawy, tworzącej grotty i pagórki, zapuszczają się daleko po upłazach i żlebach. Do łatwych i bezpiecznych taka wędrowka nie należy. Nie ma tu żadnych ścieżek. Pod stopami ostre zęby, bryły szkliska, trzeba uważać na każdy krok by nie upaść i nie poranić się dotkliwie.

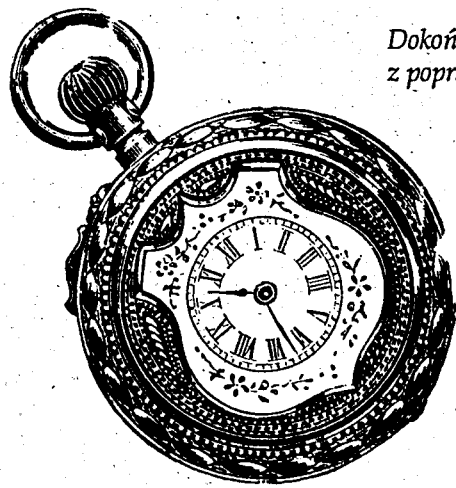
W pobliżu, potknęła się młoda dziewczyna, upadła, podnosi się z trudem podobna do Murzynki. Na rękach, kolanach, ramionach, krwawe zadrapania, wymieszane z czarną zawiesiną. Potrzebna tu natychmiastowa pomoc lekarska, nade wszystko zastrzyk przeciwcetowy. Wędrowka po wulkanicznych zboczach Etny wymaga sporej sprawności fizycznej i ciągłej uwagi.

Taormina. Teatr grecki.

Dnia 11 kwietnia
odeszła od nas
Ś.P. EWA WÓJCIK
z domu Ślubowska
o czym powiadają
wszystkich Przyjaciół
pogrążeni w głębokim żalu
mąż, córka i rodzina

Dokończenie
z poprzedniego numeru

WACŁAW LIEBERT

OMEGA

OPOWIADANIE

Te skrzypiące buty drażniły Kazika. Położył się na łóżku nosem do ściany. Bogdan zatrzymał się nagle w swoim spacerze i przysiadł u jego nóg:

- Więc powiadasz, że dziewczyna ładna? Umówiłeś się z nią, co? No gadaj. Gdzie ty z twoim katarem będziesz lał do dziewczyny - zasmarkasz ją, ofiaro!

- Nie twoja rzecz. Moja dziewczyna, nie twoja dziewczyna - gniewnie odrzucił Kazik. - I byłoby dobrze, żebyś przestał skrzypieć butami i usiadł nad jaką książką.

Bogdan niezrażony burknięciem Kazika zmienił nagle ton na przychylny i troskliwy:

- Obraziłeś się? Nie bądź głupi. Ja przecie dla twojego dobra - na romans w taką pogodę niedobry czas. Jak się chcesz z dziewczyną pobaraszkować, to trzeba ją zabrać w suche miejsce, pod dach. Do stodoły, powiedzmy. Stodoła świetne miejsce na kochanie.

- Nie zwracaj mi głowy. Sam wiem, gdzie dziewczynę mam spotkać, a klucz od stodoły mam w kieszeni.

- Brawo, brawo, chłopczyku! Nie podejrzewałem, że mam takiego inteligentnego kuzyna. Chcę ci jednak coś powiedzieć, że to co zamierzasz dzisiaj uczynić nazywa się w języku prawa "balamuceniem dziewic". Myślę, że twoja mama zaskoczona byłaby wiadomością, gdyby tak dowiedziała się jakie zamiary ma jej synek.

- Nie mieszaj tu mojej mamy! Moja mama nie ma z tym nic wspólnego. - Odszczeknął Bogdanowi.

- Nie ma, albo ma, bo taka randka może mieć konsekwencje. Za dziewięć miesięcy, do waszego mieszkania w Warszawie zastukać może dziewczyna z zawiniątkiem. A w zawiniątku bachor. I co wtedy zrobisz? Ożenisz się z tą Maryśką, czy Kaśką, czy też mama twoja zapłaci odszkodowanie?

Kazik usiadł na łóżku. O tym wszystkim wcale nie myślał. Bogdan ma rację, ale nie chciał się zdradzić przed kuzynem, więc tylko warknął:

- Zachowaj swoje rady dla siebie.

- Ja ci żadnych rad nie udzielam - trajkotał dalej Bogdan. - Ale jestem od ciebie starszy i bardziej doświadczony. Jeśli chcesz możemy o tym więcej nie mówić. Jeszcze jedno tylko chcę ci powiedzieć: miłostka z folwarczną dziewczyną to nie dla ciebie. Ty potrzebujesz

miłości takiej przez duże "M", przy księżycu, na brzegu srebrnego jeziora, a wszystko pod muzykę Chopina.

Ale Kazik już nie słuchał, przykrył głowę kocem. Bogdan pozbawiony słuchacza znowu zaczął spacerować od okna do okna i wpatrywać się w siąpiący deszcz. Nagle trzasnął palcami i wyciągnął jeszcze raz spod łóżka swoją walizkę:

- Kazik! Słyszysz mnie? Dostyc już kpin i żartów. Przestań się bocyć na mnie, nie będziemy przecie zatruwać sobie życia. Jakoś trzeba ten czas wypełnić. Przywożem talię kart. Słyszysz? Karty, mój drogi, to wielka rzecz. Czterdzieści symboli i cyfr, a do tego dwadzieścia figur ludzkich zrosniętych brzuchami. Te pięćdziesiąt dwie karty plus jocker dają jak mówią matematycy - nieskończoną ilość kombinacji, permutacji i wariacji. Karty, uważasz Kazik, dają złudzenie życia - szczęścia, nieszczęścia, powodzenia, pecha. Uczą nas jak życiową kartę można wykorzystać i jak nią zagrać...

Kazik wyłuskał głowę spod koca i odpowiedział znudzonym głosem:

- Nie brzęcz.

Ale Bogdan nie ustępował:

- Mówię poważnie. Kartami można się bawić, kartami można wróżyć, zrobić niemi fortunę, albo stracić cały majątek. A na starość można nimi układać pasjansa i wypełniać deszczowe popołudnia. Patrzaj: tu są piki, trefle, kiery i kara - znasz się chyba na kolorach?

- Nie rób ze mnie idioty i odczep się.

- Słuchaj - ciągnął dalej Bogdan - zagramy! Pocker to chyba za mądra gra dla takiego jak ty fryca, ale oko, czyli dwadzieścia jeden w sam raz dla ciebie. A na zgodę wypijemy jeszcze. Poprawi ci się humor.

- Ja się na kartach nie znam. I nudzą mnie. - bronił się Kazik, ale usiadł w końcu przy stole na którym Bogdan rozkładał karty i objaśniał zasady gry w oko.

- Nie chodzi przecie o wygraną i o pieniądze. Chodzi o zabawę. No więc gramy: stawiam dwadzieścia groszy.

Zupełnie niepostrzeżenie dla siebie samego Kazik zaczął się wciągać do gry. Nie zauważył nawet, że deszcz przestał padać. Wygrał chyba ze dwa złote, ale tymczasem karta odmierzyła się. Teraz Kazik musiał wyciągnąć z portmonetki srebrną dwuzłotówkę, a

potem z portfela paperek. Nawet nie spostrzegł się kiedy portfel z pieniędzmi, w które zaopatrzyła go mama, miał już tylko podszewkę. Zapropował Bogdanowi, że będą grać na kredyt.

- O, co to, to nie! - zaprotestował Bogdan. - Tego robić nie wolno. W ten sposób ludzie tracą fortuny. Nie za to ojciec syna bił, że grał, tylko że się odgrywał. Ale jeśli chcesz koniecznie zagrać jeszcze, to daj jakiś zastaw:

- Jakiż ja zastaw mogę ci dać? - zdziwił się Kazik. - Mam w domu Roleyflexa. - Napiszę zobowiązanie, że ten aparat twój. A ty mi daj dwadzieścia złotych.

- Nie, mój drogi, kota w worku się nie kupuje.

- No to chyba dam ci w zastaw zegarek. Dostałem go za maturę.

- Pokaż. Omega - dobra marka. Ale nie żaden cud. To nie Patek ani Wittnauer - obejrzał zegarek ze wszystkich stron, przyłożył do ucha i orzekł: Za tę maszynkę dostaniesz ode mnie dwadzieścia złotych i gramy dalej.

Te dwadzieścia złotych bardzo szybko stopniały. Kazik był w rozpacz. Przegrał w karty zegarek po ojcu. Taki wstyd!

Tymczasem Bogdan szczyrym podważył wieczko zegarka i przyglądał się chwilę jak kotwiczka skakała tam i z powrotem:

- Tak - odezwał się w końcu - siedemnaście rubinów.

- Bogdan - zwrócił się prosząco Kazik, - mnie jest strasznie wstyd, że ja ten zegarek, pamiątkowy zegarek... Co chcesz, to zrobię, co chcesz to ci dam, tylko zwróć mi go, bardzo proszę...

- A cóż ty mi możesz dać, dzie-dzicu?

- W domu mam album ze znaczkami pocztowymi. Podobno wart ze sto złotych.

- Znaczków nie zbieram, to dobre dla grzecznych dzieci. - Zatrzasnął wieczko zegarka i schował go do kieszeni. - Jeżeli mamy mówić poważnie, a chcesz bym ci zwrócił twój "chronometr", to zaproponuj coś realnego, osiągalnego.

- Butów swoich przecie ci nie oddam - zirytował się Kazik.

- Nie wygłupiaj się, butów bym nie przyjął, ale... dziewczynę mogę przyjąć.

- Jaką dziewczynę? - nie połapał się Kazik.

- Jak to jaką? - Te, z którą masz dzisiaj się spotkać. Ustąp mi ją, a zegarek

NOTKA O AUTORZE:

Wacław LIEBERT jest znanym polskim pisarzem w Kanadzie.

Autor książek "Piraci w wzbach", "Wrony nad Moskwą", "Ewidencja W.16", "O miłości i tak dalej". Autor licznych opowiadań i artykułów publicystycznych drukowanych w czasopiśmie emigracyjnym w tym i w Echu.

twój. - Jesteś wstrętnym cynikiem - oburzył się Kazik. - Przecie ona umówiła się ze mną, nie z tobą.

Bogdan wzruszył ramionami:

- Jakie to ma znaczenie? - Nocą wszystkie koty są czarne. No, przestań się dziczyć i daj mi ten klucz od stodoły.

W czasie Kazika zakotłowały się myśli, a w tym chaosie wirował ojcowy zegarek, Zośka mówiąca szeptem "jakby panic kciał", dwadzieścia złotych i dziesiątka karo przez którą przegrał te pieniądze, wreszcie klucz od stodoły.

- Idź, a klucza nie trzeba, bę-kłódka wisi na skoblu luzem.

Bogdan roześmiał się, wcisnął zegarek Kazikowi w rękę i zaśpiewał swym przykrym dyszkantem: "Słońce już zaszło i psy się uspiły..." po czym wyrzwał przez okno, by sprawdzić, czy deszcz nie zaczął znów padać i czy zmrok już dosyć zgęstniał.

- Komu w drogę, temu czas - oświadczył sentencjonalnie - i już był za drzwiami. Nagle cofnął się i zapytał. - Ale, ale - jak tej twojej Dulcinei na imię? Zośka? Aha! - I wyskoczył ochoczo w ciemność nie fatygując się nawet zamknąć za sobą drzwi.

Kazik słyszał oddalające się jego kroki chlupiące po kałużach, wstał i zamknął drzwi. Kręciło mu się w głowie od wódki i od tego co uczynił, potem powiesił zegarek na gwoźdźniku nad łóżkiem i zwinął się w kłębek na swym posłaniu. Czuł w mózgu pustkę, w której było tylko cykanie ojcowego zegarka i cienki śpiew komara żądającego krwi komara, który kręcił się nad jego głową. Rozpłakał się. Uciekać z Przyłuk i nigdy, nigdy więcej się tu nie pokazać! - Wreszcie spałakany usnął.

Minęła może godzina lub dwie po odejściu Bogdana, gdy raptownie otworzyły się drzwi i do izby wpadł Bogdan. Z miejsca rozdarł się na całe gardło:

- Powiniennem ci mordę skuć, ty kombinatorze!

- Co się stało? O co chodzi? - pytał zbudzony, pół przytomny Kazik.

- Co się stało? - Nabrałeś mnie, ot co! - Twojej Kaśki, czy Zośki wcale tam nie było. Czekaliśmy jak głupi.

Kazik odetchnął z ulgą: Nie przyszła! Kochana dziewczyna, którą tak nikczemnie sprzedał. Nie przyszła! Ma więc teraz z powrotem "Omegę" po ojcu, który przecie zginął na polu chwały i ma także swój honor, honor dojrzałego mężczyzny.

Tak właśnie określiłabym mój stan po wyjściu z przedstawienia "Gałązka rozmarynu" gościnnie wystawianego przez teatr "Rozmaitości" z Warszawy.

Z jednej strony wszystkie moje uczucia patriotyczne drzemiące wśród trywialnej torontońskiej codzienności zostały rozbudzone tego wieczoru. I piosenkami bardzo polskimi, i atmosferą panującą na sali, pełną wzruszenia i nostalgii. I uświadomionym faktem, że oni naprawdę przyjechali tu do Kanady z Marszałkowskiej. A z drugiej strony ten sam Gogolewski, który, jak wszyscy wiemy, stracił nie tylko twarz po 81 roku, ośmielił się NAS wzywać do patriotyzmu (nie

AMBIWALENCJA UCZUCIOWA

użył, co prawda tego słowa, ale sens był dokładnie taki).

Z jednej strony całe serce włożone przez świetnych wykonawców, a z drugiej chór i orkiestra z playbacku w sali o akustyce gorszej niż w sali gimnastycznej ostatniej szkoły podstawowej.

Z jednej strony ukradkiem ocierająca łzy wzruszenia widownia, dla której w większości te pieśni kojarzyły się z przeżyciami w naprawdę wolnej

Polsce. A z drugiej świadomość, że całe przedstawienie zostało powierzone do realizacji Gogolewskiemu i miało służyć w tamtym momencie jako wentyl bezpieczeństwa dla społeczności w Polsce znękaną potworną rzeczywistością.

Niemniej taśmę "Pieśni Legionowe" kupiłam, przegrałam dla kilku znajomych, którzy manifestacyjnie nie poszli na przedstawienie nie chcąc popierać ani Gogolewskiego, ani Woje-

wódki, i bardzo się cieszę, że mój ośmiolletni malec nuci "... bo my - Pierwsza Brygada".

EWA REWKOWSKA

"Gałązka rozmarynu" - widowisko muzyczne o Legionach Polskich Zygmunta Nowakowskiego. Opracowanie tekstu i reżyseria - Ignacy Gogolewski. Muzyka i opracowanie piosenek - Waldemar Kazanecki. Kierownictwo muzyczne - Andrzej Seroczyński. Choreografia - Ryszard Krawucki. Nagrania dokonano w Studio Polskiego Radia w Warszawie (aż wstyd, że na tak niskim poziomie). Obsada - 30-osobowy zespół teatru "Rozmaitości".

ZDROWIE**JEDZMY ZDROWIEJ**

Podstawowa zmiana, jaka zaszła w ostatnim stuleciu w odżywianiu w państwach cywilizowanych, to wprowadzenie na szeroką skalę przemysłową obróbki żywności. W trakcie tych procesów zabrano naszemu pożywieniu mnóstwo cennych składników odżywczych. Ostatnio coraz więcej naukowców odwołuje się do rozwoju historycznego człowieka. Uważają oni, że uratować przed chorobami cywilizacji może tylko powrót do naturalnego odżywiania.

Co uważa się za naturalne odżywianie?

Wykluczenie wszystkich wysokooczyszczonych pokarmów takich jak: biały cukier, biała mąka, sól warzona, oraz radykalne zmniejszenie ilości mięsa i przyjęcie za podstawę diety, produktów roślinnych, których najważniejszymi funkcjami są: przyspieszenie przejścia mas pokarmowych przez jelita, wchłanianie wody, co utrzymuje miękką konsystencję tych mas, zdolność wchłaniania toksyn i związków metali ciężkich.

Pokarmy takie jak: cukier, białe pieczywo, hamburgery, frytki, smażone kotlety schabowe zostawiają osad na jelitach zamulając je. Ten osad z biegiem czasu staje się coraz twardszy, utrudnia proces wchłaniania pokarmu i powoduje schorzenie błony śluzowej jelit. Tu właśnie jest ważna rola surówek, jarzyn, które zawierają włóknik. Są dwa podstawowe rodzaje włókniaka. Nierozpuszczalny, który działa jak swoista szczotka, oczyszczająca drogi pokarmowe, oraz drugi rodzaj włókniaka rozpuszczalnego spełniającego funkcję neutralnego wypełniacza chroniącego nas przed nadmiernym wprowadzeniem niektórych składników pokarmowych do organizmu.

Zbyt oczyszczone pożywienie jest zubożone w obydwa rodzaje włókniaka, bez którego organizm nie może prawidłowo funkcjonować. Wiadomo że pewne związki z tradycją przyzwyczajenia jedzeniowe są u ludzi ogromnie zakorzenione. Sens racjonalnego odżywiania się obejmuje dwa główne pojęcia: jakość i ilość pokarmów.

Ludzie, z wyjątkiem ciężko pracujących fizycznie powinni w minimalnej ilości spożywać mięsa, ciężkie tłuszcze zwierzęce, które przyczyniają się do powstania takich chorób jak miażdżyca, zaburzenia krążenia czy choroba wrzodowa. Po skończeniu 50 roku życia każdy człowiek powinien ograniczyć spożycie mięsa, a po 60 roku życia niemal wyeliminować je z wyjątkiem cielęciny i drobiu. Mięso i tłuszcze zwierzęce można zastąpić mięsem świeżych ryb, gotowanych lub duszonych. Z tłuszczów, najzdrowsze są oliwa z oliwek, olej słonecznikowy lub z konopii albo z siemienia lnianego.

Dla normalnego funkcjonowania naszego organizmu ważną sprawą jest nie tylko jakość, lecz także ilość pokarmów. Lepszy jest lekki niedosyt aniżeli ciężki przesyty w codziennym odżywianiu. Człowiek, aby żyć musi się odżywiać, ale by spożyty pokarm przyniósł człowiekowi wymagane korzyści muszą zaistnieć odpowiednie warunki.

Akcja pokarmowo-trawienna angażuje całego człowieka, wszystkie prądy zmysły: wzrok, smak, dotyk i cały szereg czynników psychicznych. Głównymi i największymi przeszkodami w spożywaniu pokarmów są napięcia nerwowe, choroby.

Jakie więc powinno być nasze jedzenie?

Pierwsza zasada racjonalnego odżywiania jest urozmaicenie. Jedząc najbardziej różnorodne pokarmy mamy pewność, że organizm otrzymał to czego potrzebuje.

Prawidłowe odżywianie opiera się na 7 podstawowych składnikach: białkach, tłuszczach, węglowodanach, witaminach, minerałach, błonniku i wodzie. Porcje każdego z tych składników należy dostarczać organizmowi codziennie. Stosowanie właściwej diety to nie tylko profilaktyka, lecz również leczenie.

Większość chorób może być wyleczona lub przynajmniej zahamowana, nie mówiąc już o zapobieganiu, przez zastosowanie odpowiedniej diety. Mam na to wiele przykładów z mojej praktyki, pacjentów chorych na nadciśnienie krwi, alergię, astmę, choroby skóry czy artretyzm. Terapia ziołowa w połączeniu z korekcją diety okazała się bardzo skuteczną.

Na zakończenie wspomnę, że zastosowanie diety nie oznacza wcale pozabawienia się przyjemności jedzenia, umiarkowana zmiana w odżywianiu może przynieść widoczną poprawę zdrowia i samopoczucia.

Redaguje:
LIDIA DOBOSZ

**POSTANOWIENIA KOŃCOWE
POROZUMIENIA
OKRĄGŁEGO STOŁU**

Uczestnicy obrad okrągłego stołu wyrażają wolę solidarnego działania na rzecz wprowadzenia postanowień zawieranej umowy i kierują ją do właściwych organów państwa.

Strony zobowiązują się także do respektowania ustaleń przyjętych w toku obrad zespołów i podzespołów zawartych w przyjętych dokumentach.

Strony oczekują od rządu przygotowania w możliwie krótkim czasie harmonogramu ustaleń niniejszej umowy w sprawach dotyczących jego kompetencji.

Sprawy co do których nie osiągnięto zgody będą podejmowane przez uczestników okrągłego stołu w działaniach obecnych i nowo powstających organów państwa.

Strony uczestniczące w obradach okrągłego stołu postanawiają powołać komisję porozumiewawczą, w której skład wejdą przedstawiciele grup reprezentowanych przy okrągłym stole oraz innych zainteresowanych środowisk. Do zadań komisji porozumiewawczej należeć będzie:

nadzór realizacji ustaleń okrągłego stołu, podejmowanie spraw, które uzna za sporne i wspólne poszukiwanie rozwiązań - pełnienie funkcji mediacyjnej w sytuacjach konfliktowych.

W ramach komisji porozumiewawczej zostanie powołany Zespół d/s Gospodarki, a w miarę potrzeb także i inne zespoły.

Komisja Porozumiewawcza dla wypełnienia swej funkcji będzie miała dostęp do niezbędnych informacji oraz możliwość swobodnego informowania opinii publicznej.
Warszawa, 5 kwietnia 89

Integralną część "Porozumienia okrągłego stołu" stanowią następujące załączniki:

1. Sprawozdanie z posiedzeń podzespołu do spraw reformy prawa i sądów.
2. Sprawozdanie z prac podzespołu ds środków masowego przekazu.
3. Protokół końcowy grupy roboczej ds samorządu terytorialnego.
4. Protokół końcowy grupy roboczej ds stowarzyszeń.
5. Ustalenia podzespołu oświaty, szkolnictwa wyższego, nauki i postępu technicznego.
6. Stanowisko podzespołu ds młodzieży.
7. Stanowisko podzespołu ds polityki mieszkaniowej.
8. Stanowisko dotyczące problematyki socjalnej wsi i dokumenty podzespołu rolnictwa.
9. Sprawozdanie z prac podzespołu ds górnictwa.
10. Protokół końcowy podzespołu ds zdrowia.
11. Protokół podzespołu ds ekologii.

Pekao - Travel

1610 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A7

TEL. 588 - 1988

Toll free 1-800-387-0325

**Najtańsze przeloty czarterowe
NON-STOP do Polski od CAD 599.00**

oraz

- wycieczki po Polsce, rezerwacja sanatoriów i hoteli
- bilety lotnicze po Kanadzie do wszystkich krajów świata
- tury autobusowe po Kanadzie i Stanach Zjednoczonych
- wycieczki na słoneczne południe
- ubezpieczenia dla wyjeżdżających i odwiedzających Kanadę

Nasz fachowy personel pomaga w załatwieniu zaproszeń, paszportów i wiz.

Uwaga: Każda z osób zakupujących w naszym Biurze bilet lotniczy otrzymuje upominek w postaci kwarcowego budzika i torby podróżnej.

15.03.12.04.10.05.

Książki

dr JADWIGI GÓRNICKIEJ
z zakresu "APTEKA NATURY"

**DO NABYCIA
W REDAKCJI**

**Pierwsza polonijna
NATUROPATHIC CLINIC**
HALINA SROCZYŃSKA, M.D., N.D.
LIDIA DOBOSZ, M.D., N.D.

Leczenie środkami naturalnymi.

Zioła • Akupunktura • Homeopatia • Dieta
• Hydroterapia • Fizjoterapia

1595 Bloor St.W. Stacja metra: Dundas West
TEL. 534 - 0050

Leczenie naturalne

DANUTA ROZBICKA N.D.MD.,

lekarz medycyny, okullista (Polska).
Absolwent Ontario College of Naturopathic Medicine

Leczenie ostrych i przewlekłych schorzeń metodami naturalnymi, takimi jak: zioła, akupunktura, elektroakupunktura, hydroterapia, homeopatia, "Bioelectric Function Diagnosis", wykrywanie choroby w fazie początkowej zakłócenia biopola.

Adres: 425 Jane Str. przy Annette, Suite 3
TEL. 762 - 5697

TYDZIEŃ HARCERSKI

Dorocznym zwyczajem Związek Harcerstwa w Kanadzie ogłasza wiosną "TYDZIEŃ HARCERSKI".

W tym roku będziemy go obchodzić w terminie od 16 do 23 kwietnia.

Rok 1989 obfituje w wiele rocznic i związanych z nimi obchodów polonijnych.

Rocznice często smutnych, bohaterskich zrywów, wspaniałych, ale często bezskutecznych, które nie przyniosły wolności naszej ukochanej Ojczyźnie.

W maju bieżącego roku odbywać się będą wielkie uroczystości 45-lecia zwycięskiej bitwy Polaków o Monte Cassino.

W roku 1969 na pierwszym poza granicami Kraju Zlocie ZHP pod Monte Cassino - 2 Korpus - zdobywca klasztoru przekazał Harcerstwu w 25 rocznicę bitwy swoje sztandary pod opiekę.

Harcerstwo ze wzruszeniem i dumą przejęło te sztandary wraz z obowiązkiem wniesienia ich kiedyś do Wolnej Polski.

Dlatego dzisiaj harcerz polski, jak przed laty żołnierz 2 Korpusu nie może stracić wiary w lepsze jutro Polski.

Druh Przewodniczący ZHP hm. S. Berketa telefonując z Londynu do Zarządu Okręgu prosił byśmy wysłali z Kanady delegację młodych na uroczystości we Włoszech.

Inne tegoroczne rocznice to:

Bohaterski udział żołnierza polskiego w walkach u boku Aliantów, także z wizją o wolnej Polsce.

Powstanie Warszawskie - szalony zryw przede wszystkim młodych o odzyskanie wolności Ojczyzny.

Szare Szeregi - Bataliony Harcerskie - AK.

A najsmutniejsza z rocznic (50 lat temu) to bestialski napad hitlerowców na Polskę.

Na ostatnim Walnym Zjeździe ZHP w USA i Konferencjach Instruktorskich nowo obrane władze - Naczelniczka i Naczelnik zdecydowali, że szkolenie instruktorów harcerstwa poza granicami Kraju powinno odbywać się centralnie. Zespoli to cały Związek Harcerstwa, da możliwość omówienia problemów terenowych i pomoże do sprzężenia pracy Harcerstwa poza Polską.

Kursy odbędą się w tym roku w sierpniu w Anglii. Pragniemy także wysłać naszych kandydatów i kandydatki.

Ciekawie i bogato przedstawia się tegoroczny harcerski program pracy.

Zwykle proklamowany przez Z.O. "TYDZIEŃ HARCERSKI" ma jakieś hasło - myśl. Kiedy na ostatnim naszym zebraniu zastanawialiśmy się nad hasłem TYGODNIA, padały różne pomysły:

- Pamiętaj o Kraju swego pochodzenia.
- Kraj mojej Matki.
- Harcerstwo w służbie Narodowi - Polsce.

Pozostaliśmy przy ostatnim, bo przecież przez całą naszą historię od jej zarania do dnia dzisiejszego jesteśmy wierni tej służbie.

Związek Harcerstwa Polskiego jest wychowawcą Organizacją Młodzieżową działającą w całej Kanadzie.

Tradycje ruchu harcerskiego, jego założenia i metody dostosowane do zmieniających się potrzeb naszej młodzieży, oraz szeroki zasięg terytorialny są gwarancją skutecznej pracy i rzetelnego wysiłku.

Współpraca harcerzy starszych i doświadczonych z młodszymi, pełnymi energii i inicjatywy musi dać rezultaty jak najlepsze. Stworzy typ Polaka-Kanadyjczyka, świadomego swego pochodzenia dumnego z przeszłości Polski, wartościowego obywatela Kanady, gotowego dla Jej dobra i przyszłości pracować.

Ogromna większość Polaków, a już na pewno organizacje polonijne wiedzą dużo o harcerstwie. Praca w harcerstwie wymaga nieustannego szkolenia, dokonywania zmian, urozmaicania programów i ze wzrostem ogólnego standardu życia wymaga ciągle dalszych ulepszeń.

A oto cele "TYGODNIA HARCERSKIEGO":

- Propaganda i szerzenie ideologii Harcerstwa.
- Zachęcenie większej liczby dzieci i młodzieży do wstępowania w nasze szeregi.
- Nawiązanie bliższych kontaktów i współpracy z polskimi parafiami, organizacjami i szkołami.

d) Zebranie funduszy.

PRZYGOTOWANIA LOKALNE:

Wszystkie Ośrodki Pracy Harcerskiej (tereny) powinny stworzyć Komitety "TYGODNIA HARCERSKIEGO", do których wejdą reprezentacje Hufców lub Szczepów Harcerki i Harcerzy, KPH i Kregów Starszoharcerskich. Zadaniem tych Komitetów będzie wspólne przygotowanie imprez.

SUGESTIE IMPREZ:

- Artykuły i notatki w lokalnej prasie, biuletynach kościelnych i organizacyjnych, programach radiowych i telewizyjnych o celach, zadaniach, osiągnięciach i potrzebach harcerstwa.
- Wystawy harcerskie, filmy, przezrocza.
- Kominki harcerskie, herbatki, dyskusje, pogadanki, panele.
- Biegi i pokazy z techniki harcerskiej. Zbiórki pokazowe.
- Udział w mundurach w nabożeństwach.
- Afisy, apele, ulotki w różnych skupiskach polonijnych.

Donacje od organizacji lub osób prywatnych.

Zarząd Okręgu i Komendy starają się zdobyć fundusze na wykonanie tego tak bardzo bogatego naszego programu. Wasze docho-

dy prosimy zatrzymać na własne wydatki.

Kończąc pragniemy przytoczyć urywek z listu założyciela Skautingu Lorda Baden Powella do harcerzy polskich po ostatniej (II wojnie) "Jestem już tak stary, że lekarz mój nie pozwala mi na żadne gwałtowne wysiłki. Wolno mi jednak pielęgnować mój ogród. Niedawno przycinałem w mým ogrodzie różę i przycięciem je tak nisko przy ziemi, że obawiałem się, że zupełnie uschną. Stało się jednak inaczej. Korzenie wypuściły pędy jeszcze silniejsze jeszcze piękniejsze.

Tak samo będzie i z waszym harcerstwem. Nie umarło Ono i gdy zaświeci wiosenne słońce wolności odrodzi się jeszcze mocniejsze, i jeszcze piękniejsze".

CZUWAJ!

Z.Podkowińska hm - Komendantka Chorągwi
B.Kuczowski hm - Komendant Chorągwi
S.Halek hm - Przewodniczący Okręgu
B.Włodarczyk hm - Okręgowy Kierownik St. Harcerstwa
W.Kalinowska Dz.H. - Okręgowa Kierowniczka KPH
Ks. Z.Olbryś hm T.Chr. - Kapelan Okręgu

KOMUNIKAT

Kongres Polonii Kanadyjskiej - Okręg Toronto zawiadamia, że uroczystości, związane z rocznicą Konstytucji 3 Maja odbędą się w niedzielę 7 maja. Szczegóły podane będą w późniejszym terminie przez polonijne środki masowego przekazu.

Okręg Toronto apeluje, by w tym dniu nie urządzać żadnych imprez.

Przypominamy, że w biurze Okręgu znajduje się kalendarz, do którego powinniśmy zgłaszać wszystkie większe, publiczne imprezy. Są w nim uwzględnione uroczystości narodowe na cały bieżący rok. Uzgadzając daty unikniemy zageszczenia w jednym terminie, co wyjdzie wszystkim na korzyść.

Kongres Polonii Kanadyjskiej
Okręg Toronto

Komunikat miesięcznika PIELGRZYM

Rozstrzygnięcie konkursu pt.: „Opatrzność Boża w moim życiu”

Na konkurs ogłoszony w 50. numerze PIELGRZYMA (Toronto, wrzesień 1988) wpłynęło 38 prac. Nadeszły one z Anglii, Danii, Izraela, Kanady, Polski i Stanów Zjednoczonych.

Oto werdykt Sądu Konkursowego, który pracował pod przewodnictwem Jana Zaremby:

1. Postanowiono nie przyznać pierwszej nagrody, ponieważ żadna z nadesłanych prac nie wybiła się ponad inne do tego stopnia, aby mogła pretendować do najwyższego wyróżnienia.

2. Z pieniędzy przeznaczonych na wszystkie nagrody i z daru \$50, złożonego w o w ie zebrania przez jednego z jurorów, postanowiono utworzyć dwie drugie nagrody po \$200 oraz trzy trzecie nagrody po \$100.

3. Dwie II nagrody przyznano za prace, których autorami są:
Maria Strońska z Kanady (godło „Marysa Janowa”)
Wincenty Smolak z Polski (godło „Gazda”)

Trzy III nagrody otrzymują:
Alina Kaczmarek z Anglii (godło „XY”)
Elżbieta Osewska z Polski (godło „TM”)
Helena Lenowska z Kanady (godło „Magdalena”)

Ponadto Jury przyznało sześć wyróżnień w postaci rocznej prenumeraty „Pielgrzyma” Otrzymują je:

KONKURS - przedłużenie terminu

Zamieszczając ponownie komunikat o Konkursie SPK zawiadamiamy jednocześnie, że na skutek sugestii z terenu przesuwamy datę, do której prace będą przyjmowane z 28 lutego na 31 października br. Da to naszej młodzieży więcej czasu na rozpracowanie tematu w okresie letnich wakacji szkolnych.

KONKURS

Z okazji 45 rocznicy bitwy o Monte Cassino (w maju 1989 r.), Zarząd Główny Stowarzyszenia Polskich Kombatantów w Kanadzie ogłasza konkurs dla młodzieży na wypracowanie na temat:

"CO WIEM O 2 KORPUSIE WOJSK POLSKICH NA ZACHODZIE I O BITWIE O MONTE CASSINO?"

Warunki konkursu:

- Wypracowania mogą być w języku polskim lub angielskim.
- Nie mogą być dłuższe niż 4 strony maszynopisu (letter size).
- Wiek piszących: od 13 do 18 lat. Należy podać datę urodzenia.
- Termin nadsyłania wypracowań - 31 października 1989 r., na adres Zarządu Głównego SPK - 206 Beverley Str. Toronto, Ont. M5T 1Z3.
- Nadesłane prace stają się własnością SPK. Zostaną przyznane następujące nagrody:
I nagroda - \$ 200
II nagroda - \$ 150
III nagroda - \$ 100
IV nagroda - \$ 50

Do powyższych nagród i dla co najmniej dalszych 10 miejsc zostaną przyznane książki pamiątkowe o Monte Cassino.

Oceny nadesłanych prac dokona komisja złożona z 3 osób wyznaczonych przez Zarząd Główny SPK w Kanadzie.

Zarząd Główny SPK
w Kanadzie

UROCZYSTOŚĆ ROCZNICOWA KONSTYTUCJI 3 MAJA W MONTREALU

Kongres Polonii Kanadyjskiej w Quebec ma przyjemność poinformować Polonię montrealską o uroczystościach, jakie odbędą się z okazji 198 rocznicy Konstytucji 3 Maja.

1. W dniu 3 maja o godz. 19:00 odbędzie się złożenie wieńca pod pomnikiem "Niezanego Żołnierza" na Dominion Square.

2. Uroczysta msza św. odbędzie się w kościele Matki Boskiej Częstochowskiej o godz. 11:30 - ul. Gascon 2550 - 7 maja.

3. W dniu 7 maja o godz. 15:00 w lokalu Westmont High School (4350 Ste Catherine W.) odbędzie się uroczysta akademii. W akademii wezmą udział przedstawiciele rządu federalnego i rządu prowincjonalnego oraz Delegat Rządu Rzeczypospolitej na Kanadę, a także inne osobistości. W programie artystycznym wystąpią znani soliści, zespoły taneczne, chóry oraz uczniowie.

KOMITET ORGANIZACYJNY
KPK-Quebec

PIERWSZY W POLONII FESTIWAL CHÓRÓW POLONIJNYCH W TORONTO

FEDERACJA POLEK w Kanadzie OGNIWO No 11 zawiadamia, że pierwszy w Polonii Festiwal Chórów Polonijnych w ramach miesięca Kultury Polskiej odbędzie się pod patronatem Kongresu Polonii Kanadyjskiej, Okręg Toronto, w dniu 6 maja 1989 r. w szkole przy 330 Lansdowne (przy College St.) WEST TORONTO SECONDARY SCHOOL AUDITORIUM.

Bliższe szczegóły będą ogłaszane w prasie polonijnej.

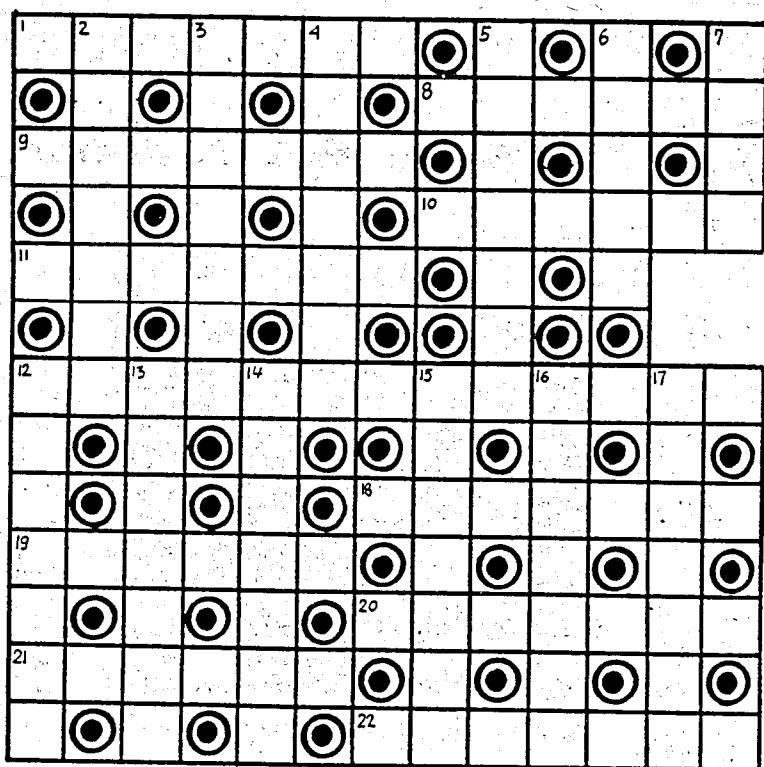
Za Zarząd Ogniwa
JADWIGA SZTRUMF
Przewodnicząca

UWAGA KITCHENER-WATERLOO!

W Domu Legionu
601 Wellington Str. North
Kitchener,
piątek, 14 kwietnia
o g. 8:00
odbędzie się ZABAWA.
Cocktail o 7:00.

Orkiestra, loteria, gorący posiłek
Cena wstępu 10 dolarów.
Cel: Fundusz Dnia Czarnej
Wstążki (Black Ribbon Day).
Informacje i rezerwacja:
TEL. 576-9625 (prosić Andrew)
742-7031 (prosić Gerharda)

**K
R
Z
Y
Ż
Ó
W
K
A**

- 4 październikowa solenizantka
- 5 futbolista
- 6 słynny Grek
- 7 służy do okrycia szyi
- 12 przesąd
- 13 pasożytnicza, zakaźna choroba skórna
- 14 sprawa do załatwienia
- 15 noszona przez kobiety wiejskie
- 16 muza pieśni lirycznej i gry na flecie
- 17 podstęp, knowanie

Rozwiązanie krzyżówki z poprzedniego numeru

POZIOMO: skapiradio, Porto Rico, retuszerka, legowisko, szczerbina, chodziarz, szczotkarz, padaczka, terrorystka, nowicjat, montażownia, muza, kra, ataman, Anna.

PIONOWO: kleszcz, pluszcz, rozbrat, darnina, opalacz, prognoza, rozwózka, piaskarz, kokoszka, sztampa, cyranka, otomana, Kryłow, rotenon, Panama, dewiza, cech, klamra.

SZTUKA KOCHANIA
dwadzieścia lat później....
Słynna książka
dr Michaliny Wislockiej,
Encyklopedia porad i wskazówek
dla dorosłych partnerów -
szczególnie małżeństw po okre-
sie wieloletniego współżycia...
Co zrobić, aby znowu odczuwać
radość we dwoje -
po czterdziestce...
Cena wraz z wysyłką \$ 17.50.
Zamówienia (z załączonym
czekiem lub M.O.) przyjmuje
i księżkę wysyła
"ZOFIA" - POLISH STORE
3958 Fraser St. Vancouver, B.C.
V5V 4E4
TEL. (6-4) 874 - 3338.

POZIOMO:

- 1 uznanie cudzego dziecka za swoje
- 8 współczesny poeta polski, nagrodzony nagrodą Nobla
- 9 ceremonie, obyczaje
- 10 potrzebny do zakładania kłódki
- 11 w dawnej Polsce urzędnik zarządzający i mający pieczę nad królewskim stołem
- 12 oficjalne potwierdzenie wiarygodności, tożsamości
- 18 skłonność do figlów, lekkomyślnego

postępowania

- 19 taniec ludowy o bardzo szybkim tempie
- 20 człowiek sędziwy w gwarze śląskiej
- 21 ubiór, okrycie
- 22 imię męskie

PIONOWO:

- 2 ostateczne, końcowe uderzenie
- 3 forma beżgotówkowego obrotu bankowego

BRYDŻ

ODCINEK 43

ZADANIE

Obie strony przed partią:

K w 9 7 6 3 2   A D 10 8 4
5   A
A W   W E   D 6 2
D W 9   A 5 4 3 2

Jak należy rozgrywać 6 pików po wzięcie kierowym?

ROZWIĄZANIE

Po ściągnięciu atutów należy zagrać białkę trefle do damy. Jeżeli lewą weźmie S, każde

jego wyjście da dwunastą lewą. Jeżeli lewą weźmie N, wyrobi nam tym dodatkową lewą treflową niezależnie od ich podziału. Jeżeli dama trefl utrzyma się, dwanaście lew jest pewnych. Można jednak wzięć nadrobkę, o ile król karo będzie w impasie, a król trefl przed damą. Należy wtedy doprowadzić do końcówki trzykartowej:

D 6   W E   A
A   DW
w której N znajdzie się w przymusie.
DAMA PIK

NR 50

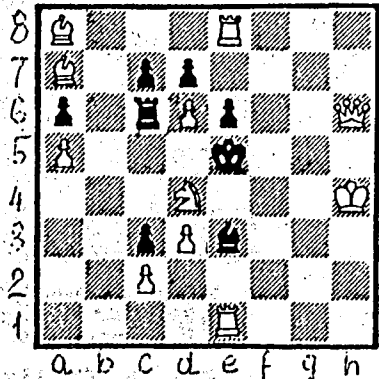
SZACHISTA

ROZWIĄZANIE ZADANIA NR 49

ZADANIE NR 50

Emanuel i Oskar Lorber, Ośr. LWOWSKI
Świat Szachowy 1928 r.
II i III nagroda

- 1. Ga3 - e7!! HF8 : e7
- 2. Wc3 - a3 + He7 : a3
- 3. c7 - c8S+ Wb7 lub We8 : c8 kończy się patem - remis.
- 3. - " - Ka7 - a8
- 4. Sc8 : b6 + Ka8 - a7
- 5. Sb6 - c8 + remis przez ciągłe powtarzanie szachów, tzw. wieczny szach.

Białe zaczynają i dają mata w 2 ruchach.
Rozwiązanie w następnym numerze.

GRAORZ

Kończówka nie należy ani do zbytnio trudnych, ani skomplikowanych. Charakteryzuje ją doskonały wstęp, oparty na logicznym wyłączeniu wieży We8 z możliwości szachowania białego króla. Tadeusz Worak skomponował tylko około 120 zadań, z czego większość samomatów i zadań bajkowych. Bardzo dużo pracował w ówczesnych redakcjach szachowych jak: miesięcznik Szachy i w Słowie Polskim.

HOROSKOP

BARAN: 21 marca - 20 kwietnia

Niecierpliwość. Pośpiech. Gubisz normalny rytm. Sporo ruchów pozorowanych. Wszyscy Cię nękają o dotrzymanie terminów zobowiązań, a Ty przyjmujesz nowe oferty uważając, że jakoś tam będzie. Pod koniec tygodnia wiadomość, która sprawi, że o swojej przyszłości zaczniesz myśleć w innych kategoriach. Ważny znak - Rak, unikaj Bliźniąt. Dzień miły - piątek, liczba szczęśliwa - 2.

13.IV. - 19.IV.

BYK: 21 kwietnia - 21 maja

Nareszcie Twoje długotrwałe zabiegi zostaną uwieńczone sukcesem. Bravo! A jednak czujesz pewien niedosyt. Sam nie wiesz czego Ci brak. Żal? Tęsknota? A wszystko prawdopodobnie z powodu zimowego przemęczenia. Dobrze się więc złoży, jeśli Byki wyjadą, choćby w krótką, improwizowaną podróż. Kontakt z naturą pozwoli nabrać dystansu do spraw, którymi ostatnio zbytnio się przejmujesz. Bierz pod uwagę rady Skorpiona, ale unikaj innych Byków. Dzień ważny - poniedziałek, liczba szczęśliwa - 7.

BLIŹNIĘTA: 22 maja - 21 czerwca

Przekonasz się, że przysłowie "Kto się lubi, ten się czubi", nie mijają się z prawdą. A więc osoba, która wydawała się antypatyczną, zdoła się na ciepły gest. Ruszyłbyś do ataku, gdyby nie wątpliwości - co na to przyjaciele i rodzina. W pracy również niepewność. Chciałbyś się zaangażować w interesującą i intratną akcję, ale boisz się "wychylić". Szkoda. Zajmujące kontakty z Koziorożcami? Na pewno nie zaczynaj z Wagą. Dzień miły - wtorek, liczba szczęśliwa - 4.

RAK: 22 czerwca - 22 lipca

Zawiedzione nadzieje. Żal. Rozterki. Świadomość zmarnowanej szansy. A później długie, szczerze i inspirujące rozmowy z przyjaciółmi starej daty. A więc w końcu nie ma tego złego co by na dobre nie wyszło. W działaniach zawodowych jesteś wierna sobie, ale wbrew intencjom stwarzasz konfliktowe sytuacje. Szykuje się ostre starcie z bezpośrednim przełożonym. Nie unikaj Byka. Dzień miły - środa, liczba szczęśliwa - 8.

LEW: 23 lipca - 23 sierpnia

Duże zmiany. Interesujące propozycje zawodowe. Jednak będziesz się wahać czy je przyjąć. Nie wiesz, które z nich są godne uwagi, więc trwasz w zawieszaniu. W tej materii spróbuj poradzić się Strzelca lub Lwa. Z końcem tygodnia powróci zapał i energia. Należy to wykorzystać! Nie rozpraszać się i nie bój się śmiać, a nawet brawurowych inicjatyw. Przychylnie są Ryby, unikaj Raka. Dzień ważny - wtorek, liczba szczęśliwa - 3.

PANNA: 24 sierpnia - 22 września

Ważne decyzje w życiu prywatnym i w działaniach zawodowych. Niektórzy stoczą ostrą i trudną potyczkę z irytującym przeciwnikiem. Uwaga: odsiecz przyjdzie z najmniej spodziewanej strony. Warto docenić ten gest. Niektórzy nie potrafią opanować zazdrości wykazując skłonność do mieszania spraw osobistych i służbowych. Zmiana planów związanych z wyjazdem? Tym razem nie z Twojej winy. Bierz pod uwagę Pannę. Unikaj Byka. Dzień miły - czwartek, liczba szczęśliwa - 9.

WAGA: 23 września - 23 października

Cały tydzień pod znakiem głębokich przemyśleń. Bilans niemal całego życia. Podsumowanie spraw sercowych i zawodowych. Refleksja: coś warto zmienić... Nagły, dodatkowy obowiązek, który na Ciebie spadnie jak grom z jasnego nieba, zakłóci nastrój kontemplacji. Zapowiada się nieco kłopotliwa wizyta. Nie roztrząsaj jednak swoich spraw prywatnych, bo nadmiar zwierzeń mógłby doprowadzić do komplikacji. Zachowaj dystans wobec Wodnika. Serdeczny znak - Byk. Dzień miły - sobota, liczba szczęśliwa - 2.

SKORPION: 24 października - 22 listopada

Spadek energii i rozdrażnienie nie powinny się odbić na Twoim życiu rodzinnym. Niektórzy poczuć się urażeni krytycznymi uwagami ze strony bliskich, ale nie warto doprowadzać do ostrej wymiany zdań. Obiecująca znajomość ma szansę rozwinąć się w trwały związek, śledź każdy swój krok i zastanów się czy to nie chwilowe szaleństwo? Polegaj na zdaniu Raka, z Koziorożcem nie zadzieraj! Dzień miły - wtorek, liczba szczęśliwa - 9.

STRZELEC: 23 listopada - 21 grudnia

Niemal wszystkie Strzelce odetchną z ulgą po rozładowaniu napięcia. Duże szczęście pisane zakochanym, którzy dosłownie nie liczą czasu. Romantyczne zwierzenia przy świetle księżycy. W pracy dodatkowe emocje. Silna pasja rywalizacji. Serdeczny znak - Panna, unikaj Lwa. Dzień miły - wtorek, liczba szczęśliwa - 5.

KOZIOROŻEC: 22 grudnia - 20 stycznia

Wysoka temperatura uczuciowa i mnóstwo zastrzeżeń oraz wątpliwości. Niektórzy podejmą ryzykowną operację związaną z lokatą kapitału. Podenerwowanie, niepewność, sprzeczne rokowania. Ty, oczywiście, słuchasz głosów, które podbudowują Twoją tezę. W domu burzliwe, niemal dramatyczne sceny. W pracy nieźle prognozy. Duże prawdopodobieństwo wyróżnienia i to w gronie współpracowników. Znak ważny - Rak, unikaj Byka. Liczba szczęśliwa - 3. Dzień miły - niedziela.

WODNIK: 21 stycznia - 18 lutego

Niejeden Wodnik pozna prawdopodobnie smak porażki. A więc przykre uczucie zawodu i rozczarowania. Chyba jednak pod wpływem depresji niewłaściwie oceniasz całą sytuację i swoje własne możliwości. Weź się w garść, ponieważ los szykuje Ci radosną niespodziankę. W pracy dowody sympatii ze strony kolegów. Zaskakuje Cię Strzelec? Ale na Byku się nie zawieszysz. Dzień miły - sobota, liczba szczęśliwa - 4.

RYBY: 19 lutego - 20 marca

Pracowity, niepozabawiony satysfakcji tydzień. Komplementy. Powodzenie w miłości. Ożywienie wyobraźni. Barwne, atrakcyjne plany związane z wielką podróżą. W pracy musisz zakasać rękawy, aby w ramach zastępstwa wykonać nie tylko swoje obowiązki. Nareszcie pokażesz na co Cię stać! Wskazane spacerować dla podtrzymania kondycji. Twój znak Ryby, uważaj na Barana. Dzień miły - środa, liczba szczęśliwa - 5.

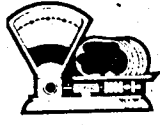

UWAGA POLONIA W KITCHENER!
Nowo otwarty sklep mięsny
WALESA'S MEATS & DEL.

331.B King St.; 270 Bleams

- Świeże wędliny, pieczywo, sery,
- Importowane z Europy produkty spożywcze
- Świeże mięso krojone na życzenie, np. pół świni
- Śledzie i ogórki prosto z beczki
- Polska prasa

Wysyłamy również do Polski
 paczki morskie, paczki lotnicze, owoce cytrusowe,
 przekazy pieniężne, maszyny rolnicze, samochody.

AUTORYZOWANY PRZEDSTAWICIEL
POLIMEX

MED. SZPITALNE UBEZPIECZENIA DLA ODWIEDZAJĄCYCH

FUR of CANADA
 Manufacturers of Fine Furs

Posiada do sprzedaży futra, kurtki.
 Wykonujemy wszelkiego rodzaju przeróbki, reperatury i
 czyszczenie.

Wszystko to po atrakcyjnych cenach oferuje

BEN GONDEK

345 Adelaide St. W., Suite 602 Tel. 340-7871

**RENEWAL
 CONSTRUCTION
 & DECORATION**

Instalacje elektryczne,
 renowacje łazienek, kuchni,
 wykładziny, kafelki,
 wykańczanie piwnic
BEZPŁATNA WYCENA
 ☎ 249-5212 lub 742-1302

**ADAM'S
 RADIO - TV REPAIR**

Naprawa wszystkich
 rodzajów telewizorów,
 radioodbiorników, video,
 magnetofonów, konwerterów.
TEL. 626 - 0620

**TIME • STOP
 • VIDEO**

- śluby • chrzciny
  - Komunia Św.
  - jubileusze
  - przyjęcia
- Wysoka jakość.
 Niskie ceny.
 TEL. 255-3282**

**APPLIANCES,
 INSTALATION
 AND REPAIR**

Zmywarki, pralki,
 suszarki, automatyczne
 otwieracze garaży, etc.

**ANDRZEJ
 TEL. 269-7739
 24 godziny**

Wykonujemy
 po przystępnych
 cenach
**MAŁOWANIE,
 TAPETOWANIE**
 oraz wszelkie roboty
 związane z
**WYKOŃCZENIEM
 WNETRZ**
TEL. 431-3869

SOLIDNIE I TANIO
 Układanie parkietów,
 wszystkie rodzaje
 podłóg, cyklinowanie,
 reperatury i lakier.

**"GRAND
 FLOORS"**

TEL. 282-5545

FIRST CHOICE LEATHERS LTD.

były Camel Imports Limited

Wielka wiosenna wyprzedaż
WYROBÓW SKÓRZANYCH

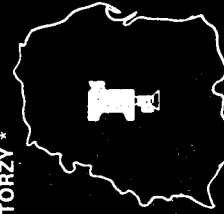
- spódnice zamszowe od 29.00
- spodnie skórzane od 99.00
- kurtki-lamskin od 199.00
- sukienki ze skóry od 349.00

Nowy adres: 127 Spadina tel. 340-9564

oraz LEATHER SHOWROOM

141 Spadina tel. 340-1507

VIDEO z POLSKI

Twoja Mama, Tata, Brat, Siostra, Dziadek, Babcia, Ciocia,
 Wujek, Córka, Syn, Kuzyn, Przyjaciele i Znajomi z Polski,
 Twój Dom, Szkoła, Uczelnia, Fabryka, Ulubiona
 Restauracja, Park, Sklep, Kiosk Ruchu

TAŚMY ORYGINALNIE NAGRANE W SYSTEMIE AMERYKAŃSKIM NTSC
 GOTOWE DO NATYCHMIASTOWEGO ODTWARZANIA W KANADZIE I USA

VIDEO LIST — \$49.99

☎(416) 769-7868

VIDEO ŚLUB - \$74.99 (extra kopia w systemie polskim SECAM - \$25)
 VIDEO NOSTALGIA - \$74.99 (jedna miejscowosc 10 miejsc)
 VIDEO NOSTALGIA - \$99.99 (dwie miejscowosci 10 miejsc)

TAŚMY VHS - 60 MIN,
 KOSZT TAŚMY I
 PRZESYŁKI WLICZONY
 TAX (FED. & PROV.)
 EXTRA

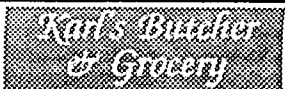
VIDEO INTERNATIONAL POSTAL STATION *66 Oakmount Rd. Ste.1211 Toronto, Ont. M6P 2M8

**Kingsway Meat Products
 and Delicatessen Co.**

Hubert Węsierski, Ivan Grgić
 2342 Bloor St. W., Toronto
 Tel. 762-5365

Ponad 100 gatunków wyrobów wędliniarskich własnej
 produkcji, wyrobionych przez wysoko wykwalifikowanych
 polskich rzeźników według tradycyjnych polskich
 receptur

CENY KONKURENCYJNE

właściciel: Karol Jarząbek

Posiadamy na składzie zawsze
 świeże mięsa, wędliny własnego
 wyrobu, smaczne i świeże oraz
 importowane z Polski i Europy
 artykuły spożywcze.

105 Roncesvalles Ave.
 TORONTO

Tel. 531-1622

TOWARY DO POLSKI

- Można DOWOLNIE zestawiać skład paczki.
- Dostawy do Polski do 14 DNI.
- Dostawa bezpośrednio do domu odbiorcy.
- Odbiorca nie ponosi żadnych opłat.
- Zamówienie minimum 5 kg.
- Ceny ważne do 30 września, 1989.
- UWAGA: Od 1 czerwca do 30 września MANDARYNEK nie wysyłamy.

Ilość	Nazwa towaru	Cena C\$	Razem
--- x 1 kg	Pomarańcze	2.90 =	-----
--- x 1 kg	Cytryny	2.90 =	-----
--- x 1 kg	Grejpfruty	2.90 =	-----
--- x 1 kg	Banany	3.40 =	-----
--- x 1 kg	Mandarynki*	3.40 =	-----
--- x 1 szt.	Ananas	2.90 =	-----
--- x 1 szt.	Orzech kokosowy	2.90 =	-----
--- x 1 szt.	Kiwi	0.80 =	-----
--- 100 g	Czekolada orzechowa	1.30 =	-----
--- 100 g	Czekolada mleczna	1.30 =	-----
--- 100 g	Czekolada gorzka	1.30 =	-----
--- 125 g	Guma do żucia 20 szt.	1.80 =	-----
--- 1 kg	Chalwa	11.20 =	-----
--- 500 g	Miód - dziki kwiat	2.40 =	-----
--- 250 g	Kawa ziarnista braz.	4.00 =	-----
--- 250 g	Herbata	4.80 =	-----
--- 100 szt.	Herbata ekspresowa	4.80 =	-----
--- 100 g	Kawa "Nescafe"	4.40 =	-----
--- 800 g	Czekolada w proszku	6.40 =	-----
--- 250 g	Rodzynki	1.60 =	-----
--- 200 g	Figi	2.20 =	-----
--- 200 g	Migdały	2.20 =	-----
--- 200 g	Włókni kokosowe	2.20 =	-----
--- 450 g	Pasta czekl. Nutella	3.20 =	-----
--- 1 kg	Kabanosy	12.00 =	-----
--- 1 kg	Poledwica wędzona	14.00 =	-----
--- 1 kg	Baleron	12.00 =	-----
--- 454 g	Szynka w puszcze	4.80 =	-----
--- 340 g	Szynka mielona	2.50 =	-----
Dostawa do domu, ubezpieczenie		C\$ 5.50	
Zalącam Cheque Money Order		Total C\$	
Nadawca:.....			
Odbiorca:.....			

Zamówienia: EUROPAK INTERNATIONAL
 1547 Merivale Road, Station F. Box 5554
 OTTAWA, Ontario K2G 4V0, Canada
 TEL.: (613) 728-4446

PACZKI DO POLSKI

PRZEZ

215 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. Tel. 537-7914
 1575 Sismet Rd., Unit 7, Mississauga, Ont. Tel. 624-1965

• PACZKI MORSKIE • PACZKI LOTNICZE

- przekazy na konta - gotówka do rąk odbiorcy - paczki
 żywnościowe - owoce cytrusowe - samochody - sprzęt
 gospodarstwa domowego - sprzęt elektroniczny -
 maszyny rolnicze - węgiel

ODBIERAMY PACZKI Z DOMÓW

UWAGA OSOBY NA WIZYCE!

NOWE OBNIŻONE CENY NA

**MED.SZPITALNE
 UBEZPIECZENIE**

DLA ODWIEDZAJĄCYCH

Na przykład

3 MIESIĄCE KOSZTUJE TYLKO \$121,50*

*Szczegóły na miejscu

POLAK NIE ZGINIE

1. PYTANIE:

W jaki sposób można zrezygnować ze sponsorowania?

Przyjechał do nas kuzyn i razem z sąsiadem podpisaliśmy sponsorowanie na rok. Kuzyn czeka teraz na pobyt stały, pracuje gdzieś (nie mówi nam gdzie), przychodzi do domu często pijany, pożyczył od córki sąsiadów pieniądze i nie chce teraz oddać (mówi, że sponsor musi pomagać, a jej ojciec jest jego sponsorem) - co mam robić?

1. ODPOWIEDŹ:

Osoby, które czekają na pobyt stały i mają tzw. visitors visa NIE MOGA pracować, jest to nielegalne.

Ze swoim problemem powinien pan zwrócić się do organizacji, w której załatwiał pan sponsorowanie i poprosić o wycofanie gwarancji. Lepiej zrobić to teraz, gdy kuzyn nie ma jeszcze stałego pobytu, później będzie za późno.

Przypadki takie, jaki pan opisał nie zachęcają do sponsorowania rodziny, czy znajomych. Jest jednak bardzo wiele ludzi wartościowych, sumiennych, uczciwych, którzy nie tylko są wdzięczni sponsorom, ale sami, po uzyskaniu stałego pobytu i podjęciu pracy, sponsorują następnych. Tworzy się często łańcuch ludzi dobrej woli.

2. PYTANIE:

Jestem z mężem w separacji od dwóch lat. Chcę jechać na urlop do Polski i mąż twierdzi, że nie pozwoli, abym zabrała syna, który ma 8 lat i mieszka razem ze mną. Nie mamy rozvodu i mój mąż nie płaci alimentów, bo nie występowałam o to. Twierdzi, że gdyby sąd przyznał alimenty i tak nie będzie płacić, bo pójdzie na Welfare.

Czy on ma prawo nie pozwolić zabrać mi syna i co on może zrobić?

2. ODPOWIEDŹ:

Zacznijmy od tego - co Pani powinna zrobić:

- skontaktować się z adwokatem (w naszej Poradni Prawnej - adwokaci mówiący po polsku przyjmują bezpłatnie w środy, proszę ustalić telefonicznie datę);

- wystąpić do sądu o przyznanie pani prawa opieki nad dzieckiem oraz o alimenty.

(Welfare nie płaci osobom, które próbują uciekać od prawa płacenia alimentów). Adwokat powie pani w jaki sposób załatwić wyjazd syna z panią do Polski.

Kolejne spotkanie z cyklu:

"O CZYM POLAK ZAMIESZKAŁY W KANADZIE WIEDZIEĆ POWINIEN"

odbędzie się 13 kwietnia br. o godz. 7:00 wieczorem w sali parafialnej kościoła św. Kazimierza przy 156 Roncesvalles Ave.

Pracownik ministerstwa budownictwa przedstawi

"Prawa i obowiązki właściciela budynku i lokatora oraz prawa o kontroli czynszów".

Spotkanie prowadzi pani Krystyna Mularczyk.

Wstęp bezpłatny.

♦ ♦ ♦ ♦

BEZPŁATNY

kurs przygotowawczy do egzaminu na obywatelstwo kanadyjskie jest prowadzony w środy w szkole św. Teresy (10th Street przy Lakeshore Blvd. W. p. 101) oraz w czwartki w szkole Bishop Marroco przy 1515 Bloor Str., pokój 402. Zapisy prowadzi i informacji udziela Biuro Pomocy Socjalnej, tel. 533-9471 (od 10:00 do 4:00 oprócz środy).

♦ ♦ ♦ ♦

Poradnia Prawna czynna jest w środy od godziny 7:00 do 8:30 wieczorem. Adwokaci mówiący po polsku udzielają 15-minutowych bezpłatnych porad.

Wizyty należy ustalać wcześniej w Biurze Pomocy Socjalnej, tel. 533-9471 (od 10:00 do 4:00 oprócz środy).

ELŻBIETA WOLSKA
TEL. 533-9471

Spotkanie ze
STANISŁAWEM BASK-MOSTWINEM

"Sprawa Polski w układzie międzynarodowym"

Jest to tytuł referatu, który zostanie wygłoszony przez przewodniczącego Północnoamerykańskiego Studium do spraw Polskich

mgr. Stanisława Bask-Mostwina.

Spotkanie odbędzie się 22 kwietnia 89 o godz. 7:30 wiecz. w budynku SPK

206 Beverley Str. Toronto.

Bardzo interesujący wieczór.

ZAPRASZAMY

PCAG

ANNA DUBISKA

Autorka licznych artykułów na tematy podatkowe w prasie polonijnej. Udziela porad i na oczekaniu wypełnia

ZEZNANIA PODATKOWE

Prowadzi własne biuro przy
588 Spadina Ave.

Ceny przystępne.

Zgłoszenia telefoniczne:

925 - 8128

ŻYCIE NIE UMIERAĆ

HALINA

BARANOWSKA M.A. A.I.I.C.
TEL. 622-1115 lub 746-5270

W zeszłym roku zacząłem otrzymywać emeryturę z zakładu pracy (po ukończeniu 65 roku życia), lecz jestem w dalszym ciągu czynny zawodowo jako konsultant. Moje bieżące zarobki nawet przewyższają moje zarobki przedemerytalne. W tej sytuacji otrzymywana emerytura tylko zwiększa moją stopę podatkową. Jak mogę więcej zaoszczędzić na przyszłość i jednocześnie nie płacić tyle podatków. Chciałbym zaznaczyć, że wpłacam już maksimum - \$7,500 na RRSP.

Jeśli ma Pan dochód emerytalny, który nie jest teraz Panu potrzebny, może go Pan przenieść na Rejestrowany Fundusz Emerytalny RRSP i tym sposobem odroczyć podatki od tej sumy, aż do momentu, kiedy zechce Pan wybrać pieniądze z RRSP - nie później jednak niż koniec grudnia, w roku, w którym skończy Pan 71 lat.

Jest to Pana ostatnia szansa na tego rodzaju transakcję.

Do końca 1989 roku może Pan wpłacić na RRSP całą emeryturę ze wszystkich kwalifikujących się źródeł. Należy do nich emerytura z zakładu pracy (registered pension plan), renty dożywotniej (annuities), emerytura rządowa (Canada and Quebec Pension Plan) oraz emerytura "wiekowa" (Old Age Security).

Np. jeśli Pana zarobki upoważniają Pana do wpłacenia \$7,500 na RRSP, a Pana emerytura ze wszystkich źródeł wynosi \$25,000, to w tym roku może Pan wpłacić na RRSP \$ 32,500. Również w tym roku 1989 może Pan przenieść do \$ 6,000 ze swojej emerytury zakładowej na RRSP żony, a resztę na swój. Od 1990 do 1994 może Pan w ramach podziału dochodu (income splitting) przenieść do \$6,000 na RRSP żony, ze swojej emerytury z zakładu pracy, ale nie może Pan już wpłacić ani centa ze swojej emerytury na swój własny plan RRSP.

WAŻNA INFORMACJA DLA KLIENTÓW LOT-u

Począwszy od kwietnia br. telefoniczna rezerwacja PLL LOT i informacja czynna jest także w każdą niedzielę od godz. 10 rano do 6 po południu.

Od maja br. rezerwacja PLL LOT i informacja telefoniczna czynna będzie także w soboty od godz. 9 rano do 1 po południu.

Prosimy dzwonić pod numery:

(514) 844-2674

(514) 844-7503

(514) 844-2675 oraz z TORONTO

(514) 364-2035

Przypominamy, że nasze samoloty odlatają obecnie z Montrealu w środy i niedziele.

POLISH AIRLINES

LOT

E - A

Odpowiedzi na listy i telefony ciąg dalszy. Bywała czeka na pytania i z przyjemnością pomoże wszystkim z wątpliwościami.

"Czy jest jakaś reguła, kto powinien pierwszy skończy rozmowę telefoniczną: osoba dzwoniąca, czy ta, do której dzwonią?"

Tu, w Ameryce nie ma reguły ścisłej, w przeciwieństwie do obyczajów europejskich, gdzie tylko osobie dzwoniącej wolno było decydować o momencie skończenia rozmowy.

"Nasz rodzinny lekarz jest bardzo miły i pozostaje z nim w stosunkach bardzo przyjaznych. Chciałabym zaprosić go do domu, ale nie wiem, czy jest to przyjęte tu - w Kanadzie".

Przed wszystkim - wszyscy lekarze, a już rodziny w szczególności są mili dla swoich pacjentów. Często w czasie wizyty dla rozluźnienia zdenerwowanego chorego pacjenta podejmują jakiś lżejszy temat do konwersacji. Ale robią to ze wszystkimi pacjentami, choć nie ze wszystkimi mają prawdopodobnie ochotę utrzymywać stosunki towarzyskie. Zanim więc wyślesz oficjalne zaproszenie do swego lekarza, przebadaj w czasie najbliższej wizyty, jaki jest Jego stosunek do Twojej propozycji zadając testujące pytanie w rodzaju: "Czy nie zechciałby Pan Doktor w najbliższym czasie zaszczycić wraz z małżonką swoją obecnością naszego następnego przyjęcia?". Jeżeli lekarz da wymijającą odpowiedź, wykręcając się brakiem czasu, znaczy, że jego uprzejmość i serdeczność były rutynowymi zachowaniami kulturalnego faceta. A jeśli będzie naciął na ustalenie terminu, znaczyć będzie, że Twoja sympatia do niego nie jest jednostronna.

BYWAŁA

TROSKA O KLIENTA NASZĄ DEWIZĄ

High Park
National Realtor
REAL ESTATE LTD.

Telefon
532 - 4444

Główne biuro
217 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ont. M6R 2L6

ŚLUŻYMY CI
NASZYM
DOŚWIADCZENIEM

Jeśli zamierzasz kupić lub sprzedać posiadłość w Ontario, czy to dla siebie, czy jako inwestycję, czy to obiekt przemysłowy, farmę, domek letniskowy, motel - pensjonat itd. zwróć się do nas w celu dokonania bezpłatnej wyceny...

Dyrektorzy oraz Zarząd korporacji Wawel Willa
UPRZEJMIIE ZAPRASZAJĄ
na uroczysty **BANKIET**
oraz **BAL**

poświęcony 25-leciu
założenia organizacji.

Sala parafii Maksymiliana Kolbe
Gra orkiestra **ECHO**
4260 Cawthra Rd.

Mississauga
Sobota, 22 kwietnia
Cocktail o 6 wieczorem.

Informacje i rezerwacje:
Wawel Willa - 823-3650
oraz pani Janina Kraz -
239-5860

FIRMY PRZEWOZOWE

JANOSIK I MIRA TRAVEL

polecają swoje usługi w zakresie przewożenia osób na trasie

TORONTO - MONTREAL - TORONTO

Jedyna firma przewozowa posiadająca 2 samochody.
Czas zabierania i rozwożenia o połowę krótszy.
Obsługujemy również trasę na zachód od Toronto, wzdłuż 401 do London.

TEL. 247 - 0817 lub 421 - 3591

FIRMA PRZEWOZOWA NEPTUN

Przewóz osób na trasie

TORONTO - MONTREAL - TORONTO

Oferujemy: • pomoc w przenoszeniu bagażu • serwis pod dom • komfortowe mikrobusy • konkurencyjne ceny • bezpłatny posiłek z kawą i napojami chłodzącymi

OBSLUGUJEMY półwysep Niagara, Cambridge, London.

ZNIŻKA dla rodzin, emerytów i dzieci.

TEL. (416) 245 - 2306; (416) 244 - 1808

PRZEWÓZ PASAŻERÓW

TORONTO - MONTREAL - TORONTO

MIRAPOL-URAN CORPORATION

• Serwis pod dom • Bezpłatny posiłek • Bezpłatna rezerwacja biletów LOT • Zniżka za przewóz dla rodzin i emerytów • Firma rejestrowana i ubezpieczona • **NAJNIŻSZE CENY**

TEL. 566 - 1679

BATORY

PRZEWÓZ

TORONTO - MONTREAL - TORONTO

• Luksusowe mikrobusy z klimatyzacją i telewizją
• Nieodpłatny posiłek, kawa, napoje chłodzące
• Dla emerytów i dzieci zniżka
• Inne zniżki drogą losowania

NIE SZUKAJ WIĘC INNEGO WYBIERZ BATOREGO!

281-9330

FIRMA PRZEWOZOWA "TORONTO"

przewozi na trasie MONTREAL-TORONTO-MONTREAL. Nasze mikrobusy wyposażone w TV, VIDEO, STEREO, klimatyzację, rozkładane i obrotowe fotele zapewnią pełen relaks i wypoczynek podczas jazdy. Dowozimy pasażerów pod wskazany adres w Toronto i okolicy, pomagamy przenosić bagaże, podczas podróży gwarantujemy zimne i ciepłe napoje oraz przekąski dla głodnych.

NOWOŚĆ! Możliwość rozmowy telefonicznej z Wami i bliskimi podczas podróży.

ZADZWOŃCIE 767-8647; 762-3670 - 580-3630

PRZEWÓZ PASAŻERÓW NA TRASIE

TORONTO - MONTREAL - TORONTO

FIRMA PRZEWOZOWA ORZEŁ

• Bezpośredni przejazd z domu na lotnisko w Montrealu lub z lotniska do domu
• Nowe klimatyzowane samochody
• Osobny samochód dla niepalących
• pomoc przy przenoszeniu bagażu

10% ZNIŻKA WRAZ Z KUPONEM

TEL. 242 - 6328; 748 - 1694

VENUS

TORONTO - MONTREAL - TORONTO

Komfortowe mikrobusy • posiłki, napoje • TV, video, klimatyzacja • serwis pod dom • wszelka pomoc • rezerwacje, ubezpieczenia •

Najniższe ceny, zniżki dla rodziny i dzieci

252-0722 lub 897 - 8981

ORBIT

EMPRESS TRAVEL AGENCY Ltd

185 RONCESVALLES AVE., TORONTO, ONT. M6R 2S5 TEL. (416) 536-3554/6991 (naprzeciwko Credit Union)

POD FACHOWYM I DOŚWIADCZONYM KIEROWNICTWEM

AIR CANADA RENATY OKOŁO-KUŁAK

- BEZPOŚREDNIE PRZELOTY DO POLSKI od \$ 599.00 (cena w obie strony)
- BILETY LOTNICZE, przeloty czarterowe, wycieczkowe i indywidualne do Polski i wszystkich krajów świata liniami AIR Canada, Lufthansa, Finair, KLM, Air France i innymi
- PASZPORTY, WIZY, ZAPROSZENIA
- Atrakcyjne WAKACJE i ciekawe WYCIECZKI po przystępnych cenach (Hawaje, Floryda, Meksyk, Wyspy Karaibskie)
- Wysyłamy PACZKI ŻYWNOŚCIOWE i artykuły pierwszej potrzeby do Polski
- UBEZPIECZENIA dla przybywających z wizytą do Kanady od \$ 121,50 za 3 miesiące
- Załatwiamy wszystkie FORMALNOŚCI WIZOWO-PASZPORTOWE
- AKTA NOTARIALNE, legalizacje, tłumaczenia
- Upoważniony dealer PEKAO: pieniądze na konto "A", bony, gotówka, samochody — szybka dostawa, sprawna i uprzejma obsługa
- Income Tax, skomputeryzowane usługi podatkowe

PRZYJMujemy ZGŁOSZENIA TELEFONICZNIE, LISTOWNIE I OSOBIŚCIE **ZAPRASZAMY**

PeKao AUTHORIZED DEALER

TEL. (416) 536-3554/6991

PACZKI DO POLSKI

\$1.80 za kg **PACZKI MORSKIE**

\$3.80 za kg **PACZKI LOTNICZE**

BIURO PODRÓŻY SAVE-O-WAY

OVERSEAS SERVICES

A Division of 347319 Ontario Ltd
WORLD WIDE TRAVEL
331 RONCESVALLES AVE.
TORONTO, ONT. M6R 2M8
CANADA
Tel: (416) 532-3042

Godziny otwarcia:
Od poniedziałku do czwartku 10 - 6
piątki - 10 - 7, soboty 10 - 4.

Do wszystkich paczek obowiązują dopłaty bez ograniczenia wagi

LISTA TERENOWYCH PRZEDSTAWICIELI SAVE-O-WAY

Oakville Ont. White Oak Deli 149 Lakeshore Rd. E. Tel: 844-9521	London Ont. Balaton Travel 205 Wellington St. Tel: 672-6390	Oshawa Ont. Barbara Tel: 576 - 6725	St. Catharines Ont. St. Joseph's Bakery 53 Facer St. Tel: 937-4411
Brantford Ont. Polonaise Deli 24 Dalhousie St. Tel: 753-7550	Hamilton Ont. Save-O-Way 747 Barton St. E. Tel: 545 - 6788	Kitchener Ont. Kazan Overseas Parcels 83 Shanley St. Tel: 743-7653	Woodstock Ont. Holy Cross Church 169 Ingersoll Rd. Box 410, Woodstock Tel: 539-1050
Winnipeg Manitoba Barbara Czysznan Tel: 661 - 4840	Delhi Ont. Aleksander Bozek RR 1 Delhi Tel: 582-1058	Windsor Ont. Werner Shoes 1528 Wyandotte St. E. Tel: 256-6544	Thunder Bay Ont. Frank Customs 519 Simpson St. Tel: 622 - 3885

DZIAŁALNOŚĆ PREZESA KPK OKRĘG TORONTO w lutym i marcu 1989

1. Przeprowadził szereg rozmów z prezesem Zarządu Głównego KPK p. Orłowskim oraz p. Gertlerem odnośnie odszkodowań od Rosji.
2. Odbił spotkanie z ald. Korwinem-Kuczyńskim w związku z projektem "TWIN CITY" Toronto-Volgograd.
3. Kilkakrotnie konsultował się z adwokatem w sprawach uchodźców, którzy podają się za "Political Refugee", i tu w pierwszej instancji sprawa Polaków została

zakończona pozytywnie.

4. Skorzystał z zaproszenia wzięcia udziału w zjeździe polskich organizacji "Canadian Legion" z południowego Ontario.
5. Uczestniczył w walnym wyborczym zebraniu Skrzydła Warszawa.
6. Spotkał się z burmistrzem miasta A. Eggleton delegacją Planning Dept. i Historical Board, oraz z reprezentacją Związku Narodowego Polskiego w sprawie budowy domu polskiego dla całej Polonii.
7. Powtórne spotkanie z ald. Korwinem-Kuczyńskim i ald. Boytchukiem oraz wystąpienie publiczne w City Hall z włączeniem listu i wygłoszeniem przemówienia, mocno motywując ze połączenie "TWIN CITY" - Toronto-VOLGOGRAD z polskiego punktu widzenia jest nie wskazane.
8. Udzielił wywiadu dla Radio Interna-

tional of Canada (Montreal) na temat imigracji.

9. Wziął udział w otwarciu nowego biura Ministry of Immigration (na zaproszenie ministerstwa) w Scarborough, gdzie odbył rozmowę z min. M.C. Dougall i spotkał się z panią Pauline Browes MP, z którą poruszył wiele spraw dotyczących Polonii.
10. Biuro Kongresu na 206 Beverley, sponsorowało w lutym 89 351 osób, a w marcu 395 osób.
11. Na zaproszenie postą J. Flisa uczestniczył w otwarciu jego biura.
12. Uczestniczył w obchodach 71 rocznicy uzyskania przez Litwę niepodległości urządzonych przez litewską społeczność niepodległościową na terenie Toronto.

Prezes KPK Okręg Toronto S.SADOWSKI

9.9% finansowanie

ARNOLD PENK

SALES AND LEASING
Przedstawiciel firmy
sprzedającej samochody
General Motors

Nowe samochody 87 i 88 89
posiadają 6-letnią gwarancję
lub 100 tys. km (power train)
oraz gwarancję antykorozyjną
na 6 lat lub 160 tys. km

• Wielka wysprzedaż samochodów przy wyjątkowo niskim oprocentowaniu • Szeroki wybór nowych i używanych samochodów • Używane samochody mają do nabycia roczną gwarancję. ARNOLD PENK gwarantuje najlepsze warunki sprzedaży samochodów, załatwia na poczekaniu sprzedaż i pożyczkę. Polecam tanio ubezpieczenia, uwzględniając zagraniczne prawa jazdy. Osobista opieka ARNOLDA PENKA w ciągu całego okresu posiadania auta. ARNOLD PENK posiada długoletnią praktykę w sprzedaży samochodów i udzielaniu pożyczek. Cieszy się wielkim uznaniem i zaufaniem wśród Polaków, a także znany jest jako społecznik. Kupno samochodu jest poważnym wydatkiem finansowym, trzeba wiedzieć z kim nawładzać tak poważną transakcję. ARNOLD PENK jest wyróżniony przez GM jako Senior Master Salesman. Czy jeszcze ktoś może to zaoferować? Zanim podprzeście gdziekolwiek transakcję zakupu, sprawdźcie u ARNOLDA PENKA!

Po wszelkie informacje uprasza się dzwonić 964-3211 lub do domu o każdej porze 731-0757, podając nazwisko i numer telefonu.

832 Bay St., Toronto, Ont. (przy College St.)

NAPRAWA I SPRZEDAŻ SAMOCHODÓW

A & A MOTORS

ZAPRASZA

Zaopiekujemy się fachowo i solidnie Twoim samochodem.
NAPRAWIAMY: skrzynie biegów • silniki • hamulce • układ wydechowy • zawieszenia • układ elektryczny • regulacje silników

Zaświadczenia do rejestracji tzw. "CERTYFIKATY"

\$ 49,99 NAPRAWA HAMULCÓW
przód lub tył
Zawiera: toczenie tarcz/bębnow
wymiana klocków/szczęk ham.

+ części

do 31 kwietnia '89

\$ 16,99 WYMIANA OLEJU + FILTRA
smarowanie podłoża \$3.00
do 5 l oleju (Castrol XLR, Quaker State, Valvoline)

do 31 kwietnia '89

1541 The Queensway, Toronto, tel. 252-0226

UNICAR

AUTO COLLISION & Paint Centre

Południowe Etobicoke, 81 Shorncliffe Rd.
Mamy wyposażenie, które pozwala na naprawę takich samochodów jakich inne warsztaty nie chcą nawet oglądać.

- naprawy wypadkowe • malowanie
- prostowanie ram • zabezpieczenia przed korozją

MIAŁEŚ WYPADEK?
PAMIĘTAJ! Możesz wybrać nas. To dobry wybór.
Bezpłatne kosztorysy napraw • Całkowite rozliczanie z firmami ubezpieczeniowymi

- Holowanie • Samochody zastępcze na czas naprawy.

SPRING SPECIAL! Duża zniżka na kompletne malowanie

(416) 239-7377

ONTARIO CHRYSLER LTD.

5280 Dixie Rd. (Dixie i 401), Mississauga L4W2A7
Największy salon samochodowy w Kanadzie podaje specjalny komunikat:

Wypredaż samochodów nowych i używanych dla osób które:

- są niedawno w Kanadzie • poprzednio zbankrutowały • z jakichkolwiek powodów bank odmówił im pożyczki

Po bliższe informacje proszę dzwonić:
625 - 8801
PROSIĆ MARKA ZDANOWSKIEGO

Wszystkie naprawy samochodowe.

Specjalne ceny
• Certyfikaty aut - \$29,95
• Hamulce tylne - \$59,95
• Hamulce przednie - \$84,95
• Turniki od \$40,05
(Installed, Lifetime Guaranty)

- Pisemna gwarancja ważna w całej Kanadzie
- Konserwacja przeciwkorozyjna
- Większość napraw w 30 minut

Bezpłatna inspekcja

251-2203, po polsku 274-8229
Throway Muffler & Brakes Centre
3090 Lakeshore Blvd. W.

POLONEZ DRIVING SCHOOL

Licencjonowany instruktor udziela lekcji i przygotowuje do egzaminów na prawo jazdy kategorii G

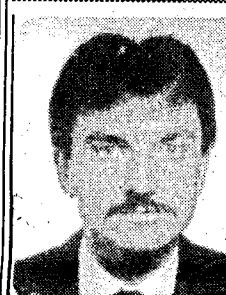
TEL. 242-8462
ZDZISŁAW PAŃSZCZYK

TOYOTA

TERCEL • CAMRY • COROLLA • CRESSIDA
CELICA • SUPRA • VANS • TRUCKS

PRZYJDŹ I PORÓWNAJ
zanim podpiszesz transakcję kupna nowego samochodu!
DO ZOBACZENIA!

YONGE - LAWRENCE TOYOTA

3020 YONGE ST.
(tuż obok przystanku metra)

Jack KLIMCZAK

Tel. 481-5216
dom: 762-9421

KAPITAŁNE NAPRAWY SILNIKÓW

z pełnym zamontowaniem

CRANKSHAFT SERVICE & SUPPLIES LTD.

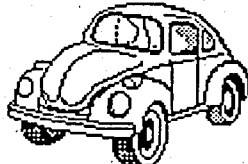
Wszystkie prace objęte gwarancją 1 roku lub 25,000 km.
KOMPLETNE NAPRAWY
Obsługa krajowych i importowanych samochodów

BRAKES

FROM **59.95** (plus GST)
70.95 (plus GST)

Stan Ignakiewicz 537-2529 483 Dupont Street
Moe Jabouri 537-5857

AUTO DRIVING SCHOOL

The Helpful Professionals

Wojtek Antczak
Licencjonowany instruktor jazdy udziela lekcji oraz przygotowuje do egzaminów państwowych (Kat. "G")

270-8145 res.
536-5454 bus.
900 Dufferin St. ste 215
Toronto, Ontario

nowo otwarty sklep

Fine Pianos

oferuje sprzedaż nowych pianin i fortepianów znanych firm europejskich oraz słynnej firmy amerykańskiej Wurlitzer

NAJNIŻSZE CENY • PEŁNA GWARANCJA
MOŻLIWOŚĆ ZAKUPU NA SPŁATY

Prowadzimy również wszelkie naprawy i strojenie pianin i fortepianów oraz udzielamy lekcji gry na pianinie

Nowy adres i telefon:
2993 Dundas St. W., Toronto, Ont.
Tel. 761-9612

Jołanta interiors

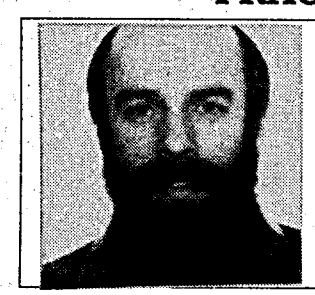
- żaluzje poziome i pionowe
- wyposażenie kuchni i łazienek
- modne dodatki do mieszkań
- nowoczesny sprzęt oświetleniowy
- srebrna biżuteria
- upominki z importu
- zabawki

2368 Bloor Street W., Toronto, M6S 1P5
tel. 762-9638 762-9880

ZAPRASZAMY DO COOKSVILLE DODGE CHRYSLER, GDZIE W KAŻDYM DZIALE PRACUJE POLAK!

ELŻBIETA KORZYCKA
Dyrektor d/s finansowych

TADEUSZ WALBINER
Mechanik klasy A
Tel. dom: 828-1628

BOŻENA WALBINER
Sprzedaż i wynajmowanie nowych i używanych samochodów
Tel. dom.: 828-1628

KRZYSZTOF SZAFRAŃSKI
Sprzedaż samochodów nowych i używanych różnych marek.
Tel. dom.: 279-1830

• Sprzedajemy wszystkie samochody i ciężarówki firmy Dodge i Chrysler z 7-letnią gwarancją lub 115 tys. km przebiegu • Posiadamy na składzie samochody i ciężarówki firmy Mitsubishi z 5-letnią gwarancją lub 80 tys. km przebiegu • Wielki wybór używanych samochodów • Oferujemy bezpłatną gwarancję antykorozyjną na każdy nabyty u nas nowy samochód • Rozkładamy pożyczkę na samochód na niskie spłaty • Zapewniamy bezpłatny pełny przegląd techniczny każdego nowego pojazdu posiadającego gwarancję

290 Dundas St. E. Mississauga, Ont.

TEL. 279 - 3031

Century 21

PIOTR POBOJEWSKI
Tel. biuro: 743-7722
dom: 890-2145

- **Północne Etobicoke** - ładny, 3-sypialniowy townhouse przy parku i rzece (tak jak dom). Cena wyw. tylko \$ 159,900.
- **Finch/Driftwood** - przepiękny 6-pokojowy townhouse, wykończony basenem z możliwością wynajmowania, cena wyw. tylko \$ 164,900.
- **Bliska Mississauga (Dundas/Tomken)** - ładny 6-pokojowy townhouse, blisko do wszystkiego. Cena wyw. tylko \$ 149,900.
- **Dufferin/Steeles** (bardzo dobra okolica) - przepiękny, duży, 3-letni, 2-piętrowy dom. Cena wyw. \$389,900.
- **Fern/Roncesvalles Ave.** - 3-apartamentowy ładny dom z oddzielnymi wejściami, 3 kuchnie, 3 łazienki, może być wynajmowany i oddzielne mieszkanie dla właściciela. Cena wyw. \$ 319,900.
- **Południowe Etobicoke** - 5-poziomowy, 8-letni tzw. backsplit z dużą ilością pokoi, 3 łazienki i więcej. Cena wyw. tylko \$ 279,900.
- **Południowe Etobicoke** - bardzo duży, 3-piętrowy, wolno stojący 14-pokojowy dom, doskonały do wynajmu i właściciela. Cena \$ 329,900.
- **UWAGA OKAZJA!** (Hamilton/Main St.) - 33-apartamentowy budynek wymaga pewnego remontu, dochód ok. \$140,000 rocznie. Cena wyw. \$1,050,000.

Montreal Trust
247-7884;
dom. 249-2958

Dzidka Skrętkowska

serdecznie zaprasza zainteresowanych wynajmem, kupnem i sprzedażą nieruchomości

Condominium 3 sypialnie + den, 2 piękne łazienki, pralnia, cena \$194.900.
Północne Etobicoke - condominium 2-sypialniowe, pełna łazienka, air condition, sauna, tenis court, cena \$ 149,900.
Browns Line - Horner - wolno stojący, 3-sypialniowy dom, 2 łazienki, garaż, cena \$ 259,900
Cawthra i Dundas - połówka 5-poziomowa, 3-sypialniowa, z 3 osobnymi wejściami, przystosowana do wynajmu.

EAGLE
REAL ESTATE LTD.

NIERUCHOMOŚCI

- SPRZEDAŻ
- KUPNO
- FINANSOWANIE
- INWESTYCJE

ALEKSANDER OKOŁO-KULAK
biuro: 259-9231 dom: 626-0532

Riverside/Bloor - 5-sypialniowy, stylowy dom w ekskluzywnej dzielnicy, cena \$ 1,460,000.
Dundas/Dixie - ładne 2-sypialniowe condo. Parkiet, balkon. Cena \$134,900.
Centralne Etobicoke - duży, 3-sypialniowy townhouse, cena \$ 199,900.
Bloor/Dixie - 3-sypialniowy townhouse, blisko do szkół i komunikacji, cena \$ 167,900.

Tower REALTY LTD.

METRO TORONTO
Sprzedaż-kupno, wynajem domów, interesów i apartamentów.
Solidna i fachowa pomoc w załatwianiu formalności prawnych i finansowych

Kamil KOWALCZYK
Tel. biuro: 536-5000
dom: 247-2658

Bloor/Dundas - wolno stojący, 3 apart., prywatny zajazd, garaż. Tylko \$269,000.
12 Bushey Ave. - 3-piętrowy, 10-pomieszczeniowy, wolno stojący dom, z prywatnym zajazdem, cena \$289,000.
61 Methuen Ave. - Bloor/Jane - wolno stojący z osobnym apartamentem w piwnicy, prywatny zajazd, tylko \$ 309,000.
1508 Graziu Ct. - Dixie/Rathburn - 6-letni, wolno stojący dom, 2 kuchnie, 4 łazienki, działka 38 x 188, cena \$ 245,000.
Runnymede Rd./St. Clair - murowana połówka, tylko 25 tys. wpłaty przy zakupie.
31 Donalbert Rd. - nowy, 5-sypialniowy, 4 łazienki, dwa garaże i wiele innych udogodnień, cena \$649,900.
14 Fletcher Pt. - Ingletons/West Way - znakomite 3-sypialniowe bungalowy za \$ 299,000.
Roncesvalles/Fern Ave. - murowana połówka do małego remontu, cena \$ 259,000.

Dr. Regina BROSS

Uprzejmie zawiadamiamy o otwarciu gabinetu dentystycznego przy
60 St. Claire Ave. Unit 101
przy stacji metra St. Claire na linii Yonge

TEL. 9254591

BARBARA SAWALA
udzieli wszelkiej pomocy i informacji w zakresie sprzedaży, kupna i wynajmu posiadłości w Burlington, Hamilton i okolicach.
Prosimy dzwonić
ALEC MURRAY REAL ESTATE CO. LTD.
(416) 639-8004 (czynny całą dobę)
Tel. domowy: (416) 332-8119

High Plan National

SPRZEDAŻ • KUPNO • WYCENA
FINANSOWANIE NIERUCHOMOŚCI
BEZPŁATNE PORADY FINANSOWE
POSZUKUJE DOMÓW NA SPRZEDAŻ

H. A. RASTON
Biuro 532-4444 Dom 767-4022
217 Roncesvalles Ave., Toronto

RE/MAX

Elite Realty Ltd., Realtor
(416) 449 - SOLD
449 - 7653

ANNA SKÓRA
Sales representative

- **Morningside/Ellesmere** - 4-sypialniowy, wolno stojący dom, podwójny garaż, pralnia i pokój wypoczynkowy z kominkiem na parterze, duża kuchnia, kilka minut do 401, cena \$ 314,000.
- **Victoria Park/St. Clair** - pięknie położony, wolno stojący dom do remontu, tylko \$ 209,700.
- **Midland/Eglinton** - 2-sypialniowe, całkowicie odnowione condo, wspaniała lokalizacja, \$159,700.
- **1-sypialniowe condo** przy stacji metra, super okazja tylko \$129,900.
- **Sheppard/Warden** - 3-sypialniowe condo w dobrze utrzymanym budynku, dużo szał, duże łazienki, cena \$ 189,700.
- **McCowan/Mc Nicoll "Freehold townhouse"** - 3 sypialnie, wyjście z wykończonej piwnicy na ogród, garaż, cena \$ 224,700.

HOMELIFE

Marek Urbaniak
Sales Representative
Biuro: 763 - 5161
Dom: 763 - 2415

\$ 114,900 - Bloor/Westvillage - biznes na sprzedaż, luksusowy sklep delikatesowy, sprzedawany z powodu wyjazdu. B. niski czynsz.
\$ 143,900 - cottage nad Lake Simcoe, 15 minut do Barry, 4 sypialnie, duża działka.
\$ 219,900 - Lakeshore Parklawn, bungalow, cegła, osobne wejście do piwnicy. Możliwość budowy apartamentu.
\$ 219,900 - Brampton - 4 sypialnie, backsplit, duża działka 50 x 100.
\$ 229,900 - Brampton - 4 sypialnie, backsplit, duża działka 50 x 100.
\$ 189,900 - Mississauga, Bloor i Cawthra - bardzo ładny townhouse, 3 sypialnie, duży. Do nabycia od zaraz. Można przejąć hipotekę.

4195 Dundas Street West, Toronto, Ont. M8X 1Y4

MARK GORLEWSKI
M.Sc., M.B.A., P.Eng.
Bus. 231 - 0600
Res. 769 - 9440

SPRZEDAŻ I KUPNO NIERUCHOMOŚCI!
• Residential • Commercial • Industrial • Mortgages
• Investments • Appraisals

ELITE REAL ESTATE INC. CALGARY
3 - 5%
SPRZEDAŻ • KUPNO • WYCENA
FINANSOWANIE NIERUCHOMOŚCI
INWESTYCJE
POSZUKUJE DOMÓW NA SPRZEDAŻ

KRZYSZTOF SOBOLEWSKI
Biuro 245-8061 Dom 293-7320

FIRST NATIONAL HOMESTEAD INC.

ERIK TURSKI
Broker
TEL. 251 - 2999
lub 762 - 0000; 767 - 8399

- Condominia i townhousey - ceny od \$ 79,000
- Dom w okolicy Bloor Street - \$ 199,000
- 4-plex - High Park - cena \$ 550,000
- Co-op - Bathurst - St. Clair - \$ 129,000
- Wolnostojący z cegły dom, wspaniały dochód - cena tylko \$ 235,000 - okolica Dundas-Scarlett.
- Mississauga - townhouse \$ 135,000
- Jane-Dundas - wolno stojący dom, cena \$ 265,000, dochód \$ 252,000

Montreal Trust
499 Main Street South, Brampton, Ont. L6Y 1N7
TEL. (416) 456-2333

BRAMPTON!
Atrakcyjne domy na sprzedaż.
TANIEJ niż w Toronto!
ANNA KONARSKA

H.M.T. EAGLE REAL ESTATE LTD.

MIŁA I FACHOWA OBSŁUGA KLIENTÓW

3290 LAKESHORE BLVD. WEST, TORONTO, ONT. M8V 1M4

Chcesz dobrze kupić lub sprzedać dom, business lub apartament
zadzwoń do nas!
Doświadczeni agenci
H.M.T. "Eagle" Real Estate Ltd.
udziela Ci szybkiej i fachowej porady, wyceni interesującą Cię nieruchomość, przeprowadzą sprawnie transakcję
Naszą dewizą: rzetelność i kultura obsługi
Dzwoń z zaufaniem o każdej porze
259-9231

CHIN

RADIO/TV INTERNATIONAL

Polski Program Radiowy

ECHO OJCZYZNY

prowadzony przez Krystynę Piotrowską dla Polonii i o Polonii.

- ★ Wiadomości z Polski
- ★ Informacje o życiu i działalności środowiska polonijnego w Toronto, Kanadzie i na całym świecie
- ★ Wywiady z politykami, ludźmi nauki i rozrywki
- ★ Muzyka i piosenka
- ★ Koncert życzeń

Od poniedziałku do piątku na fali FM 100.7 od godz. 10:30 do 11:30 rano, w sobotę magazyn muzyczno-rozrywkowy na fali CHIN AM 1540 stereo od godz. 22:00-23:00

dr Bogdan Pietraszek
Family Doctor
(lekarz ogólny)
190 Fern Ave.
(naprzeciwko Credit Union)
przyjmuje od pon. do piątku 10-18
w soboty 10-13
ODBYWA TEŻ WIZYTY DOMOWE
Tel. 532-4317

Dr. JOLANTA JASTRZEBSKA
lekarz ogólny
• Choroby skóry
• Choroby dzieci
Przyjmuje od pon. do piątku od 13 do 19:39,
w soboty od 9:30 do 13.
TEL. 588-7878
2333 Dundas Str. W. 404

doktor
Janina Dutkiewicz
FAMILY PHYSICIAN
3095 Glen Erin Dr. ste. 7
MISSISSAUGA
Tel. 828-0038

PRESENT JOB NOT GETTING YOU ANYWHERE?

Our successful sales people were previously teachers, factory workers, mechanics, clerks and direct sales people. Today they are professional salespeople with a high executive income.

WE OFFER:

- Above average commissions, \$40,000-\$60,000 first year
- Extensive training program
- A five figure retirement plan
- One of the largest financial institutions in the world

So if you have the positive mental attitude, are enthusiastic, ambitious and would like to make sales your career,

PLEASE CALL:
Elizabeth Korolew
Mutual of Omaha
490 - 1997

dr Jerzy Ochociński
z długoletnim doświadczeniem w schorzeniach stawów i kręgosłupa oraz komplikacjach pourazowych

oraz
dr Paweł Ochociński
uprzejmie zawiadamiają o otwarciu gabinetów lekarskich w Toronto
2199 Bloor West Tel. 762-4136

UBEZPIECZENIA, KSIĘGOWOŚĆ

Halina Baranowska
M.A. A.I.I.C.
Analiza potrzeb finansowych, ubezpieczenia na życie, zdrowie, plany emerytalne RRSP, dożywotnie renty, ubezpieczenia grupowe

The Prudential Assurance Co. Ltd.
suite 503, 295 The West Mall
ETOBICOKE M9C 4Z4
Tel. bus. 622-1115

Manufacturers ManuVie

JERZY SZEMPLIŃSKI

- Spłaty hipoteki poprzez RRSP
- Ubezpieczenia indywidualne i grupowe na życie, chorobowe, biznesu, świadczenia socjalne (dentysta, lekarstwa)
- Ubezpieczenia emerytalne RRSP
- Plany edukacyjne dla dzieci
- Dochody inwestycyjne, 100.000 wolne od podatku

DO YOU KNOW?
- We are the biggest life insurance company in Canada by asset size...

TEL. biuro: 222-1977; dom 848-1250

dr Maria Raczyńska
Lekarz rodzinny
Family Physician z długoletnim doświadczeniem
2000 Credit Valley Rd. suite 506
MISSISSAUGA, Ont.
Tel. (416) 828-4812

Lech Prusiński
NAJSTARSZE POLONIJNE BIURO POMOCY IMIGRACYJNEJ
W związku ze zmianami kanadyjskich przepisów imigracyjnych zawiadamiamy wszystkie osoby pragnące uzyskać stały pobyt w Kanadzie - niezależnie od ich obecnego statusu - że nasze biuro udziela bezpłatnie porad w wtorki w godzinach 12-7 wieczór
192 Garden Avenue
Tel. 588-1659

TIPS Tomasz Iwanowski Professional Services
440 WINFIELD TERRACE, MISSISSAUGA, ONT. L5R 1P2
189B DUFFERIN ST., TORONTO, ONT. M6K 1Y9
Jako niezależni dystrybutorzy możemy dopasować do Waszych potrzeb biurowych sprzęt elektroniczny klasy światowej

OGROMNE OSZCZĘDNOŚCI
Systemy alarmowe dla domów prywatnych i firm
• Pełna gwarancja fabryczna na wszystkie artykuły
• Wymiana na nowe (Trade In)

TEL. TORONTO 399-9950 (całą dobę) i 532-6070
MISSISSAUGA 890-4766, FAX 890-6092

Mutual of Omaha Insurance Company

n \$ 1250 miesięcznie dochód wolny od podatku w razie choroby lub wypadku dla osób zatrudnionych na własny rachunek
n plany finansowe zabezpieczające dzieci
n plany emerytalne RRSP
n ubezpieczenia na życie

Jerzy Majewski, M.Sc.
Tel. bus. 631-6523; home: 792-0866

Polonijna Kasa Kredytowa
65 SHERBROOKE ST. E. STE 103
Tel. 845-3534

oferuje Polonii na wyjątkowo dogodnych warunkach wszelkiego rodzaju pożyczki i najlepsze oprocentowanie na sumy złożone w Kasie
pon.-środa: 10-15
czwartek i piątek: 10-20

NEW YORK LIFE INSURANCE CO.
FINANCIAL PLANNING UBEZPIECZENIA

Life Insurance (na życie) • Disability (chorobowe) • Mortgage (hipoteczne) • Business (handlowe) • RRSP • Annuity (emerytury) • Ubezpieczenia dla odwiedzających
SOLIDNIE • TANIO • SZYBKO

ANDRZEJ KRYSIAK
Po bliższe informacje proszę dzwonić
biuro: 226-6515 dom: 858-0129

UWAGA
Polonia w Toronto i okolicy

POLISH ALLIANCE (TORONTO)

CREDIT UNION LTD.
2150 Bloor St. W.
(wejście od wschodniej strony budynku)
Tel. 762-9523

otwarta
codziennie od 10⁰⁰ do 2⁰⁰ po poł. i od 7⁰⁰ do 9⁰⁰ wiecz.
soboty od 10⁰⁰ do 12⁰⁰ po poł.

Konta depozytowe...	8 1/4% rocznie
Specjalne konta depozytowe... (minimalny depozyt \$ 5.000 oprocentowany na każdy dzień depozytu)	7 3/4% rocznie
3-miesięczne certyfikaty...	8 3/4% rocznie
3-miesięczne certyfikaty (min. \$ 50.000)...	9 1/2% rocznie
6-miesięczne certyfikaty...	9 3/4% rocznie
6-miesięczne certyfikaty (min. \$ 50.000)...	10 1/2% rocznie
1-letnie certyfikaty...	11 1/4% rocznie
1-letnie certyfikaty (min. \$ 50.000)...	11 1/4% rocznie
3-letnie certyfikaty...	10 1/4% rocznie
3-letnie Non-redeemable...	10 1/3% rocznie
3-letnie certyfikaty (min. \$ 50.000)...	10 1/2% rocznie
R.R.S.P.	
Demand Deposit...	11% rocznie
1-letnie Term Deposit (min. \$ 10.000) ...	11 1/2% rocznie
3-letnie Term Deposit (min. \$ 10.000) ...	10 1/2% rocznie
R.R.I.F.	11% rocznie
Pożyczki personalne...	17 3/4% rocznie
Pożyczki hipoteczne... (\$ 50.000 ubezpieczona na życie)	14 1/4% rocznie
Line of Credit	11% rocznie
OHOSP	18 1/4% rocznie

BEZPŁATNE PERSONALNE KONTA CZEKOWE
Członkostwo w jakiegokolwiek organizacji polonijnej nie jest warunkiem członkostwa w naszej Credit Union

KEY PARALEGAL
Low Cost Divorce/
Tani rozwód bez problemu
Ang. pon.-piątek
polski pon. i środa 6-8 wiecz.
TEL. 626-5245

Julia Korpała, L.L.M.
Adwokat z Polski z długoletnią praktyką. Udziela porad i pomocy we wszelkich sprawach na terenie Polski, m.in. małżeństwa przez pełnomocnika, rozwody w Polsce, wszelkie notarialne pełnomocnictwa do Polski, notarialne sprzedaże, kupna i darowizny domów, gruntów, samochodów i inne sprawy majątkowe w Polsce oraz pisma do polskich sądów: urzędów

3290 Lakeshore Blvd. W.
TORONTO, M8V 1M4
Przyjęcia po telefonicznym uzgodnieniu
TEL. 255-5954; 259-9234

POMOC W UZYSKANIU STATUSU IMIGRANTA W KANADZIE
Niezależnie od tego jaki masz status NIE ZWLEKAJ! nawiąż kontakt z

L.L.L. IMMIGRATION CONSULTANTS
Poprzedni kierownik rządowego programu imigracyjnego dla Polaków w Toronto
LINDA LEVER
240 Richmond St. W. suite 304
Toronto M5V 1W1
(416) 971-9914

ZESTAWIENIA PODATKOWE INCOME TAX SERVICES SCARBOROUGH
Teresa Eminowicz
287 - 3179
• Bezpłatne porady • Specjalne ceny dla małżeństw emerytów i osób niepracujących

COMPUTERIZED ACCOUNTING BOOKKEEPING & INCOME TAX SERVICES

Fachowo i solidnie księgowość i rachunkowość dla małych przedsiębiorstw wypełnianie formularzy

ANDRZEJ SZCZERBA
Tel. 762-5891

FIRMA UBEZPIECZENIOWA the co-operators
Roman Grigel, M.B.A.
Sales Representative

UBEZPIECZENIA NA ŻYCIE, DOMU, SAMOCHODU, INTERESÓW, PODRÓŻY

Naszą dewizą:
• RZETELNOŚĆ • TROSKA O KLIENTA
Proszę się do mnie zwracać z pełnym zaufaniem. Mówię po polsku.

366 Bloor St. E. Toronto, Ontario, M4W 1H4
TEL. bus: 967 - 6633 res: 742 - 0384

HOROSKOPY - PORADY ASTROLOGICZNE
Charakterystyka osobowości, dobór partnera, prognozowanie przyszłości. Porady prowadzone przez astrologów z wieloletnią praktyką.
TEL. 925 - 7974

CHCESZ POZNAĆ swoją przyszłość, masz problem, nie wiesz jak go rozwiązać? Może pomoże Ci w tym wróżba z kart. Dzwon 633 - 4469 prosić Anie

PRACA

POPIERAJMY SIĘ

Pomóż Polakowi znaleźć pracę.
Jeśli wiesz, że twoja firma szuka pracownika, poproś szefa by zadzwonił do nas. Nasze ogłoszenia są bezpłatne. Dziękujemy.
Echo - 747 - 6034

- DO 20-miesięcznej dziewczynki na cztery dni w tygodniu (poniedziałek-czwartek) z nocowaniem. OD ZARAZ. Tel. 756-2531 Okolice Don Mills i Steeles. 76-78
- MŁODY mężczyzna poszukuje pracy przy układaniu parkietów i boazerii. Posiada doświadczenie polskie i kanadyjskie. Prosić Marię, tel. 760-7720 76-78
- NOWO przybyły mężczyzna poszukuje pracy. Posiada doświadczenie w naprawie samochodów. Tel. 242-7609 76-78
- KIEROWCA do "tow truck" potrzebny. Zadzwonić 239-7377, po angielsku. 76-78
- ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem plus lekka praca domowa w Brampton lub Bramalea albo u siebie w domu w Brampton. Tel. 457-0397 76-78
- MŁODY, energiczny mężczyzna z pozwoleniem na pracę, poszukuje pracy w Toronto i okolicach. Tel. 532-3083 (prosić Zdzisława). 76-78
- KRAWCOWE z doświadczeniem w produkcji przemysłowej odzieży damskiej potrzebne od zaraz. Możliwość otrzymania pracy do domu. Tel. 738-0095 76-78
- MECHANIK samochodowy, z doświadczeniem w remontach domów, pracach porządkowych i ogrodniczych szuka jakiegokolwiek pracy. Tel. 438-6505 76-78
- POTRZEBNY frezzer w Brampton. Tel. 452-0485 76-78
- MĘCZYŻNA podejmie każdą pracę. Tel. 255-2951 76-78
- NOWO przybyły, młody solidny, nie bojący się ciężkiej pracy poszukuje zatrudnienia. Tel. 439-2191 Marek 76-78
- SZUKAM pracy po południu oraz na weekendy od 1 maja. Tel. 240-1711 76-78
- LEKARZ z Polski zaopiekuje się chorym i zaproszenia. Wiadomość w redakcji. 76-78
- POSZUKUJĘ pracy przy układaniu płytek ceramicznych lub wspólnika posiadającego doświadczenie kanadyjskie. Posiadam van i komplet narzędzi. Tel. 398-1613 76-78
- MŁODY energiczny mężczyzna poszukuje pracy. Tel. 631-3951 76-78
- POLKA w średnim wieku zaopiekuje się dziećmi lub podejmie prace domowe w pobliżu Clover Hill Rd. Tel. 252-8921 76-78
- KOBIETA poszukuje pracy w weekendy oraz w godzinach wiecz. Tel. 881-0676 prosić Annę codziennie do 20, w wyj. sobót, w piątek do godz. 16. 76-78
- RZEźBIARZ-artysta szuka pracy. Może wykonać elementy do stylowych mebli, ozdobne rami, figury i płaskorzeźby w drewnie. Tel. 239-0176 76-78
- POTRZEBNA kelnerka na 3 godz. dziennie od pon. do piątku do restauracji AMBER. Tel. 763-6164 76-78
- PANI do drobnych prac domowych i opieki nad dwoma dziewczynkami (3 i 4,5) potrzebna z zamieszkaniem lub nie 3 dni w tygodniu. Dzieci rano w przedszkolu, rejon Newmarket, tel. 1-8536908 76-78
- OSOBA odpowiedzialna przyjmie sprzątanie tanio i dobrze. Czekam również na inne propozycje. Tel. 253-9182 prosić Annę. 76-78
- CATELINA bar and grill, Rexdale Mall North of Islington and 401 looking for waiters, waitresses banquet service people, experienced cooks, dishwashers. Polish speaking, but some English required. Tel. 743-4441 Wayne Conrad 76-78
- PLASTYCZKA przyjmie pracę chałupniczą wymagającą zručności manualnej. Może być szycie. Tel. 338-6458 76-78
- NOWO przybyły z praktyką 10-letnią w zespole poszukuje pracy jako mechanik maszyn, frezjer, szlifierz. Tel. 438-6214 76-78
- MŁODA, energiczna z kanadyjskim doświadczeniem jako kelnerka, oczekująca wkrótce pobytu stałego poszukuje pracy. Magda tel. 425-6450 76-78
- FREZER z długoletnią praktyką z Polski, 6-miesięczną praktyką w Kanadzie poszukuje pracy w zawodzie. Tel. 240-0265, dzwonić od 7 do 9 wiecz. 76-78
- MASAZYSTA, pobyt stały, studiujący w Kanadzie, poszukuje pracy na wakacje. Dzwonić po 6 wiecz., prosić Marka Tel. 769-4477 76-78
- POTRZEBNI pracownicy do zbierania robków. Tel. 289-3413 76-78
- ELEKTRONIK z półrocznym doświadczeniem kanadyjskim jako majster poszukuje pracy. Tel. 438-4158 po 8 wiecz. 76-78
- POTRZEBNA pomoc domowa, znająca dobrze kuchnię polską. Praca 4 godziny dziennie, od 3 do 7 po poł. Hwy 10/Dundas. Tel. 897-0621 wiecz. 76-78
- POTRZEBNA opiekunka do 3-letniego dziecka na 3 dni w tygodniu. Okolice Park Lawn i Berry Rd. Tel. 259-9421 76-78
- MASAZYSTA, fizjoterapeuta mówiący po angielsku. Hamilton, tel. 549-6475 po 20. 76-78
- KOBIETA poszukuje pracy przy dzieciach. Tel. 699-2440 76-78
- NOWO przybyły z Polski, posiadający SIN poszukuje pracy. Tel. 891-0745 75-77
- ODPOWIEDZIALNA osoba potrzebna do sprzątnięcia mieszkania w soboty w Thornhill, tel. 764-0945 po 17 75-77
- POTRZEBNA opiekunka do 1-rocznego dziecka Bloor-Dixie, tel. 238-6700 75-77
- MĘCZYŻNA znający podstawowy angielski przyjmie jakiegokolwiek pracę. Tel. 391-0212 75-77
- POTRZEBNA opiekunka do dzieci z zamieszkaniem na miejscu. Tel. 665-6239 75-77
- MŁODY mężczyzna niedawno przybyły z Polski poszukuje jakiegokolwiek pracy. Tel. 536-3473 lub 897-0715 75-77
- OSOBA niepaląca, energiczna, z dobrą znajomością kuchni kontynentalnej, z cierpliwością do dzieci poszukuje pracy dochodzącej w Mississauga. Tel. 848-2846 Zofia 75-77
- DOŚWIADCZONY szewc poszukuje pracy. Tel. 438-2696 75-77
- MŁODA, niepaląca nauczycielka zaopiekuje się dzieckiem w wieku szkolnym u siebie w domu. Okolice Markham-Eglinton. Tel. 438-2696 75-77
- NOWO przybyła pielęgniarka zajmie się starszą osobą lub podejmie każdą inną pracę. Tel. 237-1366 Mariola 75-77
- ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem w swoim domu w Mississauga. Dundas i Churchhill lub dochodząc. Tel. 569-2135 75-77
- MĘCZYŻNA w średnim wieku - zbrojacz-betoniarz, murarz-tylnik poszukuje pracy w swoim zawodzie lub w jakimkolwiek innym. Tel. 240-0540 75-77
- NOWO przybyła podejmie każdą pracę. Tel. 391-0212 75-77
- ASISTENTKA dentystyczna do gabinetu ze znajomością angielskiego potrzebna. Tel. 925-4591 75-77
- ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem z lekką pracą domową. Brampton, Bramalea, Rexdale lub u siebie w Brampton w domu z ogrodem. Tel. 455-5374 Jadwiga 75-77
- REQUIRED live in or live out. Light house-keeping and taking care of 4 year old girl. Tel. 638-0578, 224-5588 Irene 75-77
- BABY sitter wanted for 1 boy 2 years old, 3 days a week. Downtown area. English not necessary. A little bit of Russian. 947-1054 75-77
- MŁODY mężczyzna znający budownictwo kanadyjskie, oczekujący na pobyt stały szuka jakiegokolwiek pracy w Hamilton i okolicy. Tel. 664-1697 75-77
- ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem w swoim domu w Brampton. Tel. 433-2990 75-77
- MĘCZYŻNA z długoletnim doświadczeniem w wyrobach klebas i wędlin poszukuje pracy. Prosić Marię, 760-7720 75-77
- MĘCZYŻNA w średnim wieku z zawodu lekarz przyjmie każdą pracę. Tel. 783-6329 75-77
- ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem u siebie w domu w Scarborough. Tel. 754-7172 75-77
- MŁODY mężczyzna z pobytem stałym szuka pracy wieczorem lub w weekendy, najchętniej w okolicach Scarborough. Tel. 438-7623 75-77
- NAUCZYCIELKA z Polski z kanadyjskim doświadczeniem zaopiekuje się dzieckiem lub starszą osobą w okolicy Eva Rd. w Etobicoke. Chętnie też podejmie sprzątanie. Tel. 622-3702 Teresa 75-77
- ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem powyżej 4 lat u siebie w domu, okolice Markham/Lawrence, tel. 431-3951 75-77
- MŁODY, mówi po angielsku, podejmie pracę. SIN. Tel. 431-0757 75-77
- LABORATORIUM dentystyczne poszukuje wykwalifikowanego technika dentystycznego. Daje możliwość specjalizacji i treningu. Tel. 269-8644 pomiędzy 9-6 75-77
- ZŁOTNIK, zegarmistrz z 5-letnim doświadczeniem szuka pracy. Tel. 249-9245 75-77
- PRZYJEZDZNA z Polski podejmie każdą pracę. Tel. 752-0039 75-77
- MŁODY mężczyzna szuka pracy. Tel. 323-0458 75-77
- MŁODA kobieta oczekująca na pobyt stały szuka pracy. Tel. 270-9095 75-77
- EXPERIENCED superintendent couple for high-rise building. Knowledge of maintenance and English required. 479-2729 75-77
- MŁODY mężczyzna, bardzo silny, poszukuje pracy. Tel. 845-3277 75-77
- NOWO przybyła Polka lat 37, na dłuższy pobyt, podejmie pracę. Tel. 630-9217 75-77
- KOBIETA poszukuje pracy w okolicy Hurontario i Queensway (motel bądź restauracja). Tel. 270-0832 75-77
- MŁODA kobieta posiadająca SIN przyjmie chałupniczo oprócz szycia. Tel. 259-4029 75-77
- PRZYJMĘ pracę chałupniczą każdego rodzaju oprócz szycia. Umieć pisać na maszynie. Tel. 338-3353 75-77
- KELNERZY, kelnerki, kierowcy potrzebni na całe lub pół etatu w Swiss Chalet. 180 Steeles Ave. W. Zgłaszać się do M.Knikor. 75-77
- ELEKTROMONTER ze znajomością prac budowlanych. Tel. 246-0602 prosić Zdzisława albo Zygmuntą 75-77
- FIZJOTERAPEUTA, masażysta, mówiący po angielsku, z własnym samochodem, szuka zajęcia. Tel. 549-6475 (Hamilton) po 8,20 75-77
- MĘCZYŻNA poszukuje pracy jako malarz pokojowy. Posiada doświadczenie oraz pozwolenie na pracę. Tel. 253-5420 prosić Jerzego. 75-77

- PRACUJ dla siebie w domu. Cały lub pół etatu. Nieograniczony zarobek. Po Informacje plus: W and G Marketing Company Co. Adres: PO AGINCOURT Box 301 M1S-3B9 załączając zaadresowaną kopertę, znaczek 11 dolara za przygotowanie wysyłki. 67-78
- PODEJMĘ pracę jako gospodyni domowa w okolicy Markham Rd. Tel. 431-3951 76-78
- MĘCZYŻNA w średnim wieku poszukuje pracy przy remontach, cyklinowaniu. Posiada kanadyjskie doświadczenie. Tel. 766-1235 76-78
- KOBIETA zajmie się domem i opieką nad starszą osobą. Tel. 698-4962 Jola 76-78
- POTRZEBNA opiekunka do dziecka w okolicy Lakeshore i Royal York. Tel. 255-4937 76-78
- MĘCZYŻNA w średnim wieku, starszą osobą w wieku szkolnym u siebie w domu. Okolice Markham-Eglinton. Tel. 438-2696 76-78
- DWIE Polki szukają pracy na weekendy lub part-time. Najchętniej południowo-zachodnie Etobicoke. Tel. 252-8394 76-78
- TECHNIK dentystyczny szuka pracy. Tel. 261-5262 76-78
- SZUKAM pracy chałupniczej. Tel. 261-5262 76-78
- KIEROWCA z samochodem szuka pracy. Tel. 261-5262 76-78
- 22-LETNIA dziewczyna ze znajomością angielskiego szuka pracy. Tel. 963-8302 76-78
- KOBIETA zaopiekuje się osobą starszą lub dzieckiem z zamieszkaniem lub dochodząc. Dzwonić po 17, tel. 332-4030 76-78
- ODPOWIEDZIALNA opiekunka do opieki nad 4-letnią dziewczynką i lekkiej pracy domowej dochodząca i niepaląca. Okolice Steeles & Brimley. Tel. 298-0139 76-78
- MŁODY MĘCZYŻNA poszukuje pracy. Posiada SIN. Tel. 237-0128 76-78
- KOBIETA I MĘCZYŻNA przyjmą pracę przy sprzątnięciu, opiece nad dziećmi, starszą osobą lub każdą inną pracę. Tel. 566-0627 Mississauga 76-78
- MECHANIK samochodowy z polskim doświadczeniem podejmie pracę. Dzwonić po 3 TEL. 247-6401 76-78
- MĘCZYŻNA podejmie jakiegokolwiek pracę fizyczną. Dzwonić po 3 po poł. Tel. 247-6401 76-78
- POTRZEBNY kierowca z kat.A. Wymagana podstawowa znajomość angielskiego. Tel. 242-3593 76-78
- ZAJMĘ się domem i opieką nad starszą osobą. B.dobra znajomość angielskiego. Tel. 338-9236 76-78
- MŁODY mężczyzna poszukuje pracy na chętnie przy remoncie domu. Tel. 793-9453 76-78
- ELEKTROMECHANIK z półrocznym kanadyjskim doświadczeniem jako majster szuka pracy. Tel. 438-4158 po 8 wiecz. 76-78
- MĘCZYŻNA w średnim wieku z zawodu murarz, z kanadyjskim doświadczeniem w wykańczaniu wnętrz szuka pracy. Tel. 233-2791 76-78
- MĘCZYŻNA lat 30 z SIN poszukuje pracy po godz. 16 oraz w weekendy. Tel. 439-2024 Adam 76-78
- KOBIETA w średnim wieku, uczciwa, bez nałogów, chętnie zaopiekuje się dziećmi lub starszą panią z zamieszkaniem na miejscu. Tel. 828-8735 76-78
- POSZUKUJĘ pani do sprzątnięcia domu. Zamieszkanie i wyżywienie, oraz ubezpieczenie medyczne. Brooklyn, Ont. 40 km na wschód od Toronto (Hwy 7). Tel. (416) 725-1317 76-78
- FIRMA remontowo-budowlana poszukuje pracowników. Tel. 821-7118 wiecz. 76-78
- KIEROWCA klasy A - poszukuje pracy na długie trasy. Tel. 849-7103 76-78
- OCZEKUJĘ na pobyt stały, mam samochód, poszukuję pracy na "part-time" w weekendy lub wieczorami. Tel. 658-1791 prosić Małgożatę. 76-78
- NAUCZYCIELKA muzyki (pianino, akordeon) zaopiekuje się dziećmi, lub poprowadzi dom z zamieszkaniem na miejscu. Tel. (514) 935-4846 76-78

SPONSOROWANIE

25-letni Jarosław Topyła - technik mechanik i technik meliorat poszukuje sponsora. Obecnie przebywa w Hiszpanii. Informacje pod nr tel. 431-3951 75-77

MATRYMONIALNE

WDOWA, lat 52, inteligentna, wykształcona, dobra, fertyczna, ładna, średniego wzrostu, pozna korespondencyjnie inteligentnego, ustablizowanego pana, dobrego charakteru, wiek zbliżony. Oferty proszę kierować na adres redakcji. 74-76

LOKALE

- POSZUKUJĘ mieszkania 2 lub 3-sypialniowego w budynku apartamentowym. Wynagrodzę. Tel. 462-2671 76-78
- PILNIE poszukuję pokoju od zaraz w Mississauga. Tel. 438-0790 76-78
- NAGRODA za znalezienie 2-sypialniowego mieszkania w budynku apartamentowym. Tel. 767-3018 (weekendy). 76-78
- SPOKOJNA dziewczyna poszukuje pokoju z używalnością kuchni i łazienki w okolicy High Park. Tel. 240-1711 76-78
- NOWO przybyły na sponsorstwie rządowym z dwójką dzieci szuka mieszkania 2-3-sypialniowego. Tel. 246-0342 76-78
- NAGRODA za pomoc w znalezieniu mieszkania 2-3-sypialniowego w budynku apartamentowym dla nowo przybyłej rodziny. Tel. 279-0996 po 19 75-77
- BEZDZIECNE małżeństwo poszukuje mieszkania w budynku apartamentowym. Tel. 252-8594 75-77
- POSZUKUJĘ mieszkania w bloku 1- lub 2-sypialniowego. Tel. 233-5152 75-77
- DWA samodzielne pokoje do wynajęcia w polskiej dzielnicy na parterze z osobnym wyjściem. Używalność kuchni, parkowania, garażu i pralni. Cena \$450 miesięcznie. Tel. 921-6778 75-77
- DO WYNAJĘCIA apartament i sklep przy 405 - 403 Roncesvalles Ave. Tel. 532-4317 74-77

- POSZUKUJĘ cottage'u 2-sypialniowego od 1 lipca do 7 sierpnia nad Georgian Bay. Blisko wody, najlepiej z własną plażą. NOWO przybyłe małżeństwo (lekarz i psycholog) poszukują 1-sypialniowego mieszkania, najchętniej w zachodnio-północnej części miasta. Tel. 391-0212 76-78
- NAGRODA za pomoc w znalezieniu mieszkania 2-3-sypialniowego w cenie do \$800 w budynku apartamentowym dla nowo przybyłej. Tel. 279-0996 po 19 76-77
- NOWO przybyły z żoną i dzieckiem szuka 2-sypialniowego mieszkania. Tel. 438-6214 76-78
- SPRZEDAŻ**
POSZUKUJĘ Eleonory "Lusi" PILECKIEJ, zamieszkałej przed 6 miesiącami w Ottawie. Osoby mogące udzielić jakiegokolwiek informacji proszone są o kontakt z Teresą Mirecką, Tel. 238-5573 74-76

- SZUKAM garażu na 1 samochód w centrum Toronto lub w High Park.** Tel. 391-0790 76-78
- SPRZEDAM zamrażalnik poziomy, 18 kubików, w bardzo dobrym stanie, cena 125 dol.** Tel. 231-9290 75-76
- P R Y W A T N A SPRZEDAŻ**
Do sprzedania dom w Mississauga "link detached" - 2 piętra, 4 sypialnie, centralna klimatyzacja, wykończona piwnica, blisko do szkół, komunikacji i sklepów. Cena \$246 tys. Dobra hipoteka. Można oglądać w sobotę i niedzielę. Tel. 273-4540 74-77
- SPRZEDAM bez agentów dom samodzielny w Mississauga - Cawthra i Lakeshore na parceli 80x110 stóp, 4 sypialnie, pokój dzienny, kuchnia z miejscem do jedzenia, łazienka, częściowo wykończona piwnica. Cena w granicach ok. 230 tys. dol.** Tel. 274-4617 76-78
- Nowe, nieużywane głośniki firmy amerykańskiej z niezależną regulacją barwy 13-wat na kanał, wartość 900 dol., pilnie sprzedam z powodu nagłego wyjazdu, cena 450 dol. Proszę dzwonić po 20. Tel. 968-3106 prosić Krzysztofa 76-78
- SPRZEDAM mieszkanie własnościowe z telefonem w Bytomiu, dzielnica śródmieście. Mieszkanie M5 o pow. 65 m², trzy pokoje, kuchnia, łazienka, 1 piętro, centralne ogrzewanie, parkiet, kafelki, boazerie. Możliwość użytkowania garażu. Cena \$10.000.** Tel. (416) 398-1940 76

J&L SULIMIERSKI and ASSOC.

INCOME TAX

2290 Bloor Street W. (at Durie) Toronto, 769-4558

SKORZYSTAJ Z NOWEJ REFORMY PODATKOWEJ!
W myśl powyższego hasła analizujemy każdy przypadek optymalizując korzyści dla naszych klientów. Aczkolwiek nowe, drastyczne zmiany (TAX REFORM) zasadniczo komplikują wypełnianie zeznań podatkowych, nasz program komputerowy TAXPRO (szeroko używany przez firmy księgowo) z łatwością OPTYMALIZUJE KORZYŚCI dla użytkowników. Używając ten program zapewniamy UJĘCIE absolutnie WSZYSTKICH ULG podatkowych oraz całym sercem służymy naszą ekspertyzą z przekonaniem, że naszym podstawowym obowiązkiem jest zmniejszenie Waszych podatków.

JEŻELI KLIENT NIE USATYSFAKJONOWANY - NIE POBIERAMY OPLAT
W naszym biurze przy 2290 Bloor St. W. oferujemy natychmiastowe wyniki obliczone na komputerze. GWARANTUJEMY 100% bezbłędne obliczenia. Jeżeli jednak klient nie jest całkowicie usatysfakcjonowany, zwracamy oryginalne dokumenty nie pobierając żadnych opłat - przeciwnie, oferujemy, dodatkowo \$20.00 każdemu, kto wróci z lepiej wypełnionym zwrotem podatkowym.

JEDNORAZOWA OPLATA ZA CALOROCZNA OBSLUGĘ
Cena za usługę jest uzależniona od skomplikowania zwrotu podatkowego i jest obliczana absolutnie "fair" przez komputer. Pomimo drastycznych zmian i dodatkowej komplikacji formy podatkowej utrzymujemy ceny zasadniczo na poziomie lat poprzednich. Ze względu na używanie komputera nie tylko obliczenia są najwyższej jakości (ponad 20 firm księgowych CA używa nasze usługi), ale CENA jest utrzymana na absolutnym MINIMUM; np. prosty zwrot podatkowy \$22.00, przeciętny "statystyczny" pomiędzy \$28-32. Dodatkowo oferujemy AUTOMATYCZNA 30% ULGĘ dla współmałżonka(ki).
W cenie usługi wchodzi:
• Bezpłatna caloroczna pomoc w sprawach związanych ze zwrotem podatkowym.
• Jednorazowa porada finansowa w przypadku otwarcia (sprzedania) interesu lub
• Porada inwestycyjna, lub
• Zakupu nieruchomości (Rental Income property)
• Porada budowlano-inwestycyjna w przypadku "rental income"
PO WIĘCEJ INFORMACJI PROSZĘ DZWONIC 769-4558

UWAGA WŁAŚCICIELE BIZNESOWI Pamiętajcie, że straty z biznesów są odejmowane od innych źródeł zarobku zmniejszając podatek lub zwiększając zwrot! Dzięki własnemu programowi "BUSINESS 1" oferujemy pełne usługi po unikalnych cenach: • wyprowadzanie ksiąg podatkowych • zeznanie dochodowe • zestawienie bilansowe

BIURO OTWARTE CODZIENNIE 10 do 19 SOBOTY 10 do 16

KUPON na 10% ULGI
od ceny wyliczonej przez komputer
Aby skorzystać z dofinansowania 10 proc. ulgi prosimy o przykleśnięcie kuponu

DOKOŁA ŚWIATA:

• **Lekkoatletyka.** John Ngugi (Kenia) i Annette Sergent (Francja) zdobyli złote medale - tak samo jak dwa lata temu na Służewcu - w przełajowych mistrzostwach świata rozegranych w Norwegii.

Ngugu, 27-letni urzędnik państwowy z Nairobi, jest bardzo znaną postacią w lekkoatletycznym świecie. W poprzednich latach dał się poznać jako mistrz przełajów - wygrał trzykrotnie mistrzostwo świata, a obecny sukces jest czwartym. Takiej sztuki nie udało się dokonać jeszcze nikomu. Mistrzowska seria Ngugiego rozpoczęła się w 1986 w Szwajcarii, potem wygrał w Warszawie i Nowej Zelandii, a obecnie przypieczętował swój zdecydowany prymat w Norwegii. A przecież "w międzyczasie" zwyciężył w biegu na 5 km na olimpiadzie w Seulu, obalając tezę, iż przełajowcy tracą wiele na wartości w walce na bieżni stadionów.

Na błoto narzekala tegoroczna mistrzyni świata, Annette Sergent. Ta, również 27-letnia, Francuzka specjalizuje się głównie w biegach przełajowych. Była trzecią w MŚ w 1986 r., potem wygrała w Warszawie i ponownie zdobyła brąz w Nowej Zelandii.

- Nie lubię biegać w grzęzawisku, ale podczas mistrzostw Francji miesiąc temu też były takie warunki i być może to pomogło mi w wygraniu w Stavanger - powiedziała zwyciężczyni.

• Zwycięstwem Japończyka Hiromiego Taniguchiego zakończył się międzynarodowy bieg maratoński w Tokio, przełożony z 12 lutego br. z powodu uroczystości pogrzebowych po śmierci cesarza Hirohito. Dobrze spisał się w tym biegu Polak Wiktor Sawicki - zajmując w silnej stawce 4 lokatę z czasem 2:16:58.

• W bardzo dobrej formie utrzymuje się australijska lekkoatletka, specjalistka chodu sportowego, Kerry Saxby. Podczas mistrzostw krajowych przeszła ona dystans 5 km w czasie 20:32,75 ustanawiając po raz czwarty w tym roku (a 19 w swojej karierze) rekord świata (lub najlepszy wynik w historii). Obecny rezultat na 5 km jest lepszy od poprzedniego rekordu o ponad 12 sek. (ustanowionego - również przez Saxby - w ubiegłym roku w Perth).

• **Biathlon.** Zawodami w norweskiej miejscowości Steinkjer zakończyła się rywalizacja Pucharu Świata 1988/89 w biathlonie. Trofeum to zdobył wśród mężczyzn Norweg Eirik Kvalfoss, mimo że przed własną publicznością zajął w ostatniej konkurencji - biegu na 10 km - dopiero siódme miejsce. Wśród kobiet trzy czołowe lokaty przypadły reprezentantkom ZSSR, a najlepszą okazała się Jelena Gołowina.

• **Piłka nożna.** W jednym z praskich sądów rejonowych zakończyła się sprawa afer finansowych w czołowym czeskosłowackim klubie piłkarskim - Bohemiansie Praga. Kilku działaczom i zawodnikom udowodniono stworzenie nielegalnego funduszu pieniężnego i wypłacanie z niego - także niezgodnie z prawem - dużych sum, na łączną kwotę 160 tys. marek RFN i ok. 3 mln koron CSRS. Trzej byli działacze klubu Bohemians - sekretarz Zdenek Svoboda, prezes Jaroslav Típek i skarbnik - Jirzi Schiller skazani zostali na karę więzienia od 18 miesięcy do dwóch lat, z zawieszeniem wykonania kary oraz otrzymali zakaz prowadzenia jakiegokolwiek działalności w czeskosłowackim życiu sportowym przez 6 lat.

Piłkarze Tibor Chovanec, Tibor Micineci i Jirzi Sloup zostali ukarani - za "sprzeniewierzenie własności społecznej", jak głosi sentencja wyroku - pozba-

wieniem wolności od 15 miesięcy do 2 lat (też w zawieszeniu) oraz grzywnami od 10 do 40 tysięcy koron.

• Po raz pierwszy w ZSSR miał miejsce oficjalny zakup piłkarza. 20-letni Oleg Salienko z klubu w Leningradzie został nabyty za około 100 tysięcy rubli przez Dynamo Kijów.

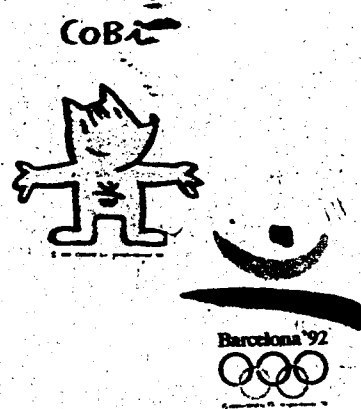
• **Kolarstwo.** Laurent Fignon po raz drugi wygrał kolarski wyścig zawodowców Mediolan - San Remo. Klasyk, liczący 294 km, był pierwszą w tym roku imprezą zaliczaną do punktacji Pucharu Świata. Francuz był na trasie bardzo aktywny - kilkakrotnie próbował oderwać się od czołowej grupy kolarzy, aż wreszcie - 9 km przed metą - ta sztuka się udała, przy współpracy mniej sławnego Holendra Fransa Massena. Obaj zawodnicy błyskawicznie uzyskali półminutową przewagę, której nie oddali do końca. Fignon nie liczył tylko na finisz - zaatakował znacznie wcześniej i pozostawił zmęczonego Maassena siedem sekund za sobą. Oczywiście Fignon został pierwszym liderem PS, a jego team - Systeme U - prowadzi w klasyfikacji grup. W tym roku rozegranych zostanie jeszcze jedenaście klasyków pucharowych.

Polscy zawodowcy w tym wyścigu nie startowali.

• **Tenis stołowy.** W Dortmundzie w dniach 29 marca - 9 kwietnia odbyły się mistrzostwa świata. W turnieju drużynowym wzięło udział 58 zespołów kobiecych i 72 zespoły męskie. Wśród mężczyzn wygrała Szwecja zwyciężając w finale drużynę ChRL 5:0. W turnieju indywidualnym zwyciężył Szwed Jan-Ove Waldner. W grze podwójnej zwyciężyła para zachodniemiecka Jorg Roskopf i Steffen Fetzner. Wśród kobiet wszystkie tytuły drużynowe, indywidualny i w deblu zagarnęły zawodniczki ChRL. O dominacji pingpongistek chińskich świadczy fakt, że tytuł indywidualny oraz w deblu został zdobyty przez

Qiao Hong oraz Qiao Hong i Deng Yaping, a tytuł drużynowy przez trzy inne zawodniczki - Chen Jing, Li Hujfen i Chen Zihé. Tytuł mistrzowski w deblu mieszanym zdobyła para południowokoreańska Ypo Nam Jyu i Hyun Jung Owa. Polacy odpadli w ćwierćfinale przegrywając z drużyną chińską 0:5, a Polki po porażce z Danią 0:3 znalazły się poza pierwszą dwudziestką.

• **Kurling.** W mistrzostwach świata rozegranych w Milwaukee w USA wśród mężczyzn zwyciężyła drużyna Kanady wygrywając w finale ze Szwajcarią 5:4, a wśród kobiet także Kanada pokonując w finale Norwegię 8:5. Wyniki półfinałów: mężczyźni - Kanada - Szwecja 4:3, Norwegia - Szwajcaria 2:4; kobiety: Kanada - RFN 8:5, Norwegia - Szwecja 2:4.

Symbol i maskotka Igrzysk Olimpijskich Barcelona 92.

Symbol Igrzysk to obraz symboliczno-figuratywny w kolorach czerwonym, złotym i niebieskim na białym tle, wyrażający wielki dynamizm i silny charakter śródziemnomorski.

Maskotką jest pies będący doskonałym przykładem awangardowej twórczości jego autora - Xaviera Mariscalá z Wenecji.

Jubileuszowe mistrzostwa Polski w boksie - na niskim poziomie

W Łodzi odbyły się 60 Bokserskie Mistrzostwa Polski seniorów, w których startowało 111 pięściarzy. Niestety, tegoroczny turniej stał na mizernym poziomie i nie cieszył się zbyt dużym zainteresowaniem publiczności. Dopiero niedzielne walki finałowe, połączone z występami artystów łódzkiej estrady, zgromadziły w Pałacu Sportowym około 2 tysięcy widzów.

Oto wyniki pojedynków finałowych od wagi papierowej do superciężkiej (na pierwszym miejscu zwycięzcy): Henryk PIELESIK (Gwardia Łódź) - Leszek Olszewski (Górniki Pszów) 5:0; Sławomir MIEDZIŃSKI (Gwardia Warszawa) - Krzysztof Wróblewski (Igloopol Dębica) 3:2; Tomasz KRUPIŃSKI (Czarni Stupsk) - Robert Ciba (Walka Zabrze) 5:0; Rafał RUDZKI (Zagłębie Lubin) - Ireneusz Jurczak (Górniki Knurów) II rsc; Mirosław KNAPIK (Czarni Stupsk) - Janusz Ołdak (Gwardia Wrocław) 5:0; Dariusz CZERNIŃSKI (Igloopol Dębica) - Tomasz Duda (Gwardia Warszawa) 5:0; Jacek OLEJNI-CZAK (Igloopol Dębica) - Andrzej Możdżeń (GKS Jastrzębie) 3:2; Włodzimierz ZGIERSKI (Zagłębie Lubin) - Mariusz Kujawa (Błękitni Kielce) 5:0; Wojciech MISIAK (Zagłębie Lubin) - Andrzej Ogonowski (Gwardia Warszawa) 5:0; Stanisław ŁAKOMIEC (Gwardia Warszawa) - Henryk Petrich (Legia Warszawa) 5:0; Andrzej GOŁOTA (Legia Warszawa) - Henryk Zatyka (Gwardia Warszawa) 5:0; Janusz ZARENKIEWICZ (Zagłębie Lubin) - Marian Klepka (Igloopol Dębica) 5:0.

Z ośmiu zeszłorocznych mistrzów tytuły obroniło tylko czterech zawodników w wadze muszej - Sławomir Miedziński, w lekkopółśredniej - Dariusz

CzerniŃski, w średniej - Wojciech Misiak, w ciężkiej - Andrzej Gołota.

Autorem największej niespodzianki okazał się reprezentant stołecznej Gwardii - Stanisław Łakomec, który w kategorii półciężkiej zdeponował sześciokrotnego mistrza Polski i brązowego medalistę olimpijskiego - Henryka Petricha (Legia Warszawa). Po dwóch rundach nic nie wskazywało, że dojdzie do sensacji. Legionista bowiem spokojnie wyprzedzał ataki gwardzisty lewymi prostymi i kiedy trzeba, celnie kontrował z prawej. Zaraz na początku trzeciego starcia Łakomec wpadł na precyzyjną kontrę rywala i był liczony przez łódzkiego arbitra Jana Klichowicza. Wydawało się, że Petrich tym samym postawił już kropkę nad "i". Tak się jednak nie stało. Łakomec nieoczekiwanie zebrał siły i zaczął z pasją odrabiać straty. Trudno było poznać dobrze dotychczas boksującego Petricha. Zaczął się gubić i faulować. Wkrótce sędzia dał mu ostrzeżenie za trzymanie. Legionista w końcówce roztrwonił dorobek punktowy. Ostatecznie zwycięzcą został Łakomec, wygrywając 5:0.

A. Gołota w wadze ciężkiej oraz W. Misiak w średniej sięgnęli po tytuł mistrza kraju po raz trzeci, natomiast J. Zarenkiewicz w wadze superciężkiej zdobył tytuł mistrza Polski po raz piąty. Niestety finałowa potyczka Zarenkiewicza z Klepką była antypropagandą boks. Obfitowała bowiem w nieustanne przepychanie i trzymanie. W końcowej fazie walki Klepka po jednym z ciosów rywala był liczony i zszedł z ringu pokonany 0:5.

Najlepszym pięściarzem 60 MP uznano Jacka Olejniczaka z dębickiego Igloopolu, a za najlepszego technika Tomasza Krupińskiego z Czarnych Stupsk.

EUROPEJSKIE PUCHARY

5 kwietnia zostały rozegrane pierwsze mecze półfinałowe europejskich pucharów w piłce nożnej. Oto wyniki:

PUCHAR EUROPY
Steaua Bukareszt - Galatasaray 4:0
Real Madryt - AC Milan 1:1

PUCHAR ZDOBYWCÓW PUCHARÓW
FC Barcelona - Sredec Sofia 4:2
KV Mechelen - Sampdoria Genua 2:1

PUCHAR UEFA
Napoli - Bayern Monachium 2:0
VFB Stuttgart - Dynamo Drezno 1:0
Rewanże zostaną rozegrane 19 kwietnia.

Los jakby się uparł, żeby w europejskich pucharach jeszcze przed finałami kojarzyć ze sobą wielkich faworytów. Dopiero co mieliśmy takie mecze jak Real

Madryt - PSV Eindhoven, czy Napoli - Juventus, a teraz znowu przedczesne "finały".

Nieczego nie ujmując mistrzom Turcji, a szczególnie Rumunii (Steaua zdobyła przecież Puchar Europy w 1986 r.), naszym zdaniem potyczka Realu z Milanem to jakby przedczesny finał PE. Z jednej strony Sanchez, Schuster, Butragueno, a z drugiej wspaniała trójka Holendrów - Van Basten, Gullit, Rijkaard i kilku reprezentantów Włoch.

Podobnie przedczesnym finałem Pucharu UEFA jest dwumecz Napoli - Bayern Monachium. Napoli - to przecież Maradona, Careca, Alemao, natomiast Bayern może nie ma takich gwiazd, ale pozycja zdecydowanego lidera Bundesligi najlepiej świadczy o klasie drużyny.

Tylko 8 krajów ma swe kluby w półfinałach. Najwięcej po-

wodów do zadowolenia mają Włosi: 3 zespoły, po jednym w każdym z pucharów. Czyżby hat-trick? Będzie o to ogromnie trudno. Po 2 drużyny mają Hiszpania (PE i PZP) oraz RFN (Puchar UEFA). Po jednej drużynie: Belgia, Bułgaria, NRD, Rumunia i Turcja.

PAKISTAN ODZNACZYŁ POLSKICH HIMALAISTÓW

Ambasador Pakistanu w PRL odznaczył dwóch wybitnych polskich himalaistów Andrzeja Zawadę i Macieja Berbeke pakistańskim orderem zasługi "Tamgha-i-mt Jaz", który przyznawany jest przez prezydenta Pakistanu.

Andrzej Zawada był kierownikiem pierwszej zimowej wyprawy na szczyt K2 (8611 m), zorganizowanej we współpracy Polsko-Kanadyjsko-Brytyjskiej. Z powodu złej pogody, atak na drugi co do wysokości szczyt ziemi był niemożliwy, władze pakistańskie wydały zezwolenie na atakowanie sąsiadującego z K2 szczytu Broad Peak (8047). Stanął na nim był Maciej Berbeka.